Mr.I.PENIKS
4223 Dorchester Str.W.
Montreal 6, P.Q.

The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published Twice Weekly
by the DAUGAVAS VANAGS
Editorial and Business Offices:
123 Huron St., Toronto, Ont. Canada
Telephone — WA 0792
Editor in USA: A. Zvēriņš,
102—15 85 Drive Richmond Hill 18, N. Y. USA
Tel.: Virginia 9-7778
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA

LATVIJA
AMERIKĀ

Nr. 78./101. SESTDIEN, 1952. G. 4. OKTOBRĪ 2. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās
Izdevējs — Apgāds DAUGAVAS VANAGS
Galvenais redaktors — INGRIDA VĪKSNA
Redakcija un kantoris:
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Telefons — WA 0792
ASV redakcija: A. Zvēriņš,
102—15 85 Drive, Richmond Hill, 18, N. Y. USA
Tel.: Virginia 9-7778
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā:
par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50;
par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.—
Sludinājumu maksa:
slud. daļā $1.40; tekstā $2.80
par vienu collas telpu 1 slejā

ASV PASTIPRINĀS KOREJAS UN ĶĪNAS BLOKĀDI

Vašingtonā. — No valdības aprindām ziņo, ka ASV ārlietu ministrija, saziņā ar prezidentu Trūmenu, nākošā Apvienoto Nāciju sesijā vēlas nākt ar priekšlikumiem piespiest komunistus Ziemeļkorejā un Ķīnā pieņemt sabiedroto pamiera noteikumus vai arī rēķināties ar pastiprinātu pretakciju. ASV vēlas pastiprināt tirdzniecības blokādi ap Ķīnu, neļaujot nevienas valsts kuģim iegriezties Ķīnas ostā, lai tādā veidā apgrūtinātu Ķīnas un Ziemeļkorejas saimniecisko stāvokli un tā piespiestu sākt nopietnas sarunas. Bez tam ASV vēlas panākt AN padomes atbalstu pārējo dalībnieču valstu līdzdalībai Korejas karā; pašreiz tur atrodas tikai 16 valstu karaspēka kontingenti, pie kam vislielāko darbu veic amerikāņu un dienvidkorejiešu karavīri.

GŪSTEKŅI ATKAL DUMPOJAS

Seulā. — Trešdien, izcēlās negaidīta sadursme čegdžu salā pie Korejas starp AN apsardzi un ķīniešu komūnistu gūstekņiem. Kamēr gūstekņi uzbrukumā pret sargiem lietoja akmeņus, nūjas u. t. t., gūstekņu nometnes apsargi atbildēja ar uguns ieročiem. Sadursmē krita 45 komūnistu gūstekņi un ievainoti tika 120. Sacelšanās iemesli vēl nav pilnīgi noskaidroti. Šis ir otrs lielākais gūstekņu sacelšanās mēģinājums pēc Kodži salas nemieriem, kad krita 80 gūstekņi.

ASV komūnisti Ķīnas miera konferencē

Vašingtonā. — ASV ārlietu ministrs trešdien ziņoja, ka Ķīnā ieradušies ap 15 amerikāņu pilsoņu, lai piedalītos Ķīnas organizētā Āzijas miera konferencē. Kaut arī ASV valdība nepiešķir šo komūnistu līdzskrējēju dalībai minētā konferencē lielu nozīmi, taču tā spers zināmus soļus šo „kvislingiešu" nosodīšanai.

Gen. Ridžveja atzinums

Parīzē. — ZALO bruņoto spēku virspavēlnieks Eiropā ģen. Ridžvejs preses pārstāvjiem izteicies:

„Visas brīvās nācijas no Norvēģijas līdz Turcijai cīnīsies pret agresiju. Eiropas tautas, kas 40 gados divas reizes bijušas agresijas upuri, aizstāvēsies līdz pēdējai iespējai, ja vajadzēs — ar rungām un akmeņiem. Es ticu, ka mums izdosies novērst trešo pasaules katastrofu. Lai novērstu karu — jārada spēcīgas armijas."

Vispārējas vēlēšanas Japānā

Tokio. — Suverēnās Japānas pilsoņi devās pie urnām, lai ievēlētu jaunu parlamentu, kā pirmo brīvā Japānā pēc 2. Pasaules kara. Vēlētāju noskaņojums jau pirms vēlēšanām bija labvēlīgs nacionālām partijām, un vēlēšanu rezultāti deva noteiktu pārsvaru pašreizējā ministru prezidenta Yošidas konservatīvo partijai; komūnistu partijas kandidāti ieguva ļoti niecīgu balsu skaitu.

PIRMO ATOMLIELGABALU IZLAIDUMS

Vašingtonā. — ASV armijas stābs otrdien atklātībai ziņoja par pirmiem atomlielgabaliem un to tehniskām īpatnībām.

Lai gan pēc sava svara lielgabals un tā braucamā platforma sver veselas 86 tonnas, tā kustīgums ar 2 traktoriem ir pilnīgi pietiekams, tas sasniedz 50 km stundā. Šis ir gan šosejas braukšanas ātrums, bet arī pa apvidu tā kustība ir pilnīgi apmierinoša. Lielgabala stobrs ir 13 m garš un šāviņa caurmērs — 30 cm. Kaut arī par sniedzamību tiek izpausts tikai, ka tas šauj vismaz 35 km, pat nespeciālisti domā, ka tā darbības radijs ir daudz lielāks, īpaši lietojot atombumbas. Armijas virsnieki sevišķi atzinīgi izsakās par lielgabala ļoti precīzo šaušanu, līdz šim gan tikai ar parastiem šāviņiem.

ASV sauszemes armija liek uz šo jauno lielgabalu ļoti lielas cerības, jo frontes tuvumā tas sniegtu tieši kājniekiem lielu atbalstu precīzai ienaidnieka masu armiju iznīcināšanai.

Ģenerāļi Dods, Krofords un Kolsons

Vašingtonā. — Bez lieka trokšņa kara ministrs atvaļinājis no kaŗadienestā ģenerāļus Dodu, Krofordu un Kolsonu. Viņu vārdi nav ierakstīti ģenerāļu un pulkvežu sarakstos, kas paturēti aktīvā kaŗadienestā.

Ģen. Dods bija gūstekņu nometnes komandants Kodži salā, kad tajā notika sacelšanās; viņu sagūstīja un atbrīvoja tikai pēc 36 stundām, kad ģen. Kolsons apsolīja komūnistiski noskaņotajiem kara gūstekņiem ievērot viņu prasības.

Par to abus ģenerāļus degradēja par pulkvežiem un nosūtīja atpakaļ uz ASV.

Ģen. Krofords komandēja tanku daļas Detroitā. Arī viņu degradēja pēc tam, kad noskaidrojās, ka viņš ņēmis no privātām firmām dāvanas, tādējādi pārkāpjot virsnieku ētiku.

SMAGUMA PUNKTS — LATVIEŠU KULTŪRA

SARUNA AR SŪTNI UN PROF. DR. ARN. SPEKKI

Mūsu sirmais diplomāts un vēsturnieks, prof. Dr. Arnolds Spekke, kas Padomju Savienībai okupējot Latviju, uz Itālijas valdības pieprasījumu bija spiests atstāt Latvijas sūtniecību Romā, un, pilnīgi bez līdzekļiem, arī uzsākt sūru un grūtu trimdnieka dzīvi, arvien vēl palicis uzticīgs mūžīgajai pilsētai. Bet nupat atkal, paklausot mūsu tautiesu Anglijā aicinājumam, viņš uz vienu mēnesi bija izrāvies no savas vientulības, un tautiešiem Anglijā lasīja lekcijas par Latviju, latviešu tautu un tās liktenim. Pēc atgriešanās Romā prof. A. Spekke Latvija Amerikā līdzstrādniekam izteicās:

Patiesi tas bija jauki: tiešā, dzīvā un apbrīnojami sirsnīgā saskarē ar saviem tautiešiem izrunāties no sirds. Kāds brauciens uz Vidus Angliju autobusā, kur skanēja latviešu dziesmas, man atgādināja senos braucienus uz zemnieku dienām brīvās Latvijas ārēs. Man bija lemts starp Londonu un Edinburgu redzēt un vērot, kā latviešu ļaudis sīksti un dūšīgi cīnās ar savu nelaimi trimdā. Tas, ko redzēju, spēj pacilāt pat pagurušu sirdi. Mūsu prezidents K. Ulmanis mīlēja teikt: „Nav dieviem patīkamāka skata kā cilvēki, kas lepni cīnās ar savu likteni."

Ir jau arī sērdieņi, garīgi salauztie, kas vairs nepiecelsies. Tie parasti ir vieninieki, bet tos nupat sāk aprūpēt. Ērmīga man bija „pārskatīšanās" ar mūsu ogļračiem Skotijā. Braucu turp ar bažām redzēt nomocītus, nogurušus vīrus, bet tie bija pārtikušākie no visiem!

Londonā turpina veidoties šī laika sauciens — Latvijas atjaunošanas komiteja. Bet es mūsu aktīvitātes smaguma punktu pašreiz un līdz tam brīdim, kad būs jāsāk rīkoties ar „cietiem priekšmetiem", saskatu citā vietā un tur arī lieku iekšā tos spēkus, kas vēl man ir palikuši. Tā ir latviešu kultūra.

Pārdomājot visu mūsu emigrāciju, rodas iespaids, ka ieejam bīstamā fazē, kur sākas ilgu un nervu lēna apmierināšanās un neatlaidīga ieaugšana jaunajos apstākļos. Sevišķi šis vērojums vērsts uz Amerikas kontinentu, šo slaveno tautu „melting pot." Nav jānolaiž rokas un nav, kā saka, uz pirmo rāvienu jātic tādiem teicieniem, ka no Amerikas mājās pārbrauks tikai retie. Te nelīdz tik daudz gaušanās, te vajadzīga rīkošanās, kaut gan tiem, kas grib ko darīt ar visu sirdi un spēku, atkal bieži priekšā stāv apmierināto uzmanīgais oportūnisms.

Gandrīz vienīgais ceļš, kā turēt mošas tautiski patriotiskās jūtas, ir gudra un tālredzīga kultūras politika, kas lai izpaužas ar tādu vai citādu organizācijas palīdzību. Domas par latviešu skolas grāmatām un līdzīgiem izdevumiem ir visnepieciešamākās. Jāizdod kāds skaists latviešu gleznotāju darbu albums, kāds mūsu labākā literātūras darba tulkojums vai kāds dainu tulkojums vai tautas melodiju izdevums, ko varētu vajadzīgā brīdī pasniegt pasaules likteņu noteicējiem. Ar šo kultūras darbu būtu jāpasteidzas, jo mūsu vecākā gara darbinieku saime sāk maz pamazām aizliet viņā saulē.

Kaut gan nesen Romā notikušajā tautas skaitīšanā es tiku ierakstīts par „gadījuma darbu literātu," mans nemiera gars mani allaž dzenā un tramda kaut ko darīt un, paklausot tam, viens otrs papīrs izrādās aprakstīts. Nevaru es ciest, ka citi sveši ļaudis bradā pa manas tautas vēsturi un dvēseli kā pa savu dubļu pagalmu. Nupat arī uzrakstīju Latviešu nacionālai padomei Lielbritanijā brošūru franču valodā un tur vienu nodaļu nosaucu: Baltijas problēma atkal reiz liktenīga Eiropas vēsturei. Šķiet gan, ka šim „niekam" — Baltijas valstīm lielvalstis vairs netiks garām. Staļins reiz teica ASV ārlietu ministram Bērnsam, ka nav nevienas tautas pasaulē, lai cik maza, kas nevarētu būt bīstama. Viņam ir labāks deguns nekā reiz ASV prezidentam F. Rūzveltam, kas savam ārlietu ministram Hallam teica, ka ASV Baltijas valstu dēļ neiešot karot ar krieviem. Mums pašiem jādara vēl vairāk, lai tagadējie ASV vadītāji tā nedomātu.

V. Kalns

Edinburgas hercogs — pirmais vīrietis valstī

Londonā. — Anglijas karaliene saskaņā ar angļu karaļnama etiķeti piešķīrusi savam vīram Edinburgas hercogam tiesību visās oficiālās pieņemšanās, parādēs un citos reprezentēšanās gadījumos pieņemt augstāko goda vietu blakus viņai — karalienei.

Līdz šim Edinburgas hercogs, pēc sava stāvokļa angļu karaļnamā nāca aiz Glosteras hercoga, Vindzoras hercoga un jaunā Kentas hercoga. Savu pirmā džentlmeņa stāvokli viņš zaudē vienīgi karalienes nāves gadījumā, kad dēls automatiski kļūst par Anglijas karali.

Stīvensena ienākumi

Papildinot mūsu laikraksta iepriekšējā numurā ievietoto ziņu, atzīmējams, ka Stīvensena sekretārs nodevis presei publicēšanai St. ienākumu nodokļu oficiālo pārskatu norakstus par laiku no 1942. — 1951. g.

Šis ir pirmais gadījums ASV vēlēšanu vēsturē, kad prezidenta vēlēšanu kandidāts sniedz sīkas ziņas par savu financiālo stāvokli. Stīvensens devis padomu Sparkmenam sekot viņa priekšzīmei, un pēdējais solījis to darīt nekavējoties. Tādējādi Stīvensens spiež Eizenhaueru un Niksenu darīt to pašu.

Stīvensena, Illinoijas gubernātora, alga ir $12.000 gadā, kā Illinoijas Centrālā dzelzceļa direktors, viņš saņēmis $3.100 (Ill. gubernātors automatiski kļūst min. dzelzceļa sabiedrības direktors, un ienākumu lielums atkarājas no sēžu skaita, kurās viņš piedalās).

Stīvensena galvenais ienākumu avots ir laikr. Bloomington Daily Pantegraph, kurā viņam pieder 25 proc. akciju.

Pēc pārskata redzams, ka būdams gubernātors, Stīvensens vairāk ziedojis labdarīgiem mērķiem, Tā 1942. gadā viņš ziedojis tikai $267, bet 1951. gadā — $3.052.

Kopā ar mūsu Stīvensenam piederr trīs farmas Illinoijā, Aijovā un Indiānā. Viņam ir Illinoijā māja, par kuŗu viņš 1939. gadā samaksāja $60.000.

PSRS BRUŅOTIE SPĒKI

Pēc ASV ārlietu ministrijas jaunākiem datiem Pad. Savienības 4 miljonu armijai Rietumeiropa spēj likt pretim tikai 2 milj. karavīru, pie kam vēl Pad. Savienības spēkiem nav pieskaitītas satelītu armijas.

Šis ASV pārskats izdots, lai raksturotu ZALO bruņoto spēku stāvokli un Rietumeiropas aizsardzības iespējas. ASV ārlietu ministrija attaisno Amerikas lielo materiālo palīdzību Eiropai kā pareizāko soli brīvās Eiropas pastāvēšanai. ASV atzīst, ka 20—30 gadu laikā vienota Eiropa ar saviem saimnieciskiem un politiskiem pasākumiem spētu pati izveidot pietiekoši labu aizsardzības sistēmu.

Taču Eiropai un arī ASV tas nozīmētu 20—30 gadu ilgu nedrošības laiku, kad pasaules miers atrastos Kremļa vīru rokās, un galu galā miers prasītu daudz lielākus materiālus izdevumus nekā tagad ar ASV palīdzību. Ja Eiropa būs militāri vāja un saimnieciski nestabila, tad ASV savas drošības labad būs spiesta izdot daudz vairāk naudas nekā tā pašreiz iegulda Eiropā. Rietumeiropas bruņoto spēku pakāpeniska pastiprināšana nelaus Pad. Savienībai atkārtot Hitlera 1940. g. Eiropas iekarošanas gājienu. Ja tagad brīvā Eiropa spēj nodrošināt labas pretuzbrukuma iespējas, tad iekaroto Eiropu krievi izmantos kā bāzi gaisa uzbrukumiem ASV svarīgiem rūpniecības centriem.

Tas pats sakāms par ASV un Pad. Savienības rūpniecības stiprumu. Pašlaik ASV ir noteikti pārāka, bet, ja Krievija pievienotu sev Rietumeiropas rūpniecību, tad tā būtu pirmajā vietā. Pie tam jau tagad Krievijas rūpniecība ir gandrīz pilnīgi iekļauta kara materiālu ražošanā.

Rietumeiropas bruņošanās izdevumi pēdējos gados ievērojami auguši: 1949. g. no visiem ienākumiem bruņošanās vajadzībām izdeva 5 proc., 1950. gadā — 6 proc. un 1952. g. jau 7,6 proc, kamēr 1953. gadā paredzēts izdot ap 9,0 proc. (14 miljardu dolaru!). —

Obligātā kaŗadienesta laiks Rietumeiropā caurmērā pagarināts no 12 uz 16,5 mēnešiem, ar ko armiju skaitliskais sastāvs dubultojies. Armiju apbruņošanai par labu nākusi arī ieroču ražošanas koordinēšana.

Pad. Savienības bruņoto spēku stiprumu vērtē uz 175 divīzijām, no kuŗām apm. 100 divīziju atrodas Eiropas Krievijā.

Nelieais ārlietu ministrijas pārskats rāda, ka pašreizējie materiālie upuri ir tomēr daudz mazāki nekā tad, ja izceltos jauns pasaules kaŗš!

Operdziedoņa J. Niedras godināšana Toronto

No kr. Kult. un izgl. noz. vad. Dr. phil. H. Tichovskis, Tichovska kdze, LNAK valdes pr-ks I. Žīgurs, Preses kopas pr-ce B. Senkēviča, jubilārs J. Niedra, pianiste E. Timmermane, red. J. Vītols un LNAK Padomes loc. V. Upselācis. Otrā rindā no kr.: LNAK konsultants A. Svenne, māc. A. Čops, Mežaka kdze, A. Mežaks, dziedones E. Sedliņa, M. Plostniece—Zemīte un komponists T. Ķeniņš. (Skat. rakstu 3. lpp.). Foto J. Kreilis

STAĻINA SLEPENIE KAŖA PLĀNI

Maršala Blichera gals. Jau gatavi plāni katras zemes iekarošanai no Korejas līdz Somijai. Kad Staļins sāks vispārēju karu?

(Nobeigums).

SOMIJAS IEŅEMŠANA

Katru mēnesi Pravda izsaka draudus Somijai, kas tagad ir Krievijas sabiedrotā tikai uz papīra Somijā komūnisti izšaltēti no valdības. Ja Eiropā sāktos karstais kaŗš, somi savās ielās redzēs padomju tankus, jo Somija ir ceļš uz Norvēģiju. Somu-krievu kaŗā 1939. —40. g. sarkanarmija mācījās somus pazīt par tikpat sīkstiem kā turkus. Pēc šī kaŗa tika izstrādāts jauns kaŗa plāns Somijas ieņemšanai. Savā laikā augstākie virsnieki Somijas pierobežā spēlēja lielās kaŗa spēles paša ģenerālštāba operatīvā šefa ģenerāļa Vatutina vadībā. Lai uzvarētu šo 4 milj. tautu, paredzēts, ka seši padomju militārie apgabali koncentrēs milzīgus spēkus — 30 kājnieku divīzijas, 10 gaisa spēku divīzijas vienu korpusu ilgildojuma bumbvežu un visu Baltijas jūras floti. Ja viss noritēs pēc plāna, tad trīs armijas pārgriezīs Somiju kā kūku trīs daļās. Kad kritīs Helsinki un visa Somija būs sašķelta, tad somi būs spiesti kapitulēt.

IEBRUKUMS RIETUMEIROPĀ

Invāzijai Rietumvācijā padomju plāns paredz lietot gigantiskus spēkus. Kremļa stratēģi uzskata Rūras arsenālu par daudz vērtīgāku guvumu nekā Tuvo Austrumu naftu vai Tālo Austrumu neaizsalstošās ostas. Par spīti Korejas karam un pret eiropiešiem vērstajiem nemieriem visā arābu pasaulē, padomju prese šodien piešķir Vācijai lielāku vērību nekā visai Āzijai kopā. Staļins par visu vairāk baidās no Rietumvācijas apbruņošanas.

Austrumvācijā ir 30 sarkanarmijas divīzijas. Mēneša laikā turp var nosūtīt no Eiropas Krievijas vēl 20 divīzijas. Pat bez 1 milj. satelītu armiju vīriem šīs 50 divīzijas pārspēj ZALO bruņotos spēkus. „Bet nemuļķosim paši sevi ar maza stila stratēģiju," saka ģenerālis A. Markovs, „es pats strādāju divos militāros apgabalos Rietumu pierobežā un labi zinu, cik milzīgi ir invāzijas spēki." Pret Rietumvāciju un arī pret Rietumeiropu padomju ģenerālštābs var raidīt 130 kājnieku un kavalerijas divīzijas, 45 tanku divīzijas un milzīgu daudzumu gaisa flotes, ieskaitot 3 korpusus smago bumbvežu. Tas ir 3 milj. vīru, ko atbalstītu 5000 lidmašīnu un 10.000 tanku. Tā nav patvaļīga fantazija. Eiropas Krievijas militārie apgabali vien var mobilizēt šīs zemes un pirmās līnijas gaisa armadas vienā mēneša laikā, bez kā tiktu vājinātas spēku koncentrācijas Tuvajos un Tālajos Austrumos.

Šie 3 milj. uzbruks Rietumvācijai ar trim „dakšām": no Berlīnes milzu spēki ieņems Ziemeļjūras ostas, lai aizkavētu sabiedroto spēku ierašanos jūras ceļā. Otra dakša virzīsies no Leipcigas - Magdeburgas uz Rūru. Trešā no Čehoslovakijas un Austrijas sargās dienvidu flanku. Ne sabiedroto gaisa spēki, nedz plānotās ZALO 40 divīzijas nevar apturēt šīs masu ofensīvas. Ja Francijā katrs piektais un Itālijā pat katrs trešais balsotājs nodod savu balsi par komūnistiem, stipras piektās kolonnas sabotēs vitālas Rietumu apgādes līnijas. Īsā laikā padomju tanki sasniegtu Lamanšu un Spānijas Pirenejus.

KĀ PADOMJU ĢENERĀLSTĀBS IZSTRĀDĀ SAVUS PLĀNUS?

Kā var Maskava plānot šādas milzu ofensīvas un turēt tās dziļā noslēpumā no ārpasaules? Tas ir pavisam viegli. No 4 milj. padomju armijas vīru tikai mazāk kā 200 izstrādā plānus, un tikai nedaudzi zina visas detaļas. Politbirojs izrauga agresijas mērķus un uzdod kaŗa ministrijai izstrādāt uzbrukuma plānus. Piedaloties flotes un gaisa spēku augstākiem virsniekiem, padomju ģenerālštābs nosaka uzbrukuma ceļus, apgādes līnijas, spēku sadali un uzbrukuma laiku. Pēc tam tiek aicināti daži augstākie virsnieki no katra kaŗa apgabala, kuriem jāgādā par „lielgabalu barību." Tikai viņi vienīgie kaŗa apgabalos zina invāziju plānus. Citi virsnieki saņem apzīmogotas pavēles pirmās kaŗa dienas operatīviem uzdevumiem.

Un tā Staļins var viegli teikt: „Mēs stāvam par miermīlīgajām, ciešām un draudzīgām attieksmēm ar visām mūsu kaimiņu valstīm." Un daudzi nevainīgie ārzemēs tic, ka Staļins runā patiesību.

Vēl lielāka par uzbrukumu plāniem ir mobilizācijas sistēma, jo Politbirojs nepajaujas tikai uz 300 zemūdenēm, 30.000 lidmašīnām, 50 tūkst. tankiem un 4 milj. kaŗaspēka. Padomju spēku noslēpums ir — pastāvīga gatavība kaŗam. Trīsceturtdaļas no visiem padomju bruņotiem spēkiem atrodas robežu tuvumā gatavībā tūlītējai darbībai. Dienu un nakti tanki un lidmašīnas stāv starta gatavībā, katru nedēļu notiek trauksmes un gatavības pārbaude. Bez šiem bruņotiem spēkiem Staļinam ir arī milzīga militāra rezerve — 16 milj. apmācītu vīru. Triju mēnešu laikā tie var tikt iesaistīti aktīvā dienestā. Notiek ne tikai šo rezervistu regulāri manevri, bet arī trauksmes mobilizācijas. Katrai padomju fabrikai ir jau dota pavēle, kad tai jāpāriet uz ražošanu kaŗam un kas tai jāražo. Katram kolchozam, noliktavai un civīlai iestādei ir jau gatavi plāni, kad un kur nogādājama apgāde. Katrs pieaugušais cilvēks padomijā mācās lietot gāzmasku, izsargāties no gaisa uzbrukumiem. Kad ģenerālis Markovs jautājis vienam ASV valdības ierēdnim, vai viņš iepazinies ar šo gaisa aizsardzību, tas atbildējis, ka neko nezinot.

Pirmoreiz kopš desmit gadiem Padomju gaisa spēkus tagad komandē speciālists tāllidojuma bombardēšanā ģenerālpulkvedis Čigārevs. Tas nozīmē tikai to, ka tagadējie padomju kaŗa plāni var ietvert arī bumbu krusu uz amerikāņu ostām un pilsētām.

KAD STAĻINS SĀKS VISPĀRĒJU KAŖU?

Kādēļ Staļins, pilnīgi sagatavojies kaŗam, neriskē šodien sākt karu? Kādēļ krievi ierobežojas tikai ar ideoloģiska kaŗa vešanu, kāds ir nervu kaŗš un satelītu agresīvie uzbrukumi? Tas nav ambiciju trūkums, jo Kremlis arvien sludina pasaules iekarošanu. Padomju militārā domāšanā uzvara atkarīga no četriem faktoriem: lielas armijas, labiem kaŗa plāniem, rūpniecības spēka un labas morāles. Krievu rūpniecība un morāle nav gatavas Trešajam Pasaules kaŗam.

Savā pēdējā publiskā runā 1946. gadā Staļins teica, ka Pad. Savienība nebūs droša, kamēr tā neražos 60 milj. to tērauda un tikpat daudz naftas gadā. Bet šīsdienas ieguvums ir tikai 31. milj. tonnas tērauda un 42 milj. tonnas naftas.

Visa padomju prese kā vienā korī prasa uzlabot un nostiprināt komūnisma doktrīnu sarkanarmijā. Tas prasa ilgāku laiku, lai pārliecinātu krievus, ka Amerika ir vienmēr bijusi ienaidnieks. Tāpat padomju kaŗavīri nemaz tik karsti nevēlas cīnīties par pasaules sovjetizēšanu. Otrā Pasaules kaŗa laikā daudzi saukuši: es eju mirt par savu zemi un ģimeni. Viņi neteica, ka mirst par komūnismu vai Staļinu, kā to apgalvoja propaganda.

Staļins neuzticas savai armijai. Pirms 1. maija parādes Sarkanajā laukumā visiem kaŗavīriem atņēma munīciju. Arī lidmašīnas lido bez munīcijas. Staļins pat neuzticas savai komūnistu partijai.

Kamēr vien Staļins varēs iegūt jaunas zemes bez kaŗa, līdzīgi Čehoslovakijai un Ķīnai, viņš kaŗu vēl nesāks. Bet arī tad, brīvajai pasaulei atlicis pavisam maz laika bruņoties. Katru brīdi šajā saspīlētajā atmosfairā var izraisīties vispārēja kaŗa eksplozija. Turiet pulveri sausu! Bruņojieties un, visbeidzot, neaizmirstiet, ka krievu tauta un arī citas tautas, kas atrodas aiz dzelzs aizkara, ir mūsu klusie sabiedrotie, kas grib dzīvot brīvībā. Runājiet arī uz viņiem. Dodiet tiem cerības uz labāku nākotni.

V. L.

Ziedojums skolotājam K. Ābelem Ellisa salā

Mūsu laikraksta 3. sept. numurā lasītāju vēstulēs bija ievietots skolotāja Kārļa Ābeles lūgums, palīdzēt viņam izkļūt no Ellisa salas. Šim lūgumam atsaucoties, skolotājam K. Ābelem Ellisa salā ziedojuši Ilona un Lidija $3.—, M. Dombrovskis $1.00; A. R. $2.00; Plēsuma ģimene $2.00; DV Hamiltonas nodaļa ziedojusi $10.00 un aicina citas DV nodaļas Kanadā sekot šim paraugam.

Līdz šim saņemti ziedojumi kopā — $28.00.

Laikraksta „LA" red. cer, ka šiem ziedotājiem radīsies sekotāji. Naudu lūdzam iemaksāt mūsu laikraksta kantorī, ar atzīmi „skolotājam K.Ābelem".

TAUTIEŠI, PAZIŅOJIET NEKAVĒJOTIES SAVAS ADRESES LNAK VĒLĒŠANU KOMISIJAI!

LATVIJA

Redakcija patur tiesības iesūtītos manuskriptus saīsināt.
Neizlietotos manuskriptus nesargāsim, bet uz vēlēšanos nosūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.
Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

Mūsu zinātnieki strādā

Latviešu akadēmiķu konference Nujorkas universitātē

Sakarā ar Latvijas Universitātes gada svētkiem, Nujorkas Universitāte, kas pēc studentu skaita ir lielākā pasaulē, nodeva latviešu akadēmisko darbinieku rīcībā savu profesoru konferenču zāli akadēmiskam sarīkojumam 26. septembrī. Sestdien un svētdien,kas būtu tuvāk universitātes gada dienai — 28. septembrī, šīs telpas nav dabūjamas. Lai nebūtu jānoraida Nujorkas Universit. cēlais žests. Latvijas augstskolu mācības spēku Nujorkas grupa un ALA Kultūras biroja zinātniskā sekcija, saziņā ar vairākiem akadēmisko arodu organizāciju vadītājiem, sarīkoja atvēlētās telpās Latvijas mācības spēku un akadēmisko aroda organizāciju dalībnieku konferenci. Konferences prezidijā ievēlēja prof. P. Starcu, prof. Pāvelu, prof. Treu'u, Dr. Volmaru, Dr. Drilli un Robežnieku.

AUGSTĀKĀ IZGLĪTĪBA PADOMJU LATVIJĀ

Konferenci atklāja ar ievadreferātu ALA Kultūras biroja zinātniskās sekcijas vadītājs Dr. K. Drillis. Viņš apskatīja augstāko izglītību Latvijā zem krievu okupācijas. Komūnistu politika iziet uz to, lai atdalītu intelliģenci no tautas, un tādēļ tie sūta mūsu jaunekļus studēt svešās universitātēs, un studenti no tā nevar atteikties. Tautu cenšas rusificēt. Padomju Latvijas zinātņu akadēmijas izdevumā viena trešdaļa rakstu ir krievu valodā. Pārējo rakstu lielākā daļa ir tulkojumi no krievu valodas un tikai maza daļa ir latviešu autoru darbi, un tie attiecas uz tādām lietām kā mēslošanu un skābbarību. Par latviešu gara kultūru nav nekas rakstīts. 1950. g. zinātņu akadēm. bibliotēka iegādājusies 20.000 jaunas grāmatas, bet no tām tikai 1.200 bija latviešu valodā. No publicētām grāmatām tikai viena ceturtā daļa ir latviešu darbi, pārējās ir tulkojumi no krievu valodas.

Prof. Endzelīns ilgu laiku uzturējis mošu garu savā studentu grupā, par ko saņēmis pārmetumus, ka tas neatzīstot komūnistu autoritātes filoloģijā. L. U. mācības spēku sarakstā sastopam maz pazīstamu vārdu. To starpā ir daudz iebraucēju no Krievijas. Zinātniskais līmenis mūsu universitātē slīd uz leju. Daudzi no mūsu mācības spēkiem ir atraduši kapa vietu Sibirijā. (Sapulcējušies ar piecelšanos godināja viņu piemiņu.)

LATVIEŠU ZINĀTNIEKU DARBS TRIMDĀ

Latviešu akadēmisko mācības spēku apvienības Amerikā prezidents prof. P. Starcs ziņoja par apvienības darbību. Mūsu zinātnieki vispirms sāka organizēties Zviedrijā. Pēc ierašanās Amerikā Dr. P. Krūmiņš sāka 1950. g. apzināt mūsu zinātniekus, kas tagad izveidojuši Latvijas Universitātes Lauksaimniecības Akadēmijas, Mākslas akadēmijas un Konservātorijas mācības spēku apvienību. Pavisam brīvajā pasaulē ir 334 Latvijas bij. augstskolu mācības spēki. Puse no tiem darbojas ASV, Zviedrijā atrodas 56, Vācijā un citās Eiropas valstīs — 45, Kanadā — 29, Austrālijā — 21, Dienvidamerikā — 13. Daudzi no mūsu mācības spēkiem guvuši iepriecinošus panākumus un var nodoties zinātniskam darbam. 84 latviešu zinātnieki publicējuši 454 zinātniskus darbus latviešu, angļu, franču, vācu, spāņu un zviedru valodā, kas aptver 13.000 lappuses. Daudziem no šiem darbiem ir liela starptautiska vērtība, piem. Dr. Spekkes Latviešu vēsture, Prof. A. Švābe publicējis vairākas grāmatas un pašlaik veic lielu kultūras darbu, rediģējot Latviešu Enciklopēdiju. Vēl atzīmējami P. Krūmiņa, M. Straumaņa, B. Jirgensona, A. Tauriņa un A. Aizsilnieka darbi.

1952. g. Latviešu akadēmisko mācības spēku apvienība Amerikā inkorporēta, un tai ir tiesības darboties visā pasaulē. Apvienības sēdeklis ir Nujorka, bet zinātnisko rakstu izdošanas nozare atrodas Minneapolē.

Prof. Pāvels ziņoja par Latviešu inženieru biedrības darbību ASV, A. Robežnieks — par Latviešu juristu apvienību, Dr. A. Vanags — par ārstu apvienību, A. Dzirkalis par Architektu b-bu, prof. P. Starcs — par Agronomu b-bu, prof. A. Annuss — par Mākslinieku apvienību un dr. K. Drillis — par matēmatiķu un dabaszinātnieku organizēšanos.

LATVIEŠI KANADĀ, DARĪSIM SAVU AUGSTĀKO PIENĀKUMŪ —

PIEDALĪSIMIES LNAK VĒLĒŠANĀS!

Tuvojas laiks, kad latviešiem Kanadā būs jāpierāda sava nacionālā stāja: mums visiem šeit dzīvojošiem jāapliecina, ka patiešām mūsu sirdīs kvēlo tautas un tēvzemes mīlestības liesmas, kuŗās sadeg visi kaitīgie elementi, kas tiecas šīs liesmas apslāpēt.

Ja atsevišķam cilvēkam daba nospraudusi mūža ceļa garumu, tad tautas mūžam robežu nav. Visuvarenais tautām piešķīris tiesības dzīvot mūžīgi. Arī latvju tautai jādzīvo mūžīgi! Bet par to jārūpējas arī mums pašiem, jo tautas pastāvēšana ir atkarīga no tautas locekļu asinsbalss stipruma un gara nacionālās patstāvības.

Tāpat kā daudzām citām tautām, arī latviešiem šī patstāvības apziņa ir spēcīga. Kā neredzama saite tā saista sirdis nedalāmā vienībā. Gan ārēji apstākļi trimdā, kad atsevišķam cilvēkam cīņa par eksistenci sākumā bija ļoti smaga, šie siržu kontakti šķietami atslāba. Bet tikko apstākļi sāka uzlaboties, tie atkal atjaunojās, un tautas kopības strāva pa tiem pulsē aizvien straujāk. Un tā, pēc ārējo apstākļu radītā paguruma, kā to jau agrāk esam piedzīvojuši, arī trimdā iestājusies nacionālās apziņas atmoda. Kanadas latvieši, kas sveša darbā vaiga sviedros jau paspējuši sasniegt zināmu materiālu stabilitāti, nacionālo pienākumu apziņas krizi pārvarējuši. Ķīstot materiāli aizvien vairāk neatkarīgiem, rodas arī vairāk iespēju atkratīties no svešajām ietekmēm un īstenot sūtības lielāko uzdevumu — kalpot savai tautai, kas tagad mums arī jāpierāda, iesaistoties savu organizāciju darbā.

Laikā no 1952. g. 22. novembra līdz 1. dec. visā Kanadā notiek Latviešu Nacionālās Apvienības Padomes vēlēšanas, kad no mūsu vidus jāievēl labākie un spējīgākie pārstāvji — 30 padomes locekļi, kas vadīs un veidos mūsu latvisko dzīvi svešumā, sagatavos mūs nākotnes uzdevumiem un gādās, lai mūsu tēvzeme visdrīzākā laikā tiktu atbrīvota no svešinieku jūga.

Pierādīsim, ka mūsu kopības apziņa atkal ir stipra. Visi kā viens piedalīsimies mūsu centrālās organizācijas vēlēšanās! Dosim mūsu pārstāvjiem iespējami lielāku morālo spēku, lai tie ar pilnām tiesībām varētu iestāties par mums pie svešām valdībām un palīdzētu ātrāk atgriezties mūsu saimē tiem nedaudzajiem latviešiem, kas trimdā vēl līdz šim nav to paspējuši; lai plānveidīgi palīdzētu visiem tiem, kam klājas grūti: mūsu tēvzemes sargiem, kara invalidiem, slimiem, atraitnēm un bāreņiem. Ievēlot pārstāvjus, kas būs tiesīgi runāt un rīkoties visu Kanadas latviešu vārdā, mēs būsim pakalpojuši arī mūsu jaunatnei, par kuŗas nākotni mūsu centrālā organizācija rūpēsies visvairāk, jo arī jaunatnes uzdevumi nākotnē ir visatbildīgākie: tai jāpārņem, jāsaglabā un jānodod nākošajām audzēm mūsu kultūras vērtības, mūsu demokratiskā iekārtā un pati Latvijas valsts.

Tāpēc tagad nav attaisnojama to Kanadas latviešu nostāja, kas LNAK vēlēšanu priekšvakarā sākuši domāt un rīkoties citādi nekā tas agrāk bija iecerēts. Iebildumi, ka viens dolars biedra maksas tautiešus varētu atturēt no piedalīšanās vēlēšanās — nav pamatoti. Katrs apzinīgs latvietis saprot, ka neviena organizācija bez līdzekļiem nevar pastāvēt un uzdevumus vēlkt. Katram atsevišķi viens dolars ir sīkums, bet no visiem kopā tas dod iespēju radīt ievērojamu līdzekļu fondu mūsu nacionālo uzdevumu īstenošanai.

Būsim apzinīgi un darīsim savu augstāko pienākumu svešumā, it visi piedalīsimies LNAK vēlēšanās — mūsu tēvzeme un latviskā sirdsapziņa to prasa!

Biruta Senkēviča,
LNAK Padomes viceprieksšēde

18. NOVEMBRA SVINĪBAS TORONTO

Toronto latviešu saime šogad 18. novembra svinības rīkos sv. Andreja baznīcas zālē. Organizāciju izraudzītā Rīcības komiteja sanāca pag. pirmdien uz pirmo apspriedi, kuŗā piedalījās: I. Žīgurs — LNAK, J. Niedra — Katoļu Biedrības, E. Pētersons — Toronto Latviešu Biedrības, A. Millers — DV, E. Kļaviņš — Skalbes Kluba, E. Dzērvītis — sv. Jāņa draudzes un Roze — sv. Andreja draudzes.

Šogad 18. novembris iekrīt darbdienā, un tāpēc Rīcības komiteja vispirms plašāki pakavējās pie jautājuma par vietas un laika izvēli svinīgā akta sarīkošanai. Novembra vidū lielākas telpas dabūt nevar, kādēļ arī komiteja nolēma svinīgo aktu rīkot 18. novembra vakarā sv. Andreja baznīcā. Svinības paredzētas 2 daļās: pirmajā — svinīgais akts un otrā — svētku koncerts, kuŗā piedalīsies mūsu labākie māksliniekī un koŗi. Tā kā svinības notiks darba dienā, tad runātāju un apsveicēju laiks būs ierobežots.

Baznīcas telpu izdalīšanu, programmas un citus techniskus jautājumus kārtot Rīcības komiteja uzdeva Kļaviņam, kuŗš arī vadīs koncerta daļu. Svinību atlikumu nodos trūkumcietējiem un kara invalidiem.

AICINĀJUMS

T.dz.

Aijā, manu skaņu balsu,
Kā no tīra zelta liets:
Tālu tautas klausījās,
Cepurītes noņēmuši!

Jauni dziedātāji -jas, kam prieks mācīties un dziedāt, mīļi gaidīti „Dainas" koŗī.

Dainas koŗa mēģinājumi notiek otrdienās 123 Hurona ielā un ceturtdienās 619 Sherbourne sv. Trīsvienības baznīcas sarīkojumu telpās. (Ieeja no ziemeļaustrumiem).

Tuvākā laikā koris sāks iestudēt dziesmas nākošiem dziesmu svētkiem Kanadā un ASV, kur „Daina" nodomājusi sērst ar dziesmām. **„Dainas" koris.**

Dr. J. KAROLA

adresi un slimnieku pieņemšanas laiku Toronto izziņosim vēlāk, jo Show ielā ārstam paredzētās telpas pēdējā brīdī bija jāatsaka mājas pārdevēja vainas dēļ.

LNAK Kultūras un Izglītības nozares pateicība

LNAK Kultūras un Izglītības nozares vārdā izsaku visdziļāko pateicību Latviešu Apvienības padomes un valdes locekļiem, Latviešu Preses Biedrības Kanadas kopai, Toronto latviešu grāmatnīcu īpašniekiem un apgādam Druva, laikrakstam Latvija Amerikā, latviešu rakstniekiem, dziedātājiem un māksliniekiem — rakstnieku vakara un solistu koncerta programmu izpildītājiem un gleznu izstādes dalībniekiem, sv. Andreja baznīcas mācītājam par telpām un visiem pārējiem tautiešiem, kas palīdzēja, veicināja vai ar savu klātieni atbalstīja Latviešu Kultūras dienu sarīkojumu virknes noorganizēšanu un programmas īstenošanu.

Tāpat nozare sirsnīgi pateicas latviešu organizācijām citās pilsētās un LNAK pārstāvjiem par atsaucību Kult. un Izglītības nozares aicinājumam un rosību Kultūras dienu atzīmēšanā, kā arī latviešu gara dzīves un vienības veicināšanā un stiprināšanā.

Dr. phil. H. Tichovskis,
Kult. un Izgl. nozares vadītājs

TLB BĒRNU RĪTS

Svētdien, 5. oktobrī, pl. 11 rītā Latviešu Biedrības telpās, 198 Osler ielā, notiks kārtējais Bērnu rīts ar priekšnesumiem, ko vadīs labi audzinātāji, kas rūpēsies, lai bērni pareizi iemācītos tautas dziesmas un tautiskās rotaļas.

Piezīmējams, ka TLB Bērnu rīti, kuŗos mīļi aicināti visu Toronto latviešu bērni, notiks visu ziemas sezonu katra mēneša pirmajā svētdienā.

PATEICĪBA

Latviešu akadēmiskās saimes vārdā LU gada svētku rīcības komiteja Toronto izsaka sirsnīgu pateicību prof. V. Burkēvicam par akadēmisko runu; pianistēm M. Tūterei un I. Dīdrichsonei, dzied. Ž. Zentiņam un dubultkvartetam Kalvim par māksl. priekšnesumiem Latvijas Universitātes dibināšanas atceres aktā, kā arī māc. A. Lūsim par laipno atļauju izmantot sv. Trīsvienības baznīcas zāli šim svinībām.

Toronto sarīkojumu kalendārs

Svētdien, 5. oktobrī, plkst. 6 vak., sv. Andreja baznīcas mazā zālē, komp. T. Ķeniņa lekciju cikla Lielās mūzikas problēmas 8. lekcija (2. gads): Mūzikas vērtību skatījums laikmetu maiņās. Mūzikālas illustrācijas skaņu platēs: J. S. Bachs (Pasakalja), Mocarts (Sol-min. simfonija), Bēthovens (uv. Leonora III.), Vāgners (Meistardziedoņu uvertīra).
Sestdien, 11. oktobrī, pl. 7.30 vak. sv. Andreja baznīcas lielajā zālē Toronto Latviešu Nacionālais teātris: E. Skujenieka komēdija Dirigents (atkārtojums) M. Bērziņas režijā.
Svētdien, 12. oktobrī, pl. 4 pp. DV teātris Kanadā rīko Jāņa Jaunsudrabiņa vakaru. Referēs Velta Toma.
Svētdien, 19. oktobrī, plkst. 6 vak. sv. Andreja baznīcas lielajā zālē brīvmākslinieces, dziedātājas Līnas Karlsones (no Montreālas) koncerts. Programmā latviešu dziesmas un operu ārijas. Pie klavierēm: Edīte Timermane.
Sestdien, 1. novembrī, pl. 7.30 vak. sv. Andreja baznīcas lielajā zālē, Toronto Latviešu Biedrības Dramatiskais ansamblis K. Miķelsones luga — Slinkā sieva (atkārtojums) A. Vilkaņca režijā.

Citi sarīkojumi:

10. okt. — DV organizācijas gada svētki.
31.okt. — TSK sarīkojums.
14.nov. — Kopējs Mārtiņu vakars (TLB, DV, TSK).
26. dec. — TSK sarīkojums.

Sakarā ar Toronto latviešu organizāciju vienošanos, lūdzam pieteikt LA red. visus paredzētos sarīkojumus reģistrēšanai.

KANADĀ

INŽENIEŖU SANĀKSME

TLB Inženieŗu un Techniķu kopas sanāksme notiks 10. oktobrī, pl. 7.45, TLB namā 198 Osler St., Toronto.

Darba kārtībā: 1) V. Pāvula referāts: Ūdensslīdēja darbos Zviedrijā. 2) M. Čuliša referāts: Beidzamā laika iespaidi Vācijā. 3) Pārrunas. **Kopas vadība**

STUDENTU IEVĒRĪBAI

Toronto Latviešu Studentu Kopas pilnsapulce notiks pirmdien, 6. oktobrī, plkst. 20.00. sv. Andreja baznīcas telpās (Jarvis un Carlton ielu krustojumā). Darba kārtībā valdes vēlēšanas un studentu kongresa sarīkošana. Lūdzam ierasties ne tikai biedrus, bet arī pārējos studentus.

TL Stud. Kopas valde

V. Plūdoņa un K. Skalbes vakara atkārtojumu paredzējis sarīkot Kārļa Skalbes klubs Toronto un Hamiltonā ar O. Ūršteina un M. Zīlavas piedalīšanos. Plūdoņa un Skalbes rīkotie vakari Nujorkas latviešu saimē radījuši dzīvu interesi.

Pēc Paulas Brīvkalnes koncertturnejas, paredzēta operdz. Ludmillas Seppes koncertturneja pa Kanadu un Ameriku. 3 mēnešu turnejas laikā tā paredzējusi koncertēt 35 vietās. Dziedone pašlaik uzturas Vācijā un dzied Bilefeldas operā.

Hamiltonas Latviešu Biedrība ievadījusi sarunas ar E. Ķelšu par jautras Jaungada sagaidīšanas programmas sastādīšanu.

KULTŪRAS DIENU SARĪKOJUMS LONDONĀ, ONT.

27. septembra vakarā Londonas latvieši pulcējās Latviešu kultūras dienu sarīkojumā Publiskās bibliotēkas zālē. Vakara rīkotāji bija Londonas latviešu kopa, Latviešu sestdienas skola, DV Londonas nodaļa un 2. Mazpulks.

Šo sarīkojumu atklāja prof. A. Dreimanis, uzsverot, ka mēs sevišķi esam nostādīti divu problēmu priekšā: latviešu kultūras tālākai veidošanai un nākošās paaudzes sagatavošanai pārņemt šo uzdevumu.

Tad vēst. P. Dreimanis referēja par darbu latvju tautas nākotnei (sk. Latvijas 76. n-ru). Sekoja sestdienas skolas skolēnu vecākās grupas uzvedums „Maizes klaips" skolotāja P. Zvaguļa iestudējumā. Uzveduma teksts ņemts no A. Brigaderes un V. Tomas dzejām.

Mirdza Vecpuise nolasīja Irmas Grebzdes vēl nepublicētā romāna Kalnāru māsas fragmentu, ko dzejniece bija atsūtījusi, pati aizkavēta personīgi ierasties.

Pirmo daļu noslēdza Elfrīdas Karlsones-Kukaines nodziedātās 3 latvju komponistu dziesmas Ritas Šēferes klavieru pavadījumā.

Starpbrīdī bija daiļamatniecības, mākslas un grāmatu klāstu apskate. Mirdza Lesiņa bija izstādījusi četras gleznas, A. Gūtmanis un H. Rasmanis — kokgriezumus un A. Caukas grāmatnīcā — latvju grāmatas un ādas izstrādājumus. Lielāko interesi radīja A. Gūtmaņa kokgriezumi, kuŗos kombinēta latviskā ornamentika ar baroku.

Otrā daļā A. Gūtmanis referēja par latviešu daiļamatniecību, īsi raksturojot tās dažādos veidus. Sekoja mazpulka daļībnieku priekšnesumi — latvju tautiskās dejas. A. Beitāna iestudējumā Bumbu spēle un Puķītes ar taurenīti L. Zandersones iestudējumā.

Pēc programmas beigām vakara apmeklētāji vēl ilgi kavējās zālē, īpaši ap daiļamatniecības izstādi un grāmatu galdiem. **Ps**

KULTŪRAS DIENAS VANKUVERĀ

Arī Vankuverā bija ieslēgusies kultūras dienu virknē, un 27. septembrī, tās bija pulcinājušas vienkopus necerēti daudz latviešu — ap 150, kas ir apsveicami daudz. Varbūt šo lielo, viengabalaino sakausējumu veicināja tas apstāklis, ka šo sarīkojumu veica visas trīs Vankuveras organizācijas kopīgi. Kaut nu šī pārmestā laipa būtu stipra diezgan un vienotu visus arī turpmāk.

Necerēti plašs un vispusīgs bij gleznu klāsts. Mūsu mākslinieki dzīvo un strādā, un, vienkopus savākta, šī bagātība dod pilntiesības un bagātības sajūtu. Spēcīgu gatavību parāda Pārsla Gulbe ar saviem portretiem, tad Immelfeniņš, Avotiņa, Jurševskis, Ted. Seebergs, Lūris, Dreimanis un Ģirupnieks.

Bija rokdarbu un daiļamatniecības stūrītis, bija grāmatu galds, un pār visu — sudrabkaļu vecmeistara J. Bētiņa darbu klāsts. Vēl vienmēr, raugoties Vankuveras kalnos un vērojot kvēlainos saulrietus, cienījamais meistars uzbur pa latviskai teiksmai. Lai mīļš paldies sirmajam vīram.

Apmeklētājos bija redzamas daudz jaunas sejas; cerams, jaunatbraucēji paliks te ilgāk, dzīvi piedaloties sabiedriskā un kultūrālā dzīvē, jo starp tiem ir daudz apdāvinātu un gaidītu jaužu. Vēlēsim, lai tiem te labi patiktu un labi klātos, un mazais latviešu pulciņš Vankuverā vairotos. Starp viesiem, kā vienmēr, mūsu godājamais seniors — māc. A. Berlis, kas pavada mūs visos sarīkojumos.

Kultūras dienu atklājot, īsu uzrunu teica LNAK pārstāvis Vankuverā, māc. K. Avotiņš, tam sekoja profesoru E. Leimaņa un Bišmaņa runas.

Mazo bērnu rotaļas vadīja A. Avotiņa. Jauku, izjustu Strēlertes dzejoli deklamēja S. Līskopa, kuŗai ir liels talants skatuves mākslā. Ar cerībām gaidām no viņas ko vairāk un biežāk. Savus darbus lasīja Aizsila Zīlīte un L. Ozolkalne.

Darbā aizkavēts, vēlu ieradās dziedonis Kamols, nodziedot dažas Dārziņa dziesmas. Strādādams smagā, nepierastajā darbā, dziedonis teicās esam aizsmacis un jutās nelaimīgs, kad viņa pirmā debija latviešiem nav bijusi tik laba, kā mākslinieks pats to būtu vēlējies. Taču tautieši bija priecīgi un pateicīgi par sniegumu, ar sevišķu gandarījumu apsveicot mākslinieka mūlestību dziesmai un viņa nacionālo apziņu.

Noslēgumā vīru dubultkvartets, aplausu sagaidīts un pavadīts, dziedoņa Kamola vadībā nodziedāja dažas tautas ziesmas. Mēs būtu priecīgi un lepni, ja šis vīru koris paliktu un iepriecinātu mūs jo bieži. Čaklās un nesavtīgās dāmas bija gādājušas par groziņiem, un pacilātā garīgā spralgumā aizritēja šis vakars, kam varētu vēlēties tikai turpinājumu.

Šī vakara tīrs atlikums, tiek nodots DV Invalidu Namam Vācijā.

Kultūras dienas noslēdzās svētdien, 28. septembrī ar dievkalpojumu baznīcā. -ks

TLB TORONTO

Sestdien, 27. sep., TLB Sestdienas skolas saime pulcējās skolas zālē, lai apsveiktu savas skolas skolotāju un labvēli: sv. Andreja baznīcas mācītāju Adolfu Čopu viņa vārda dienā. Skolas pārzine M. Matīse teica sirsnīgus apsveikuma vārdus un uzaicināja sapulcējušos nodziedāt Nevis slinkojot... Skolēni pasniedza savam audzinātājam rudens ziedus. Māc. A. Čops, pateicās par negaidīto pārsteigumu un pastāstīja apsveicējiem, kādēļ vārda dienas vispār tiek svinētas. Tad pacilātā garastāvoklī skolēni devās klasēs atpakaļ, lai turpinātu mācības.

HAMILTONĀ

Hamiltonas ev.-lut. latviešu draudze 27. septembrī, pulcējās dāmu komitejas rīkotā tējas vakarā. Vakaru atklāja draudzes māc. Pavasars ar kopēju dziesmu un īsu uzrunu. Pēc tam vārdu ņēma mājastēvs — vietējās angļu draudzes māc. Melenbachers, referējot par saviem piedzīvojumiem un iespaidiem Hanoveras konferencēs laikā, kuŗā tas bija piedalīies kā luteraņu apvienības delegāts.

Ar interesi klātesošie noklausījās stāstījumu par pašreizējo Vāciju, tās pilsētām, straujo būvniecības tempu un kāpjošo dzīves standartu.

Tad runāja māc. Pavasars, atzīmēdams, ka šajos mēnešos palet 8 gadi, kopš latviešu trimdinieks klīst svešu zemju ceļos. Viņš aicināja pieminēt brīdi, kad kara dārdu pavadīti atstājām dzimtenes krastus. Pēc runas, klātesošie, nodziedāja Svēts mantojums... Dziesmai izskanot uz brīdi telpā iestājās dziļš klusums. Liekas, māc. Pavasars šī vakara dalībnieku atmiņā bija atsaucis sāpīgos notikumus.

Turpmāk vakara dalībnieki dziedāja tautas dziesmas un kavējās savstarpējās pārrunās pie čaklo komitejas dāmu klātā tējas galda.

Neizmērojama bija šī vakara sirsnība, kad latvietis latvietim liekas tik tuvs, jo visi tak esam latvieši un visus mūs vieno kopējas sāpes un cerības.

IEVĒRĪBAI

Katrs Kanadā dzimis bērns, kā arī katrs bērns, kas nodzīvojis Kanadā ne mazāk kā vienu gadu, tiesīgs saņemt no Kanadas valdības pabalstu. Pabalsts jāpieprasa laikus, lai nezaudētu pagājušos mēnešus. Tuvākus norādījumus par šiem pabalstiem publicēsim mūsu laikraksta nākošā numurā.

Red.

LATVIJAS PIENSAIMNIECĪBAS DARBINIEKI KANADĀ!

Atcerēsimies Latvijas Piensaimnieku Centrālās Savienības direktoru Teodoru Kalniņu viņa 70. gadu dzimšanas dienā, 15. novembrī, atzīmējot to ar naudas balvu. Ziedojumus lūdzu sūtīt K. Gailītim, 136 Sunnyside Ave, Toronto, Ont., vēlākais līdz š. g. 12. novembrim. Naudas balvas līdz ar vārdisku ziedotāju sarakstu, adresēm un ziedoto summu tiks nosūtītas gaviļniekam.

K. Gailītis, bij. LPCS pārst.
Vācijā, Eslingenā.

DARBS un BEZDARBS

Vajadzība bērnu uzraudzītāja DV Bērnu punktā. Darba laiks apm. no 8—5.30. Zvanīt RU 1-0870 pēc plkst. 6-iem vakarā.

DAUGAVAS VANAGI

Nodibināti DV Bēru un Palīdzības fondi

Daugavas Vanagu apvienības Nujorkā biedru saeima 27. septembrī bija veltīta bēru un palīdzības fondu jautājuma izlemšanai. Statūtu komisija ziņoja, ka, ievērojot pagājušā saeimā izteiktos norādījumus, izdarīti daži labojumi statūtos. Izmantojot sūtņa J. Feldmaņa palīdzību, saņemta atsauksme no sūtniecības juriskonsulta, kas sniedzis vērtīgus norādījumus.

Statūti nosaka, ka pie DV pastāv kā autonomi bezpelņas pasākumi divi atsevišķi fondi — Bēru fonds un Palīdzības fonds ārstniecības izdevumu segšanai. Šo fondu darbības rajons nav ierobežots, bet to sēdeklis ir Nujorka. Fondos var iestāties katrs DV biedrs, kas sasniedzis 18 gadu vecumu. Personām, kas nav DV biedri un kuŗi vēlētos iestāties fondos, fondu valdes nokārtos formalitātes, kas saistītas ar šo personu iestāšanos DV organizācijā. Katrs DV biedrs var pieteikt kā locekļus fondos savu laulāto draugu, vecākus un bērnus, kuŗi skaitās pasīvie locekļi. Fonda dalībnieka atbildība aprobežojas tikai ar viņa iemaksām. DV biedri, kas nav fondu locekļi, nekādu atbildību nenes. Miršanas gadījumā piederīgie saņem no bēru fonda attiecīgu summu, kuŗas lielums atkarājas no biedru skaita, tomēr nepārsniedz 300 dol. Palīdzības fonds ārstēšanas izdevumu segšanai var atklāt savu darbību, kad tajā būs pieteikušies ne mazāk par 300 dalībniekiem.

Debatēs pārrunāja jautājumu vai jaundibināmos fondos nevarētu uzņemt katru latvieti, neprasot no viņa iestāšanos DV. Šī jautājuma izlemšanu atstāja fondu locekļu pilnsapulcei, kas var izveidot fondus par neatkarīgām organizācijām.

Bēru fonda pagaidu valdē vienbalsīgi ievēlēja R. Turku (pr-js), Dr. F.Lavkineiti (vicepr-js) un A. Bērziņu (sekretārs). Revizijas komisijā ievēlēja Cerbuli, Admini un Zemīti.

Valdei jāizdara statūtu reģistrēšana un vajadzības gadījumā jāizdara nepieciešamie grozījumi saziņā ar DV Apvien. valdi. Bēru fonda pagaidu valde ir pilnvarota veikt priekšdarbus arī palīdzības fonda noorganizēšanai.

PAZIŅOJUMS

1) DV Toronto nodaļas valde paziņo, ka sākot ar š. g. 1. oktobri nodaļas kasieris un nama pārvaldnieks sastopams otrdienās un ceturtdienās no pl. 6—8 vakarā, tel. WA 0792 redakcijas telpās. Turpat var izdarīt visus maksājumus, ziedojumus, kā arī laikraksta Latvija Amerikā pasūtināšanu.

2) DV Toronto nodaļa uzaicina visus biedrus uzdot adresu maiņas DV grāmatnīcā, tel. TR 1653 vai arī DV Toronto nodaļas dežūras laikā, otrdienās un ceturtdienās no pl. 6—8 vakarā, tel. — WA 0792. Turpat saņemamas arī neizņemtās biedru kartes.

3) Galda tenisa spēlētājiem, sākot ar š. g. 1. oktobri, katru trešdienu, no pl. 6—10 vakarā DV namā biedru rīcībā galda tenisa galds ar piederumiem. Bumbiņas jāiegādājas pašiem.

DV BIĻETENS

DV Biļetena pasūtinājumi izdarāmi pie DV Biļetena kasiera Kanadā A. Putniņa, 280 Wright Ave, Toronto, Ont.

o

DV Toronto nod. Dāmu kom. rīko svētdien, 12. oktobrī, plkst. 11, Centrālās YMCAs telpās, College ielā 40 (apakšējā zālē) Bērnu rītu, mazo un lielo mākslnieku izpildījumā. Pēc tam rotaļas un atspirdzinājumi. Ieeja brīva.

o

DV Toronto nod. Dāmu komiteja paredzējusi noorganizēt Bērnu uzraudzības punktu. Bērnu uzraudzība dornāta mātēm, kuŗām nav citur iespēja bērnus novietot. Bērnu punkts darbotos DV namā, 123 Huron ielā, audzinātājas vadībā. Bērnus pieņems sākot ar 2 ar pus g. vecumu, 5 reizes nedēļā pret mazu atlīdzību. Bērniem izsniegs arī ēdienu. Mātes, kuŗas būtu ieinteresētas šai pasākumā, lūdz zvanīt RU 1-0870 pēc plkst. 6-iem vakarā.

INVALIDS ZIEDO INVALIDIEM

Invalids Vold. Plēsums, kas nesen ieradās Kanadā, ir jau mazliet iekārtojies un atradis no sava mazuma iespēju noziedot Invalidu Nama iegādei $5.00. Lūk invalids, kas pats tikko kā „apsildījies" Kanadā, saprot, ka daudzi likteņa biedri dzīvo Vācijā daudz grūtākos apstākļos. Ņemsim paraugu no Plēsuma ģimenes, iemaksāsim savu ārtavu trūkumcietējiem, jo daudzi no mums, kas esam Kanadā jau vairāk kā 4 gadi, esam no kanaku cilts, bet līdz šai dienai vēl neesam atraduši par iespējamu palīdzēt saviem cilts locekļiem.

Invalida Plēsuma ģimene jūtas laimīga, ka sasniegusi Kanadu. Ģimenes galva Voldemārs Plēsums atradis darbu kādā logu fabrikā, kur strādā vairāki latvieši. Izpelņa nav lielā, bet Plēsums ir priecīgs arī par to. Pastrādājot dažureiz virsstundas, viņš rod iespēju atlicināt dažu labu grasi labdarīgiem mērķiem.

Kanaks M.

24. septembrī DV namā, Toronto, atklāti pirmie Mājturības kursi, kam vadību uzņēmusies agr. Elza Reingarte. Uzņēmumā kursu pirmā grupa. Vidū no kreisās DV nod. pr-ks I. Jankovskis, agr. E. Reingarte, izglīt un jaunatnes noz. vad. Ž. Bukovskis. Aizmugurē DV nama pārvaldnieks A. Civzelis

Prof. Dr. E. Leimanis

SKATS LATVIEŠU ZINĀTNISKĀS KULTŪRAS VĒSTURĒ

Mūsu zinātniskā kultūra ir tiešs arāju kultūras turpinājums

Kādas tautas kultūru var definēt kā visu to konstruktīvo pārveidojumu kopumu, ko tā ienes pasaulē, tiekdamās pēc pilnīgākas dzīves. Šai nolūkā tā, no vienas puses, apstrādā zemi, audzina mājkustoņus, ceļ mājas, baznīcas, pilsētas un darina visdažādākos priekšmetus, bet, no otras puses, veido priekšstatus par dievību, rada sabiedriskās izturēšanās normas, likumus, valsti, mākslas un zinātnes. Tādēļ mēs varam runāt par šīs tautas lauksaimniecisko, reliģisko, ētisko, sabiedrisko, artistisko un zinātnisko kultūru. Mans nolūks ir pievērsties latviešu tautas zinātniskai kultūrai.

(Nobeigums)

Tāpēc bija jāpaceļ vispārīgais izglītības līmenis un jāpadziļina tautas garīgā dzīve. Akadēmiski izglītotiem bija „jāiet tautā", japopulārizē zinātne. Šo darbu uzsāka Tērbatas latviešu studenti pagājušā gadsimta 50-tos gados. Šai laikā Tērbatā studēja Kr. Valdemārs, Kr. Barons un Juris Alunāns. Tie pulcināja ap sevi paprāvu skaitu latviešu mācītu dēlu, kas nekaunējās latviski domāt latviski just, latviski runāt un latviski rakstīt. Pulciņa dvēsele Juris Alunāns 1860. gadā izdeva 3 grāmatās periodisku zinātnisku rakstu krājumu Sēta, daba, pasaule. Pēc Alunāna nāves viņu darbu turpināja Kronvalda Atis un citi, un līdz 1893. gadam iznāca 8 grāmatas. 1891.—1894. g. radās Sētai sāncensis Pūrs, ko izdeva Tērbatas studentu literāri zinātniskais pulciņš Daugavieši, kas sludināja „jaunās strāvas" idejas. Pretēji Sētai, kas iespieda arī daiļliterātūru, Pūrs bija domāts tikai zinātnei. 1912. g. iznāca trešais studentu rakstu krājums Burtnieka pūrs, ko izdeva it īpaši Maskavas latviešu studenti. Salīdzinot ar Sētu un Pūru, Burtnieku pūrs bija liels solis uz priekšu zinātnes laukā.

Studentu iesākto zinātņu popularizēšanas darbu turpināja 1886. g. dibinātā Rīgas Latviešu Biedrības derīgu grāmatu nodaļa, kas izdeva arī pirmo Latviešu konversācijas vārdnīcu (1903.—1921.). Latviešu valodai, etnogrāfijai un folklorai bija domāti Rīgas Latviešu Biedrības zinātniskās komisijas rakstu krājumi, kas, sākot ar 1876. g., pamazām izauga par ievērojamu baltu filoloģijas organu ar profesoriem J. Endzelīnu, J. Lautenbachu, P. Šmitu un valodnieku K. Muelenbachu kā līdzstrādniekiem.

Tomēr latviešu zinātne latviešu valodā kā latvju nācijas garīgās dzīves forma varēja rasties tikai Latvijas valstī ar latviešu valodu kā valsts valodu. Latvijas universitāte, kuras dibināšanas 33. gada dienu mēs pieminējām š. g. 28. septembrī, sauca kopā izklaidētos latviešu zinātniekus, kā arī tos, kas par tādiem vēlējās tapt. Latvijas universitāte kļuva par zinātniskās pētniecībaš centru un augstāko mācības iestādi, kas sagatavoja kvalificētus darbiniekus valstij un tautai.

Techniskās zinātnes kalpoja tautai un tēvzemei vairāk redzamā un taustamā veidā. Architekti cēla skaistas un lietderīgas celtnes, kā arī pētīja tautas celtniecību. Inženieri lika savas zināšanas lietā Ķeguma spēkstacijas un Latvijas sauszemes un ūdeņu ceļu izbūvē. Ķīmiķi palīdzēja izvērtēt un izstrādāt Latvijas zemes bagātības. Lauksaimnieki pētīja, kādos apstākļos un ar kādiem līdzekļiem var iegūt vislabāko un vērtīgāko ražu no dzimtās zemes. Mediķi gādāja par tautas veselību.

Bet arī humanitārās zinātnes, kā vēsture, valodniecība, teoloģija, tautsaimniecība, tiesību zinātnes, dabas zinātnes, matēmatika un filozofija — ietelp tautas gara pūrā. Un jāsaka, ka šis pūrs bija smagi pielocīts vērtīgām un pārbaudītām atziņām.

Nebija mazas tās balvas, ko latviešu zinātne cēla priekšā tautai un tēvzemei Latvijas valsts 20 gadu pastāvēšaans svētkos 1938. gadā un kas sakopotas grāmatā Zinātnei un tēvzemei. Ikviens gara kultūras darbinieks ar lielu prieku vēroja šos mūsu zinātnes sasniegumus. Latviešu zinātnieku saime ne tikai cieniģi turējās blakus lielai starptautiskai zinātnieku saimei, bet bija arī daudzos gadījumos devēja. It īpaši tas sakāms par tām zinātņu nozarēm, kas attiecas tieši uz Latvijas dabu un kultūru. Šais novados latviešu zinātnieki ir veikuši uzdevumus, pie kuriem līdz tam vēl neviens cits nebija ķēries klāt.

Es minēšu tikai dažus ievērojamākos sasniegumus mūsu valodas un folkloras laukā. Plaša vēriena latviešu valodas pētnieks bija K. Muelenbachs, kurš sakrāja plašus materiālus savai vēlāk izdotai vārdnīcai (1923. — 1932. g.), 4 sējumi un kurš bija apstrādājis šo materiālu līdz vārdam „patumšs". Šo darbu pabeidza ievērojamākais latviešu valodnieks un pasaulē slavenais zinātnieks Jānis Endzelīns, kurš laikā no 1934.—1946. g. ar Hauzenbergas — Šturma kundzes palīdzību izdeva „Papildinājumi un labojumi Muelenbacha latviešu valodas vārdnīcai." Endzelīna darbība aptver visas latviešu valodas nozares un par viņa zinātniskās darbības kopsavilkumu var ieskatīt Lettische Grammatik (862. lpp), kas iznāca 1922. g. Leipcigā un kas 1950. g. iznākusi Rīgā ar nosaukumu Latviešu valodas gramatika — 1100 lpp., jau minēto viņa izdoto Muelenbacha latviešu valodas vārdnīcu ar tās papildinājumiem un labojumiem, Latviešu valodas skaņas un formas (1938), Senprūšu valodu (1943) un Baltu valodas skaņas un formas (1948). Ar Endzelīna darbiem latviešu valoda kļuvusi pieejama starptautiskai salīdzināmai valodniecībai.

Tautas dziesmu vākšanu paši latvieši uzsāka pagājušā gadsimta vidū. Šī darba noslēgums bija Kr. Barona monumentālais izdevums Latvju Dainas (8 sējumi, 1894.—1915. g.), kas iznāca Krievijas zinātņu akadēmijas izdevumā Pēterpilī un kas aptvēra ap 36.000 pamatdziesmu ar apm. 200.000 variantiem. Latvijā Folkloras krātuve turpināja Tautas dziesmu vākšanu, iegūdama līdz 1934. g. vairāk par 400.000 jaunu dziesmu, ko tā publicēja prof. P. Šmita redakcijā ar nosaukumu Tautas dziesmas — I (1936), II (1937), III (1938). Monumentālu darbu folkloras laukā veicis prof. P. Šmits, zinātniski sakārtodams lielāko pasaku izdevumu pasaulē Latviešu pasakas un teikas (15 sējumi, 1925. — 1937. g.).

Apmierināšos tikai ar šiem piemēriem. Raksta sākumā minēto iemeslu dēļ mūsu zinātnes pilnīgu uzplaukumu var sagaidīt tikai nākotnē. Pašlaik pietiek ar konstatējumu, ka panākumi ir bijuši apmierinoši. Mums ir izcili zinātnieki, lai minam kaut vai tikai pāsaulē slavenos ķīmiķus P. Valdenu un M. Straumani; pirmais ir Rīgas politechniskā institūta, otrs Latvijas universitātes izaudzināts zinātnieks. Izcilo latviešu zinātnieku sarakstu varētu paplašināt vēl ar daudz citiem vārdiem. Pašlaik mūsu izkliedētā zinātnieku saime ir ieslēgusies visas pasaules zinātnieku kopā un ieguvusi tur labu vārdu. Tā kā mūsu tautai pēc dabas ir vislabākie dotumi zinātnisku darbu veikšanai, tad, rodoties atkal normāliem zinātniska darba apstākļiem Latvijā, mēs varam sagaidīt spožu latviešu zinātnes uzplaukumu.

KUR SASAUCAMS ALAs KONGRESS?

ALAs centrālās valdes aptauja

Savā 23. augusta sēdē ALA's Centrālā valde pārrunāja jautājumu par 1953. gada gadskārtējā Kongresa vietu.

Pārrunu pamatā bija ierosinājumi un doma, ka ALA's nākamie Kongresi būtu rīkojami ne tikai austrumu piekrastē, bet arī citos lielākos latviešu centros, lai radītu ne vien plašāku bāzi ALA'i bet arī, lai celtu vēl lielāku rosību latviešu centros visās Amerikas Savienotās Valstīs.

Čikagā, kur pēc Ņujorkas ir lielākā latviešu kolonija ASV, nākošā vasarā notiek pirmie latviešu dziesmu svētki ASV. Šis apstāklis varētu modināt domas, ka nākošais ALA's gadskārtējais Kongress rīkojams tanī pašā laikā un vietā. No otras puses var būt pretējs ieskats, proti, ka dziesmu svētki jau paši par sevi ir tik liels notikums, kas ieinteresēs ne vien Čikagā un apkārtnē dzīvojošos, bet visus ASV latviešus. Tādēļ laika zinā nav iespējams apvienot ALA's Kongresu ar dziesmu svētkiem. Šim otram ieskatam pievienojās arī ALA's Centrālā valde un atzina, ka dziesmu svētku laikā Čikagā būtu sasaucāma tikai paplašināta ALA's Centrālās valdes sēde.

ALA's Centrālā valde ir vienojusies, ka 1953. gada ALA's gadskārtējais Kongress principā rīkojams dziļāk ASV vidienā, minot kā event. Kongresa vietas Klīvlendu (Ohio), Detroitu, Grand Rapidus, Kalamazū (Mich.), Milvokiju (Wis.), Pitsburgu (Pa.) u. c. Par nākamā Kongresa vietu ir nolemts izdarīt aptauju pie latviešu organizācijām — ALA's dalībniecēm.

*

Amerikas Latviešu Apvienības Centrālās valdes kasieris lūdz organizācijas un atsevišķos ALA's biedrus nekavēties ar 1952./53. darbības gada biedru naudas samaksu. Biedru nauda iesūtāma un biedru kartes pieprasāmas, ja tādas vēl nebūtu saņemtas, uz sekojošu vārdu un adresi: American Latvian Association, Inc., 3220 17th Street, N. W., Washington 10, D. C.

Sakarā ar vairākkārtīgiem pieprasījumiem Amerikas latv. apvien. Centrālās valdes sekretariāts paskaidro, ka, lai kļūtu par ALA's biedri, nekādas iestāšanās anketas nav jāizpilda un nekādi speciāli iestāšanās noteikumi nepastāv. ALA's biedru kartes iznemamas vietējā latviešu organizācijā vai draudzē, ja tā ir ALAs dalībniece, vai arī biedru kartes pieprasāmas tieši Apvienības Centrālai valdei uz augšminēto adresi, pievienojot $1.— 1952./53. darbības gada biedru naudu, vai arī lūdzot no tās atbrīvot, kā arī uzdodot savu vārdu, uzvārdu, dzimšanas datus un adresi. Kara invalidi, trūcīgie, personas bez ienākumiem, studējošie, vecie ļaudis u. t. t. sanem ALA's biedru karti bez maksas. Katrs latvietis aicināts ALA's biedru skaitā!

TRIMDAS SAULAINĀS UN ĒNAS PUSES

KREISA POLITIĶA INTERVIJA NACIONĀLĀ LAIKRAKSTĀ

Sniedzot interviju ar latviešu sociāldemokratu trimdas koporganizācijas pr-sēdi Br. Kalniņu, LCK oficioza Latvijas redakcija jutusies spiesta it kā taisnoties lasītāju priekšā un pateikt, ka laikraksts patur „pats savu uzskatu brīvību," un ir „konsekvents nacionālās ideoloģijas uzskatu paudējs." Neskatoties uz šo redakcijas paskaidrojumu, negaidīti ātra ir Latvijas lasītāju reakcija — ir dzirdāmi asi lasītāju spriedumi; Latvija novirzās pa kreisi. Stokholmas sanāksmē Br. Kalniņš slavējis Vācijas Latvijas un Londonas Avīzes jauno nostāju. Un tas nozīmē daudz politiķu valodā.

Intervijā Br. Kalniņš spiests atzīt, ka arī Latvijas centrālās padomes darbība faktiski izbeigusies. Un tā ir atslēga jaunajiem politiskajiem notikumiem. Kamēr darbojās Latvijas centrālā padome, Br. Kalniņš bija asā opozicijā pret kopējo politisko centru — Latviešu Nacionālo Padomi un konsekventi prasīja, ka politiskās lietas var kārtot tikai politiskās partijas ar saviem institūtiem, un nevis bēgļu vēlētās organizācijas. Labā spārna sociāldemokrats V. Bastjānis, kas piedalījās LNP darbā un ir padomes prezidija loceklis, pastāvīgi uzsvēra, ka viņam ir grūts stāvoklis, jo jācīnās paša partijā ar Br. Kalniņa noraidošo nostāju pret bēgļu organizāciju kompetenci politiskos jautājumos.

Tagad, kad vecās politiskās partijas pārliecinājušās, ka tauta neseko partijām, Br. Kalniņš maina taktiku. Bet zīmīgā kārtā intervijā tomēr izlasāma iznākušās Latvijas Centrālās Padomes vecā „doktrīna": bijušiem deputātiem esot „plašākas pilnvaras," partijām esot „sakari ar ārzemju radniecīgām partijām un presi, kas citām trimdas organizācijām nav pieietamas," sabiedrība domāta starp „demokratiskām partijām." Un, beidzot, auksta duša „tālajos kontinentos izkaisītiem latviešiem, kas varēšot politisko cīņu par Latviju visādi atbalstīt (tikai!), bet galvenais darbs esot veicams Eiropā.

Intervijā bez labajām domām ir daudz maldu: tautas vairākums bijušo deputātu „plašākās pilnvaras" neatzīst un veltīgi uz tām atsaukties nākotnes politiskā šadarbībā; arī trimdinieku vēlētām organizācijām un atsevišķiem sabiedriskiem darbiniekiem ir sakari ar ārzemju organizācijām, partijām un presi. Pretēji Br. Kalniņa domām, trimdā nav zināma neviena latviešu politiskā partija, kas nebūtu demokratiska un nestāvētu par demokratisku Latviju, bet ir gan zināms Br. Kalniņa uzskats, ka viņš par demokratiskām partijām atzīst tikai tās, kas atzīst 1922. g. satversmi, bet neatzīst tos par demokratiem, kas vēlas jaunu Latvijas satversmi.

Mēs esam stingri pārliecināti, ka ASV nostāja un rīcība noteiks pasaules likteņus, un tādēļ galvenā cīņa par Latvijas brīvību politiski ir un būs jāizcīna Amerikā. Un tas parāda, ka latviešiem „tālajos kontinentos" jābūt nevis „atbalstītājiem" vien, bet fanātiskiem cīnītājiem. Un viņi arī tādi būs!

Saturns

Kultūras dienu pēdējais sarīkojums Torontō

LATVIEŠU DZIESMU KONCERTS UN OPERDZIEDOŅA JĀŅA NIEDRAS GODINĀŠANA

Jubilāru sveic laikr. Latvija Amerikā red. J. Vītols. No labās J. Deksnis, P. Boriss, J. Dzeguze un komp. T. Ķeniņš. Foto H. Kliģeris

LNAK Kultūras un Izglītības nozares rīkotās Kultūras dienas, ko 20. septembrī ievadīja ar Rakstnieku vakaru Toronto sv. Andreja baznīcas zālē, izskanēja tanī pašā zālē 27. septembrī ar latviešu dziesmu koncertu, kas bija veltīts jaundarbiem un vecmeistaru dziesmām.

Labi apmeklētā koncertu ar īsu uzrunu ievadīja komp. T. Ķeniņš, sniedzot klausītājiem paskaidrojumus par programmā paredzētajiem jaundarbiem. Runātājs aizrādīja, ka šie jaundarbi, pie kuriem klausītāji nav vēl pieraduši, varētu sagādāt varbūt pat mazu vilšanos, īpaši A. Jēruma komplicētās kompozicijas. Bet jau pēc pirmā sniegumа — operdziedoņa un šī vakara jubilāra Jāņa Niedras nodziedātās T. Ķeniņa Lūgšanas — šī varbūtība neattaisnojās, jo publikas atsaucība bija nepārprotama. Arī turpmākie sniegumi: A. Okolo-Kulaka, J. Norviļa, V. Lindes, V. Ozoliņa, T. Ķeniņa un A. Jēruma komponētie V. Pelēča, J. Ezeriņa, K. Jēkabsona, A. Plēsuma, J. Jaunsudrabiņa un J. Akuratera dzejoļi, mūsu ievērojamā dziedoņa Jāņa Niedras, dziedoņu Elzas Sedliņas un Maijas Plostnieces — Zemītes dziedājumā, guva labu atsaucību.

Programmas otrā daļā, šo pašu mākslinieku sniegumā, dzirējām A. Kalniņa, E. Dārziņa, J. Mediņa, J. Vītola un E. Melngaiļa jau plaši pazīstamās un skaistās dziesmas. Klavieru pavadījumu veica komp. T. Ķeniņš. Mākslinieki saņēma daudz aplausu un bagātīgas ziedu veltes.

OPERDZIEDOŅA JĀŅA NIEDRAS GODINĀŠANA

Pēc koncerta Kultūras un Izglītības nozares vadītājs Dr. phil. H. Tichovskis aicināja vakara apmeklētājus neizklīst, bet piedalīties mūsu sirmā dziedoņa un diženā latvieša Jāņa Niedras godināšanā viņa 65 g. jubilejā. Tūdaļ arī uz skatuves pulcējās apsveicēji — organizāciju pārstāvji un citi jubilāra cienītāji ar ziediem un balvām. Tikko Jāņis Niedra parādījās apsveicēju vidū, no visām pusēm atskanēja sumināj umi.

Godināšanas aktu ievadīja komp. T. Ķeniņš, raksturojot Jāni Niedru kā izcilu dziedoni, kas savu mūžu veltījis mākslai un licis pamatus neatkarīgās Latvijas operai. Atzinīgus vārdus teica LNAK valdes priekšsēdis I. Žīgurs, atzīmējot jubilāra lielos nopelnus arī sabiedriskā darbā. Pasniedzot Toronto organizāciju vārdā aploksni, Ž. izteica nožēlu, ka Toronto latviešu balva ir pārāk niecīga, lai gandarītu dziedoņa lielos nopelnus tautas un tēvzemes labā. Sirsnīgus vārdus jubilāram veltīja māc. A. Čops, apsolot dziedoņa studijai par brīvu telpas sv. Andreja baznīcā. Māc. A. Lūsis, cildinot nopelniem bagāto jubilāru, paziņoja, ka sv. Jāņa draudze nākošajā vasarā dziedoni gaidīs atpūtā Saulainē. Pasniedzot balvu un īpašu ziedu velti, Jāņa Niedras, šķiet, vislielākā cienītāja, Preses kopas pr-ce B. Senkēviča, jubilāru cildināja kā tautas dziedoni un diženu latvieti, novēlot tam ilgu mūžu un labus panākumus arī turpmāk. Brīvmākslinieces, Dainas kora dir. E. Freimane dziedonim piesprauda skaistu rudens ziedu, kas simbolizē, teica māksliniece, viņas, vārdos neizteiktu, atzinību un pateicību. No laikraksta Latvija Amerikā jubilāru sveica red. J. Vītols. Dubultkvarteta Kalvis diriģents J. Dzeguze, par sakistajiem vārdiem saņēma lielā māksliniека skūpstu. No gaidām sveicienus nesa vadītāja Slaviete, no skautiem J. Deksnis un no LNAK Padomes V. Upeslācis.

Apsveikuma telegrammas bija piesūtījis Latviešu Katoļu Centrs un Toronto Latviešu Biedrība.

Pēc oficiālā akta dziedoņa sumināšana turpinājās apakšējā zālē pie kafijas galda, kur interesantās pārrunās un kopēji dziedātās dziesmās stundas aizritēja nemanot.

Mūža lielāko tiesu Jānis Niedra dziedājis savai tautai un tēvzemei. Un tauta viņu godina, lepnā apziņa par viņa lieliskajiem sniegumiem. Lai vēl ilgus gadus skanētu Jāņa Niedras diženais bass, iepriecinot tautu trimdā un atgriežoties dzimtenē.

V

SAVIENOTĀS VALSTĪS

LATVIJAS UNIVERSITĀTES GADA SVĒTKI ŅUJORKĀ

Latviešu akadēmisko mācības spēku apvienība, Ņujorkas korporāciju kopa, Studenšu prezidiju konvents, Sieviešu akadēmiskais kl. un Ņujorkas studentu biedrība 27. septembrī rīkoja LU dibināšanas atceri ar aktu, koncertu un akadēmisko balli. Šo Ņujorkas piecu akadēmisko organizāciju nodoms ir izveidot LU gada svētkus par gadskārtēju mūsu zinātnes un kultūras darbinieku un latviešu intelligences sanāksmi, lai parādītu cieņu savai Alma Mater un uzturētu dzīvas tās tradicijas.

Aktu ar uzrunu atklāja Ņujorkas korporāciju kopas seniors Grantskalns, uzsverot, ka akadēmiski izglītotiem latviešiem jābūt zinātnes un savas tēvzemes kareivjiem. Viņa uzrunu noslēdza „Dievs, svētī Latviju."

Prof. P. Starcs sveica sapulcējušos Latviešu akadēmisko mācības spēku apvienības vārdā, pieminot latviešu zinātnieku sasniegumus trimdā.

Akadēmisko runu teica prof. F. Treus, kas bija izvēlējies par tematu Universitātes ideja. Viņš aizrādīja, ka universitātes Vakareiropā radās tad, kad tautu intellektuālie spēki izlauza ceļu uz augšu. Jauno tautu ieplūšana zinātniski domājošo tautu saimē ir šo tautu garīgais pavasars. Universitātes ideja saistīta ar brīvības ideju. Mums universitātes vairs nav, bet tās ideja ir palikusi un tā mūs tur kopā. Akadēmisko runu noslēdza Gaudeamus.

Koncertā daļā uzstājās mūsu jaunās paaudzes vijolniece Norma Auziņa, kas güst arvien vairāk simpatijas latviešu publikā. Pēc ilgāka laika klausītāji dabūja atkal dzirdēt mūsu operdziedātāju senioru prof. Paulu Saksu, kas uzstājās Amerikā pirmoreiz. Pavadīja Marina Kārkliņa. Mākslinieki saņēma ziedu veltes.

Akadēmiskā ballē bija izdevība satikties mūsu mācības spēkiem, universitāti beigušajiem un latviešu studentiem, kas studē svešās universitātēs. Sarīkojums deva labu atlikumu, kas nāk par labu latviešu studentu stipendijām.

LKK JAUNĀS TELPĀS

Latviešu Konsultātīvā Kopa paziņo, ka tās jaunā adrese ir šāda: 4 West 57 Street (9. stāvā), New York, 19, N.Y., tel PLaza 7-4692.

TAKOMA

Nesen Takomās biedrības jaunatnes sekcija rīkoja Jāņa Jaunsudrabiņa 75 gadu jubilejas atceri. Par rakstnieku referēja Inese Čakārne. Zaļās grāmatas tēlojumu Nabadziņš Janka lasīja Renate Mangule. Ciemos no Aberdīnas bija atbraukusi aktrise Valentīne Richtere-Ercuma un stāstīja no Baltās grāmatas Silķes un Puika pirtī.

Nu, zināms, mēs posāmies un gājām, un bija jauki un labi. Tikai jāatzīstas, mūsu paaudzes klausītāju tikpat kā neviena.

Tā patiesi skumīgi bija noskatīties, kā jaunie gaidīja, kavējās, mulsi sasmaidījās, izgāja pat viens otrs uz ielas, pameta aci pa kreisi, pa labi — nē nevienas auto vaboles.

Zāle uzposta, gaisā plīvo kafijas smarža, balti klāti galdiņi, krēsli viesiem salikti krietnam simtam. Izlozei paredzētā tautiskā lelle gaida laimīgo, sekcijai pavisam tukša kastīte.

Un tā nu viņas grozījās, mūsu glītās smuidri noaugušās jaunavas, staltie jaunekļi. Tie paši, par kuriem tik bieži dzirdēts sūdzamies — jaunatne atsvešinās no mūsu trimdas saimes, pāramerikānizējas utt. Bet īstenībā bija tā, it kā šis būtu kāds tālās Latviajs vidusskolas kārtējais sarīkojums. Visapkārt jaunas sejas, spodras acis, mūsu pašu mīļā latviešu valoda.

Šie jaunieši bija sazinājušies ar kaimiņu pilsētu jaunatni, bija iecerējuši Jaunsudrabiņa vakaru pagājušo sestdien, bet vecās paaudzes pārstāvji bija lūguši atlikt sarīkojumu biedrības priekšnieka atvadu vakaram par godu. Un lūk, — kas pagājušo nedēļu bija sarunāts, šoreiz paputējis. Kaimiņu pilsētu jaunajiem šajā nogalē cits kas paredzēts, un ritu mūsu vecā paaudze pošas/kapu svētkiem — kas nu vairs domās par jaunajiem. Bet nākamajā sarīkojumā; ja pamazāk veco pulkā būs redzami jaunie, viens otrs no mums nopūtīsies: „Kur tad mūsu jaunieši?"

Vismaz Takomā mēs tomēr vairs nedrīkstēsim tā pukstēt — paši neesam labāki. Necenšamies dot morālu balstu mūsu nākotnes cerībai.

M. K.

Ko dara Eiropas latviešu centrs?

LAK EIROPAS CENTRA PREZIDIJA PĀRSTĀVJU SARUNA AR MŪSU LAIKRAKSTA KORESPONDENTU LONDONĀ

Pēdējā laikā radusies plašāka interese par Latvijas atjaunošanas komitejas Eiropas centra darbību, it sevišķi sakarā ar priekšlikumu iesaistīt tajā politisko partiju pārstāvjus. Lai iegūtu plašāku informāciju par jautājumiem, kas pēdējā laikā diskutēti trimdaspresē, mūsu laikraksta Londonas korespondents lūdza LAK Eiropas centra prezidijam interviju. Paskaidrojumus par līdz šim veikto darbu deva LAK Eiropas centra prezidija priekšsēdis A. Alksnītis un ģenerālsekretārs A. Abakuks.

Kā veikusies Latvijas atjaunošanas komitejas Eiropas centra noorganizēšana?

Jautājums īstenībā nav pareizi formulēts, jo LAK Eiropas centrs jau noorganizēts un darbojas kopš laba laika. Tā iniciātoru sanāksme notika Londonā, 1951. g. 30. un 31. jūlijā, pēc kam 1952. g. 5. un 6. aprīlī Londonā pulcējās atsevišķo Eiropas zemju delegāti uz pirmo kopsēdi, kas pieņēma statūtus, ievēlēja prezidiju, izstrādāja budžetu un darbības plānu. Saskaņā ar šiem lēmumiem risinājusies mūsu darbība pēdējos mēnešos. Tā kā 5. un 6. aprīļa kopsēdē radās priekšlikums paplašināt LAK Eiropas centra bazi, tad prezidija darbība pēdējos mēnešos koncentrējusies uz iespēju noskaidrošanu, cik tālu šāds priekšlikums īstenojams.

Pretstatā šim apgalvojumam dažos laikrakstos tomēr lasāmi apgalvojumi, ka Eiropas centrs tik ātri vēl neradīšoties.

— Šādi pareģojumi ir krietni vien novēloti. LAK Eiropas centrs darbojas un darbosies neatkarīgi no tā, kāds būs iznākums sarunām par politisko partiju pieaicināšanu. Trimdas latviešu vairākums aizstāv ieskatu, ka mūsu centieni ir saskaņojami, un trimdas politiskais darbs veicams vienprātībā uz visplašākās bazes. Tāpēc arī radies priekšlikums par politisko partiju pieaicināšanu. Papildus tam radušies ierosinājumi paplašināt darbības bazi arī vēl citā virzienā. Dažu zemju centri un dažļ politisko partiju pārstāvji izteikuši domas, ka vēlams piesaistīt arī konfesiju pārstāvjus. Šis ierosinājums būs izlemjams nākošajā delegātu kopsēdē. —

Kā risinājusies darbība ar atsevišķo Eiropas zemju latviešiem?

— LAK Eiropas centrā tagad ir pārstāvētas visas šī kontinenta zemes, kur latviešu skaits pietiekams, lai varētu noorganizēties. Iezīmīgs notikums ir Zviedrijas latviešu centrlās pārstāvības izveidošanās, kas pieņēmusi lēmumu iestāties LAK Eiropas centrā.

No citām zemēm, kuru latvieši vēl nebija uzņēmuši sakarus ar LAK EC līdz dibināšanās kopsēdei 5. un 6. aprīlī, minama Norvēģija. Tās latviešus pārstāv Norvēģijas latviešu palīdzības biedrība, kas jau parakstījusi LAK Eiropas centra statūtus. Paredzams, ka savu organizāciju sadarbībai ar Eiropas centru drīzumā radīs arī nelielā un izklaidus dzīvojošā Šveices latviešu saime. Spānijā latvieši ir pārāk maz, lai varētu Eiropas centrā sūtīt savu delegātu. Bet tā kā šai zemē iespējams noorganizēt regulārus raidījumus latviešu valodā un sekmēt vēl citas mūsu nacionālās intereses, tad LAK Eiropas centrs tur nozīmējis savu pārstāvi. Ar to visas latviešu kolonijas brīvās Eiropas zemēs ir LAK Eiropas centram piesaistītas.

Kādas partijas pieteikušas savu vēlēšanos darboties līdzi Eiropas centrā?

— Līdz šim sadarbības priekšlikumus piesūtījušas Latvijas soc.-demokratiskās strādnieku partijas Ārzemju komiteja, Latviešu liberāļu apvienība, Latvijas jaunsaimnieku un sīkgruntnieku — agrāriešu partija, Latvijas katoļu un demokratisko zemnieku bloks un Latgales demokratu savienība.

Latviešu zemnieku savienības centrālās valdes priekšsēdis A. Klīve paziņojis, ka jautājums izlemjams Ņujorkā 29. jūnijā notikušajā LZS konferencē. Kad pēc šī datuma tuvāka atbilde neienāca, LAK Eiropas centrs stājās sakaros ar zemnieku savienības darbiniekiem Eiropā. Uzņemts kontakts ar Latv. Zemnieku savienības valdi Lielbritanijā. Zviedrijā zemnieku savienības darbinieki piedalījušies Zviedrijas latviešu nacionālās padomes dibināšanā. Līdz ar to Eiropā dzīvojošo zemnieku savienības darbinieku līdzdalība Eiropas centrā nodrošināta.

Dažā trimdas sabiedrības pret politiskajām partijām bijis vērojams skeptisks noskaņojums. Vai ir pazīmes par šīs skepses mazināšanos?

— Līdz šim starptautiskajā forumā ne katrreiz varējusi atskanēt vienota latviešu balss. Sadarbībai ar ārpasauli tas ir nepieciešami, tāpēc arī LAK Eiropas centrs cenšas savu darbību izveidot uz iespējami plašas bazes. Iebildumi, kas dzirdēti pret politiskajām partijām, īstenībā nevēršas pret tām principiāli, bet pret dažām parādībām, kas ar tām saistījušās, it sevišķi pret dažiem partiju darbiniekiem.

Kā LAK Eiropas centrs domā tikt pāri dibinātiem iebildumiem pret atsevišķām personām?

— Tā ir partiju iekšējā lieta. Jācer, ka partijas to sapratīs un neuzskatīs personu izvēli par svarīgāko jautājumu, bet pašas sava prestiža labā par saviem pārstāvjiem izraudzīs personas, kas sadarbību veicina, nevis kavē.

Kad paredzama nākošā LAK Eiropas centra delegātu kopsēde?

— Tiklab zemju delegāti kā partiju pārstāvji izteikuši vēlēšanos, lai delegātu kopsēde sanāktu drīzumā. Iespējams, ka tā notiks jau oktobra beigās Londonā vai Vācijā.

Kādi jautājumi paredzēti kopsēdes darba kārtībā?

Kopsēdei būs jāapspriež politisko partiju priekšlikumi par sadarbību. Ja šos priekšlikumus pieņems, radīsies vajadzība papildināt līdzšinējos statūtus. Bez tam būs apspriežams darbības plāns un budžets un jāizdara prezidija pārvēlēšanas.

Kā risinājies prezidija darbs kopš 5. un 6. aprīļa sanāksmes?

— Kā jau teikts, daudz laika prasījis uzdevums paplašināt darbības bazi, un šai sakarā notikusi intensīva sarakstīšanās ar Eiropas zemju latviešu pārstāvībām un politiskajām partijām. Blakus tam savu darbību sākušas atsevišķas nozarēs.

Izglītības un kultūras daļa sastādījusi pārskatu par mūsu jaunatnes nacionālās izglītības darbu Eiropā. Tas darīts nolūkā, sagādāt līdzekļus šī darba atbilstīšanai. Ievadīti priekšdarbi Kultūras fonda dibināšanai.

Aprūpes daļa gādājusi par tām vajadzībām, ko nevar apmierināt vienas zemes latviešu saimes ietvaros. Eiropā vēl joprojām ir lielākais aprūpējamo skaits. Vācijā, kur tagad latviešu ir ap 12.000, uz katriem 5 latviešiem ir tikai 1 pelnītājs. Pārējie ir aprūpējami. Te talkā jānāk visiem latviešiem tiklab Eiropā, kā ārpus tās.

Par nacionālu uzdevumu daļu pagaidām presei sakāms tik daudz, ka blakus citiem nacionāli svarīgiem pasākumiem tā, izmantojot Ārējās informācijas fonda aparātu, ir vākusi sīkas ziņas par notikumiem Latvijā un gādājusi propagandas materiālus rietumu zemēm.

Ārējā daļa uzņēmusi kontaktu ar mūsu kaimiņtautu pārstāvībām un citu tautu organizācijām.

Administrātīvā daļa sastādījusi pārskatu par atsevišķo nozaru kvalificētiem darbiniekiem trimdā nolūkā rosināt izglītības papildināšanu un pieredzes uzkrāšanu brīvajās rietumu zemēs. Šī garīgā bagāža, ko tagad iespējams iegūt, lietderīgi izmantojot trimdas laiku, būs nozīmīgs kapitāls nākotnes Latvijai. Tai par visu vairāk vajadzēs cilvēku un jo sevišķi krietnu darba pratēju, labu speciālistu visās nozarēs. Par tiem jārūpējas jau tagad.

Mūsu nākotnei varam ļoti daudz darīt jau tagad. Šais centienos nav šķirojami latvieši pēc viņu pagaidu dzīves vietām, un pavisam nosodāmi ir mēģināt viņus šķelt. Tikai pēc sava novietojuma mēs esam Amerikas, Eiropas un Austrālijas latvieši, bet savos darbos un pārliecībā mums jābūt Latvijas latviešiem — nedalāmai saimei savas valsts atgūšanas centienos.

Anvils

BIJUŠAIS PAR BIJUŠIEM

LATVIEŠU VIRSNIEKA ATMIŅAS PAR 1945. G. TRAĢISKAJIEM NOTIKUMIEM DZIMTENĒ

Trīs virsnieki, pārvarot neiedomājamas grūtības, kājām šķērsojot Lietuvu, Poliju un Austrumprūsiju, 1945. g. vēlā rudenī no komūnistu okupētās Latvijas nonāk brīvajā pasaulē.

Šāda ārkārtēja piesardzība bija vajadzīga, to norādīja mūsu solījums saviem atbalstītājiem un pati vietas situācija: no mūsu „virtuves" līdz mežiņa malai nebija ne 70 soļu, bet pašu mežiņu vēl divi daļās dalīja lauku ceļš, un tas gāja gaŗām mūsu guļvietai mazāk kā simts solos, un pa to, dienu un nakti, no mājām un mājām šaudīdami klīda sarkanarmieši. Mūs varēja katru mirkli pārsteigt un nošaut, mūs varēja dzīvus sagūstīt, mēs varējām jebkurā brīdī doties citur, nekādu pēdu, kas nodotu vietējos, nepalika.

PATS IZVĒLĒJIES ZAĻO CIETUMU

Kāds drūmums, kāda nospiestība pārņem cilvēku, kad viņam dienām un naktīm, veselām nedēļām un diezin cik ilgi ir jātup vienā mazā pustumšā un pamitrā vietiņā, kad tepat, simts soļu tālāk, spīd saule, pūš vējš, staigā brīvi cilvēki, kaut ko dara. Pilnīgi kā cietumā, tikai mūsu kamera drusku lielāka par parasto, un lai gan tai nav ne durvju, ne restu, bēgt tu nemēģini. Tu nemēģini bēgt, jo tu labprātīgi viņu izvēlējies nāves vietā. Tu pats izvēlējies zaļo cietumu. Darba ne tik daudz kā īstā cietumā, vai pareizāki sakot, nav nekāda. Neviens, kas to pats nav piedzīvojis, nevarēs iedomāties, ar kādu rūpību mēs ar kabatas nažiem sagriezām sīkos, sausos zariņus un sakārtojām tos mazās buntītēs zirņu biezeņa vārīšanai nākošajā naktī. Vēlāk Zviedrijā, mūzejā apskatot kāda notiesāta pulkstenmeistara roku darbu, kam viņš veltījis visu savu cietumā pavadīto mūžu, vairāk kā 50 g., es atcerējos savu zaļā cietuma darbu: cik tas niecīgs iepretim mana zviedru cietuma kolēģas darbiem.

Ja gribi sevi vēl vairāk skumdināt, pārbaudi pistoli, kar kaklā tālskatu un un lien tuvāk meža malai. Tur nogulies, un tu redzēsi sauli, redzēsi laukus, tu jutīsi plavu ziedu smaržu; bet tu arī redzēsi, cik bravūrīgi pa ceļiem un māju pagalmiem staigā svešinieki, un klusi un pazemīgi, nokārtām galvām iet savās dienas gaitās tavi tautieši. Par ko? Neesmu bezdievis, nekādā gadījumā neesmu Dieva zaimotājs, bet visu to diendienā redzot, man neatvairāmi prātā nāca vārdi, ko esot teicis seno Atenu filozofs Epikurs: „Vai nu Dievs grib novērst ļaunumu un to nevar, vai var un negrib, vai nevar un negrib, vai grib un var. Ja viņš to grib, bet nevar, viņš ir bezspēcīgs; ja viņš to var, bet negrib, viņš ir ļauns; ja viņš to negrib un nevar, viņš ir bezspēcīgs un ļauns; ja viņš to grib un var, — kāpēc tad viņš to nedara?"

Jā, kāpēc Dievs ir novērsies no mūsu tautas?

VII

JĀŅU NAKTS ZAĻAJĀ CIETUMĀ

Drīzi vien arī mūsu tagadējās mitināšanās vietu apsēda krievu karavīri — zirgu gani. Visas apkārtējās plavas un ganības pilnas kara zirgiem un viņu uzraudzītājiem. Bet ar to vēl nepietika. Apmēram divi kilometri attālumā no mums bija redzama un dzirdama sevišķa krievu rosība, kuŗai mēs nezinājām izskaidrojuma, līdz beidzot ieradās viena no mūsu meičām un pavēstīja, ka vesela lielāka krievu karaspēka daļa rīkojot sev šeit vasaras nometni un palikšot līdz vēlam rudenim; ceļot teltis un nojumes, izveidojot kaut ko līdzīgu veselai pilsētai ar ielām un laukumiem, katrai ielai savs nosaukums. Šie kaimiņi mums galīgi nepatīk, bet neko darīt, mums izvēles nav. Nevaram ne vietu mainīt, ne labākus kaimiņus izvēlēties, vienīgais, ko varam, būt pilnīgi uzmanīgiem, bet to jau mēs darām visu laiku. Beidzot nometne ir gatava un tie, kam viņa paredzēta, ir ieradušies. Pa laukiem un mežmalām sākas apmācības, kaut kur krūmos salīdis pūtēju orķestris un caurām dienām, no rīta līdz vakaram, katrs mūzikants velk savu noti. Starp nometni un mums izveidota šautuve, līdz tumsai tur skan šāvieni un rikošetlodes ar griezīgu kaucienu lido mums pāri, vai krīt mūsu biezajā jaunaudzē. Tusmai iestājoties, nometnē sākas dziedāšanas apmācības pa vienībām, tās vienmēr ievelkas pāri pusnaktij. Laikam gatavojas kārtējai sociālistiskai muļķībai. Pāris reizes nedēļā mūsu krūmiem piegulošajā lielajā mežā skan šāvieni un klaigas: medi cilvēkus... Acīmredzot, sarkano rīcībā esošie Kurzemes cīnītāju saraksti ir daudz kuplāki, nekā līdz šim viņu pievākto pašu cīnītāju skaits.

Pastiprinās neuzvaramo klīšana pa lauku ceļiem un lauku sētām, visi kaut ko grib „pirkt." Redzamas arī uniformētas sievietes, tērptas karavīru kreklos un paisos brunčos. Daudzi no šiem „pircējiem" iet mums gaŗām pa ceļu nepilnos 100 soļos, ik pa gabalam apstādamies un izšaudami; dzirdama viņu valoda, bet ja gribi redzēt ģīmjus, tad jāpielien krūmmalai, un tad redzēsi ne tikvien ģīmi, bet arī krūtis bagātīgi, tieši no vieniem līdz otriem sāniem, noklātas dažādām medaļām, kas ejot skan un saulē mirdz. Lasījām viņu Krasnaja Zvezda apbalvoto sarakstus, no tiem redzams, ka dažādo medaļu skaits sniedzas vairākos desmitos, gandrīz par katras svešas valsts pilsētas „atbrīvošanu" cita; medaļu nosaukumiem izmantoti daudzu agrāk nonicināto cara režīma vīru vārdi, piem., Kutuzovs, Skobeļevs u. c. Kā laiki mainījušies! 1917. gadā boļševistiskās revolūcijas taisītāji izgāja ielās ar saukļiem — vienlīdzība un brālība, mēs visi esam vienādi, nekādu titulu, nekādu ordeņu. Un tagad? Tie paši cara laika tituli, tie paši cara laika uzpleči, tikai bezgaumīgi lieli, bet ordeņu ziņā pārsniedz vai visas vecās valstis kopā. Mērķis attaisno līdzekļus.

JĀŅU CEPETIS

Tā, pa dienu klausoties orķestrantu mūzikālajā troksnī un ložu svilpienos pāri galvām, bet naktīs sarkanarmiešu dziesmās, pienāk Jāņu diena. Mūsu sakarnieces piegādāju mums kādu Tukuma Ziņotāja numuru, kuŗā jau bija iesākta tautas sagatavošana Jāņu dienas priekiem. Tā kā latvieši šiem priekiem lāga neticēja, tad šajā komūnistiskajā laikrakstā tika apgalvots, ka prieki būšot gan. Un lieli prieki. Piedalīšoties sarkanarmiešu orķestris, un paši neuzvaramie ar dejām; visiem Tukuma strādniekiem un strādniecēm kopējam gājienam uz līgošanas vietu jāierodas tur un tur tādā un tādā laikā.

Dienu pirms Jāņiem ar Žani devāmies uz mežmalu paskatīties Dieva pasaulīti. Tuvējo māju sētā pašlaik iegāja divi sarkanie un uzsāka sarunaş ar pretim iznākušo saimnieku. Tālskatī pētot viņus un tuvākos ceļus un laukus, pamanījām starp viņiem un mums rudzu laukā nokalnītē guļam zaķi. „Derētu Jāņu svētku cepetim," ne vārda nesakot mēs nodomājam.

„Tu uzmani krievus, es līdīšu klāt," teica Žanis, un pistoli rokā uz vēdera gar grāvmalu tuvojas zaķim un krieviem. Pistoles šāviens. Krievi satrūkstas, paceļ galvas un sāk skatīties mūsu virzienā. Žanis nekustīgi gul rudzu lauka ežmalā, bet zaķis nekustīgi viņa tuvumā rudzu laukā. Neko aizdomīgu neredzot un pieraduši pie savu pašu biedru bezmērķīgās šaudīšanas, krievi turpina valodas ar saimnieku. Pametu acis uz Žani. Viņš jau ar zaķi rokās, tāpat uz vēdera, gar grāvmalu lien atpakaļ. Tik laimīgs šāviens atgadās, varbūt, vienreiz dzīvē, bet viņš mums sagādāja svētku cepeti, pie tam tik garšīgu, kādu es savā dzīvē nebiju ēdis. Būdams mednieks un zinādams, kādu mākslu un kādas piedevas saimnieces izlieto, medījumu cepešus gatavojot, atklāti izteicu šaubas, ka no mūsu zaķa kas prātīgs varētu iznākt. Žanis pārskaitās un atcirta: „Vari neēst, ja negribi." Es ēdu gan. Ēdām visi un slavējām Žaņa mākslu un cepeša garšu.

NEVIENAS LĪGO DZIESMAS

Viens no mums bija Jānis, tāpēc Jāņu naktī ciemos ieradās Alfrēds (es nevienu no saviem likteņbiedriem šeit nesaucu īstajā vārdā) no tādas pašas trīs vīru kaimiņu grupas 10 kilometru attālumā, par kuŗu es jau minēju. Šai grupai sevišķi grūti klājās ar pārtiku, jo viņai neviens nekādu atbalstu nesniedza un tā pārtika no dažādām meža zālēm, jaunām vārnām, ogām un pie gadījuma no kāda kolchoza aplaupīšanas. Esam tagad četri, satupušies apkārt niecīgajai ugunītiņai mūsu „virtuvē." Katliņos gatavojam savu parasto maltīti — zirņu biezeni, — bet Žanis norauj ar svētku cepeti. Visapkārt kapa klusums, pat sarkanarmiešu nometnē šovakar agrāk beigušies parastie trokšņi. Nevienas Līgo dziesmas nekur visā apkārtnē. Izspiežos pa tumsu cauri krūmiem līdz mežiņa malai. Nevienas Jāņuguns nekur visā apkārtnē. Un tie ir tie priecīgie Jāņi, par kuŗiem vēlāk Tukuma Ziņotājā lasījām, cik jūsmīgi tos svētījuši visi Pad. Latvijas „laimīgie pilsoņi", tas esot iespējams vienīgi brīvajā, bagātajā, Staļina saules apmirdzētajā plašajā dzimtenē. Kroplās iekārtās kroplie vārdi.

Esmu atpakaļ pie ugunskura. Klusēdami raugāmies vājā ugunītiņā. Vēroju savus draugus un cenšos uzminēt viņu domas. Par ko viņi katrs domā?

ĪSTS VĪRS IR ŽANIS

Žanis, vidēja auguma spēcīgs vīrs, sakniebtām lūpām un lēnām maisa viru savā katliņā, bet viņa domas, var redzēt, ir citur. Tepat tuvumā viņa bagāto radu mājas, necik tālu, šajā pašā Rīgas apriņķī, viņa paša lielsaimniecība ar traktoriem, dažādām lauksaimniecības mašīnām un visādām labierīcībām, kas tagad pilnīgi pārgājusi krievu ziņā. Viņš pieder pie mūsu izglītotajiem lauksaimniekiem, ar ļoti labu vispārīgo un speciālo lauksaimniecības izglītību, kas savas zināšanas ieguvis nevis zināšanu dēļ, bet lai tās izlietotu dzīvē, vadot savu saimniecību; pieredzes un prakses iemantošanai ilgāku laiku pavadījis Austrumprūsijā kādā vācu-lielsaimniecībā. Lauksaimniecības vidusskolā daudz ko mācījies par uztura līdzekļiem, bet vācu saimniecībā baudījis vācu saimnieces kulinārās mākslas augļus, kādēļ viņš mums ir autoritāte ēdiena gatavošanas lietā. Visvairāk zobgalību un pamācību jāsaņem man, bet toties savā atlikušajā dzīves posmā sev ēdienu izvārīt pratīšu. Un ja mēs savās vēlākajās gaitās Austrumprūsijā no atkritumu gubās sameklētā varējām izgatavot kaut ko norijamu un tādēļ badā nenomirt, par to mums jāpateicas Žanim. Varonīgs cīnītājs ir Žanis, izcīnījis daudz kauju, pats vadījis grūtus izlūkgājienus, ievainots, apbalvots. Īsts vīrs ir mūsu Žanis. Labprāt runā par nopietnām problēmām un ir ļoti interesants sarunu biedrs; nav apmierināts ar manu mazrunību, un to man bieži pārmet. Pašlaik viņš nocelj no uguns savu katliņu. Var redzēt, ka viņa domas nemaz nav Jāņu nakts domas.

Mans skats apstājas pie Alfreda. Stalts gaŗa auguma tumšmatis, sen vairs nav jauneklis. Visu mūžu bijis karavīrs un jau Latvijas atbrīvošanas cīņās ievainots un apbalvots. Ģimenes cilvēks, bet viņa ģimenes apstākļus, tāpat kā daudziem citiem, karš nejēdzīgi sakropļojis un sagrozījis. Viņa sieva pašlaik kaut kur Polijā, dēls, jaunekļa gados, pie krieviem, meita patvērusies kaut kur Vācijā, bet pats viņš basām kājām, tāpat kā mēs pārējie, novājējis un noskrandis tup šeit biezoknī un nekustīgu skatu raugās ugunskurā. Par ko?

Turpinājumā sekos:
CIETUMU MAIŅA

UNGĀRIJAS REĢENTS ADMIRĀLIS HORTIJS

Toreiz, kad Ungārijas reģents admirālis Hortijs gatavojās nodot Vāciju un līgt mieru ar Staļinu, Skorcenijs viņu pārvietoja, lai taupītu miljonu citu. Šodien Hortijs ir Skorcenijam kaimiņos. Viņam ir nams pāri Portugāles robežai Estorilē. Hortija piespiestā braukāšana uz Vāciju sekoja drīz pēc tam, kad viņa dēls Nikolajs aizlidoja slepeni bez iepriekšējas vienošanās. Skorcenijs atkal sauca pie Hitlera. Vēl bija ieradušies Himmlers, Ribentrops, Keitels un Jodls. Hitlers sacīja, ka reģents Hortijs esot slepeni vienojies ar Staļinu par Ungārijas beznoteikumu kapitulāciju. Ungārijā toreiz bija ap miljonu vācu karavīru, tie tad būtu zuduši. Hitlers lika Skorcenijam sagatavot reģenta pils aplenkšanu Budapeštā. „Es došu jums ārkārtējas pilnvaras," teica Hitlers. Skorcenijam šīs pilnvaras nemaz nebija jālieto. Viņš gribēja lietot smalkākus paņēmienus. Viņš pats rokām gribēja taustīt to, ko nevarēja pieveikt lielgabali. Budapešta bija sirds visiem vācu pašākumiem dienvidos. Ja cīņa sāktos atklāti, vācu vienības un policija pret ungāriem būtu kā — viens pret pieci. Ungāru armijas, atvieglojot krievus, būtu griezušās atpakaļ pret vāciem, un viņu frontē būtu izjukusi. Viņi bija sabiedrotie, un tādiem tiem bija jāpaliek, vai arī visam beigas. Skorcenijs ieradās Budapeštā kā civilists. S. uzzināja, ka adm. Hortijs izmantoja savu ap 30 gadus veco dēlu kā savu aģentu slepenām sarunām ar krieviem. Pašas miera sarunas notika Budapeštā. Staļina starpnieki bija grupa titoistu. Satikšanās bija paredzēta Danbue ēkā nākošajā svētdienā, plkst. 10 no rīta. Skorcenijs ieradās brīdī, kad divi vācu policisti gāja uz durvīm. Tūliņ sākās šaušana. Visapkārt bija ungāru vienības. Pa ēkas tuvākajām durvīm nebija iespējams iekļūt, jo tās bija pilnas ungāriem. Tie cīnījās dārzā un atklāja uguni no smagās mašīnas aiz Skorcenija auto. Tie izlietoja dubultu aizsegu. Viens no vācu policistiem noripoja pa kāpnēm S. pie kājām. S. šāva pretī, cik labi varēdams, un lūkojās pēc kādas vācu grupas. Tie aizlīda aiz stūŗa. Kad vāci tika augšā otrreiz, ungāri otrās ēkas durvis izlietoja aizsegam, bet vāci viņus apkaroja no iekšpuses. Vācu policija nāca lejā no Nik. Hortija istabas, vedot reģenta dēlu un trīs titoistus. Visi cīnījās nežēlīgi. Lai novērstu scēnas uz ielas, vāci viņus ietina grīdsegās, tādā kārtā pakalpojot abiem. Nekustīgus un mēmus tos nogādāja lidlaukā un nosūtīja uz Vāciju. Skorcenijs vēl vienmēr atradās aplenktā stāvoklī, jo visi ceļi bija nogriezti. Plkst. 2 p.p. admirālis Hortijs no sava centra ziņoja: „Ungārija ir nolīgusi separātu mieru ar Krieviju." Par vēlu? Nē, nekad nav par vēlu. Vispirms Skorcenijs prasīja, lai novāc mīnaş un barikādes no ceļa, kas veda uz pili, tā ka vācu diplomāti, kuŗu sūtniecība arī atradās uz šī kalna, varētu brīvi iet un nākt. Sāka veikties, bija laiks lielajai spēlei. Vācu vienības klusi ieņēma pozicijas apkārt kalnam. Pl. 3 no rīta Skorcenijs sāka īstenot savu plānu. Viņš veda kolonnu tieši uz pili, it kā tā būtu parasta svētdienas rīta ekskursija. Visi vīri, kas sēdēja mašīnā, bija apbruņoti, bet ar pavēli „nešaut". Pl. 6 no rīta viņi sāka braukt. Skorcenijs savā mašīnā visu ceļu stāvēja. Aiz viņa sekoja tanku grupa un labākais vācu izpletņu lēcēju bataljons. Viņi sasniedza Vienna Gate, un tur atradās kāda sargkareivju grupa. Tie brīnījās par vāciem, bet nekad nevarēja iedomāties, ka šis brauciens parādes kārtībā varētu būt bez atļaujas no pils. Bija jāiet vēl pāris jūdžu. Viņi vienaldzīgi pagāja gaŗām patšautenes postenim. Beidzot parādījās pils laukums. Pretim vērās 3 lieli tanki, stobrus draudzīgi pagriezuši pret debesīm. Pils priekšā ceļu šķērsoja barikāde. S. signālizēja milzu Panterim, lai salauž barikādi. Caur lūzuma spraugu viņi rāpās pa pils kāpnēm. Pienāca kāds brunojies ungāru virsnieks. Skorcenijs nelava viņam domāt. „Ved mani pie jūsu komandanta," viņš kliedza. Skorcenijs sacija komandantam: „Pils ir jau mūsu rokās, jums jāpadodas." Ungārs uzdeva nezināmu cīņu. S. ierīkoja sev rezidenci kā jaunais pils komandants. Lielajā zālē, kuŗā kronēja Ungārijas karali, viņš uzrunāja ungāru virsniekus: „Pret ko jūs gribat cīnīties, pret saviem ienaidniekiem — krieviem vai pret sabiedrotajiem — vāciem?" Admirāļa Hortija apartaments bija tukšs. Gatavodamies Ungāriju nodot krieviem, viņš meklēja patvērumu vācu sūtniecībā. Nodibināja jaunu ungāru valdību cīņas turpināšanai. Miljons vācu dzīvoja atkal cīņai, un Ungārija cīnījās vācu pusē līdz kara beigām.

Vācu ieslēgto spēku nāves skrējienu desmit minūšu sadursmē pilnīgi nobeidza četri. Operācija ilga puş stundu un ungāri zaudēja 3 vīrus. Lai maskētu pēdējās rūgtuma pēdas, apbedīšanu rīkoja kopīgi vāci un ungāri un jo ceviški svinīgi. To naktī viņi rīkoja lepnu banketu, lai slavinātu vācu armijas atbrīvošanu. Vini izmeklēja no pagrabiem vislabākos vīnus. Nākošā dienā Skorcenijs formāli ieradās pie reģenta. Viņš tūliņ pieņēma piespiesto piedāvājumu, — būt Hitlera viesis. Skorcenijs viņu pavadīja viņa pēdējā braucienā uz staciju. Hortijs brauca savā krāšņajā vilcienā, kuŗu sev lika taisīt ķeizars Francis Jozefs 1. Skorcenijs pats atbildēja par viņa drošību, kamēr viņš sasniedza kādu pili Bavārijā, kur Hortijs pavadīja savas dienas pilnīgā bezrūpībā. **O. Jumis.**

Pilsoņu vairākums Zviedrijas vēlēšanās

(Nobeigums)

Vispirmā tā, ka var notikt zemnieku savienības izstāšanās no valdības. Tādā gadījumā sociāldemokratiem opozicija gandrīz neiespējama, ja viņi neiet kopā ar komūnistiem. Un to šī partija nedrīkst riskēt savas nākotnes vārdā, nemaz nerunājot par to, ka tas var draudēt ar smagu krizi pašā partijā.

Otrā iespējamība ir, ka zemnieku savienība paliek koalicijā un izmanto savu vēlētāju labā savu ļoti izdevīgo „atslēgas pozicijas" stāvokli starp sociāldemokratiem un starp līdzšinējo opoziciju.

Treškārt, var pacelties arī nacionālās koalicijas variācija, kas jau ne reizi vien Zviedrijā rosināta. Šo variāciju var sekmēt komplicētais pasaules politikas stāvoklis, ievērojot, ka saspīlējums nevis atslābst, bet gan pieņemas.

Komūnistu zaudējumi nav tik lieli, kā visa Zviedrija cerēja: tie no 8 deputātiem krituši tikai uz 5. Arī tas ir mājiens valstiskajām partijām lietām pievērsties nopietnāk valdības jautājumā.

Beidzot, kāds var būt Zviedrijas latviešu viedoklis šajā gadījumā? Vēl latviešu — Zviedrijas pavalstnieku — gan nav daudz, taču pāris simtu latviešu jau nodeva savas balsis vēlēšanās. Bet vispār latviešu bēgļi Zviedrijā var iznākumu patiesi apsveikt, jo tas dos lielāku drošību viņu tiesiskajā situācijā, sevišķi pret līdz šim praktizēto Br. Kalniņa un citu kreiso sava stāvokļa izmantošanu, lai saviem politiskiem pretiniekiem kaitētu, izmantojot savas pazīšanās un savus oficiālos amatus attiecībā uz referencēm par emigrācijas latviešiem, jo šīs references oficiāli deva kreiso iespaidā esošā palīdzības komiteja. Tāpat tā sauc. archīva darbus piešķīra ar šīs komitejas atsauksmi. Cerams, ka tagadējo vēlēšanu iznākums arī šajā ziņā ienesīs labvēlīgāku atmosfairu. Par lielās politikas jautājumiem attu rēsimiem šajā sakarā runāt. To rādīs tuvākā nākotne. Kā zināms, arī šajā ziņā valda diezgan nopietnas domstarpības starp līdzšinējo opoziciju un valdības koaliciju. Vēl nesen konservātīvās partijas laikraksts Svenska Dagbladet prasīja ārlietu ministra Undēna atkāpšanos no amata.

Latviešiem ir daudzi iemesli, lai vērīgi sekotu Zviedrijas iekšējai attīstībai. Tā nav tikai Zviedrijā dzīvojošo latviešu, bet visas latviešu tautas interese. Zviedrija ir Baltijas telpas valsts. A. V.

ČANGKAIŠEKA ARMIJA

Daudz labu karotāju, bet maz ieroču! Tā varētu apzīmēt nacionālās Ķīnas armijas stāvokli Formozā un pārējās piekrastes salās. Pati Formoza atrodas 150 klm. attālumā no Ķīnas sauszemes, kamēr tuvākā saliņa — Amoja, tikai 2 klm.

Līdz ar kara ieilgšanu Korejā un komūnistu draudiem pārējā Āzijas dienviddaļā, ASV presē šad un tad tiek pacelts jautājums par nacionālās Ķīnas armijas ievadīšanu kaujās Korejā vai pat pret Ķīnas sauszemi. Visvairāk šo ideju propagandē republikāņu politiķi un tie amerikāņu ģenerāļi, kas darbojušies Tālajos Austrumos, piem. ģen. Mekartūrs un ģen. Vedemeijers. Maršals Čankaišeks pats izsakās, ka 50.000 karavīru ir pilnīgā gatavībā nosūtīšanai uz Koreju un vēl ap 500.000 ir rezervē varbūtējai akcijai pret Ķīnas sauszemi. Turpretim amerikāņu sakaru virsnieki Formozā domā, ka Čankaišeka armijas tuvākā nākotnē nevar tikt ievadīta nekādās nopietnās operācijās. Tie atzīst, ka Čankaišeks var gan ar saviem spēkiem izdarīt mazus vietējus uzbrukumus pret sauszemi un pastiprināt partizānu darbību. Lai Formozas salas karaspēku sagatavotu karam, paies vēl 2 gadi, amerikāņu moderno ieroču piegādē un intensīvā apmācībā. Tikai tad Č. varētu sekmīgi aizsargāt Formozu bez amerikāņu aviācijas un jūras spēku atbalsta!

Č. armijas stiprums Formozā: sauszemes spēki, armija, flote un aviācija kopā, tiek vērtēts uz 550.000 vīru, no kuŗiem puse ir kaujas sastāvā.

Šī pusmiljonu vīru stiprā armija sadalās šādi:

Zemes spēkos — 395.000 vīru (puse no tiem ir ierindas karavīru, pārējie apgādes, stāba un darba dienestos). No visa zemes karaspēka stipruma ap 80.000 karavīru ir virsnieki. Ap 120.000 karavīru veido politisko virsnieku grupu — kara policiju un garnizona apsardzību. Pieskaitot vecos un slimos, armijas faktiskais sastāvs ir 200.000 ierindas karavīru, kas iedalīts 21 divīzijās, pie kam tikai dažas no tām ir pilnā kaujas sastāvā (apm. 15 tūkst. vīru). Arī apbruņojuma ziņā šie zemes spēki neuzrāda iepriecinošu ainu, jo tikai dažām divīzijām ir pilns kājnieku vieglo ieroču apbruņojums.

Gaisa flotē, kas ar savu labo apmācību, disciplīnu un morāli stāv pāri pārējām ieroču šķirām, ir 78.000 virsnieku un kareivju, no kuŗiem 1.200 kaujas lidotāju, ko apmācījuši amerikāņi. Diemžēl, šo lidotāju rīcībā ir vienīgi 200 lidmašīnu (pa lielākai daļai amerikāņu Mustang—F51 iznīcinātāji). Kaujas gatavībā stāv 50 lidmašīnu. Pilnīgi ņūkst turbīnlidmašīnu un attiecīgi apmācītu lidotāju.

Jūras flote: (40.000 vīru) zaudējusi gandrīz visus savus kara kuģus; kaujās tie krituši komūnistu rokās vai arī bojājumu dēļ gājuši zudumā. Pavisam flotes rīcībā ir 12 iznīcinātāju. Mobilizējot visus piekrastes kuģus, flote desanta vajadzībām varētu dot augstākais 30 vienības. Tātad doma par masveidīgu uzbrukuma organizēšanu pret sauszemi ar nacionālās Ķīnas floti ir pilnīgi velti̇ga.

Lielākais ieguvums Čankaišeka armijā pēdējo divu gadu laikā ir karavīru morāle! Pirms 2 gadiem Č. stābs izteica bažas, ka komūnistiem uzbrūkot Formozai, veselas vienības padotos bez kaujas. Tagad šis stāvoklis stipri mainījies uz labo pusi. Iemesli tam ir vēstis no sauszemes par komūnistu varas darbiem, kas nozīmē, ka dezertieŗus tur sagaidītu droša nāve. Karavīru garastāvokli ceļ amerikāņu apbruņojuma piegāde un saimnieciska palīdzība, kā arī amerikāņu 7. flotes atrašanās Formozas ūdeņos.

Kopš Korejas kara sākšanās amerikāņu palīdzība Formozai ieročos sasniegusi ap 300 milj. dolaru, bet saimnieciskā laukā ap 175 milj. dolaru, un šī palīdzība arvien aug. Daudzas vienības jāapbruņo pilnīgi no jauna, jo tām nav ne šautenu, ne pārējo vieglo kājnieku ieroču, nemaz nerunājot par automatiskiem ieročiem un dažāda veida artilēriju. Amerikāņu virsnieku vēlēšanās ir pārorganizēt Čangaišeka armiju — samazinot štābus, pārejot no ķiniešiem pulārās vadu un rotu apmācības uz bataljonu, pulku un divīziju apmācībām, tā veicinot atsevišķu vienību un ieroču šķiru sekmīgu sadarbību.

Blakus ieroču piegādei liela nozīme bijusi amerikāņu saimnieciskai palīdzībai. Čankaišeka armijai atstājot Ķīnas sauszemi, līdzi nāca daudz ierēdņu, tirgotāju un civīliedzīvotāju. Salas saimnieciskais stāvoklis stipri pasliktinājās, jo lauksaimniecība nespēja lielo č. armiju un citus pienācējus paēdināt. (Formozā ir 7 milj. iedzīvotāju un karavīru). Tika ievestas lauksaimniecības mašīnas, sēkla, mākslīgie mēsli, tekstilpreces utt. Protams, iedzīvotāju pirktspēja vēl tagad ir zema un zemniekiem uzliktie nodokļi (Vienīgais Č. ienākuma avots!) ļoti augsti — Taču karaspēka sagatavošanās jautājums stāv pirmā vietā, un tāpēc 70 proc. no visiem Čankaišeka valdības izdevumiem iet karaspēka vajadzībām. Amerikāņu virsnieki Formozā nedomā, ka Č. mēģinātu izvest šādu vispārēju uzbrukumu sauszemei pat tad, ja ASV mainītu savu politiku pret Čankaišeku. Pašreiz tā ir — izolēt Formozu no Ķīnas sauszemes, aizsargājot to pret varbūtējiem komūnistu uzbrukumiem un nelaižot Č. organizēt kādu pretdarbību. Nav šaubu, ka republikāņiem nākot pie varas, tie Ķīnai piešķirtu lielāku vērību un to attieksmes ar Č. kļūtu ciešākas.

Kāds ir vispārējais un politiskais stāvoklis tieši Formozā? — Visi salas iedzīvotāji ir noskaņoti stipri nacionāli. Komūnistu simpatizētāju nav nemaz, un visi kā viens ir par Čankaišeku. — Karavīru morāle, disciplīna un paļāvība savai vadībai uzlabojusies stipri.

Čankaišeks ir izdarījis plašu un tāļejošu tīrīšanas akciju valsts iestādēs, ierobežojot korupciju visiem līdzekļiem. Līdz ar to viņš ir stipri ieredzēts arī ārpus Ķīnas.

Šie tikko uzskaitītie punkti dod atbildi uz jautājumu par iespējamībām, kādas pastāv, ja komūnisti vēlētos uzbrukt Formozai. Pirms 2—3 gadiem izdarīt šādu uzbrukumu būtu bijis daudz vieglāk, bet tagad — gandrīz pilnīgi neiespējami.

Bet kā ir ar Čankaišeka armijas nosūtīšanu uz Koreju?

Pie šī jautājuma izšķiršanas jāņem vērā politiskais un militārais viedoklis. No politiskā viedokļa raugoties, šāda Č. armijas novietošana Korejas frontē ārpus ASV militārām aprindām, netiek atbalstīta, jo AN valstis, kuŗām Korejā ir militāri spēki, grib par katru cenu panākt mieru. Tas, protams, nebūtu iespējams, ja arī Č. armija šeit karotu. Ar savu klātieni tā, pēc daudzu Eiropas diplomātu domām, panāktu kara izplešanos Mandžūrijā un Ķīnā.

Bet no otras puses, ķīniešu nacionālās armijas atrašanās Korejā atņemtu komūnistiem propagandas ieročus, ka Korejas karš esot dzeltenās rases karš pret amerikāņu imperiālistu karaspēku. Daudzi domā, ka pārbēdzēju no komūnistu armijām tad būtu daudz vairāk, sarkano morāle kristu un karš Korejā samērā ātri beigtos.

Daudz svarīgāki iebildumi pret Č. armijas sūtīšanu kaujās ir militārā ziņā.

Kā redzējām šī apskata sākumā, Čankaišeka armija nav pilnā kaujas gatavībā, un ja nu viņš savas labākās divīzijas nosūtītu uz Koreju, tad nisks būtu diezvan liels, jo komūnisti tad mēģinātu uzbrukt Formozai. Bez tam karaspēks, pirms sūtīšanas uz Koreju, būtu pilnīgi jāapbruņo un attiecīgi jāapmāca grūtiem kaujas apstākļiem Korejā. Tas viss prasītu daudz līdzekļu un laika. Vispār nebūtu nozīme Čangkaišeka armiju saškaidīt divās daļās, bet gan pagaidām turēt Formozā un kāpināt tās kaujas gatavību līdz tam laikam, kad ASV būs izlēmusi par plaša vēriena uzbrukumu pret Ķīnas sauszemi.

Ķīnu vairs nevar atbrīvot vienīgi ar Čankaišeka armiju vien! Un jo vairāk gadu paiet, jo nopietnākas kļūst komūnisma briesmas Tālajos Austrumos. Formoza un Čankaišeka armija ir viens no balstiem un izejas punktiem atbrīvošanas karā pret komūnismu. M.

CEĻA VĀRDI

Patiesība ir veca, maldi ir mūžam jauni; veco vietā nāk jauni.

Rainis.

Dr. JĀNIS REKAI
un
Dr. PAULS REKAI

Budapeštas Vispārējās Slimnīcas chirurģisko un iekšķīgo slimību nodaļu bijušie galvenie ārsti

219 St CLAIRE Ave. W.
Toronto, Ont

Iepriekšēja telef. pieteikšanās:
RA 0237 — MI 2395 — PR 3675
Runā vāciski (522)

Dr. A. RATINOW

Bijušais slim. ārsts Eiropā un Kanadā. Speciālists iekšķīgās slimībās, sevišķi sirds, kuņģa, astmas, reumatisma u. c.

Runā arī vāciski un krieviski
479 1/2 EUCLID AVE, RA 6708
TORONTO (552)

Zobu ārsts
Dr. J. ABRAHAMSEN

Dipl. Oslo Norvēģijā un Vircburgā Vācijā,
372 A Queen St. W. virs
Horseshoe Tavern pie Spadina Ave
Tel. WA 9354 Toronto (30)

Dr. ZAMUEL MEDNIK

Zobārsts
199 YONGE ST., TORONTO
(pretim Eatons) tel. EM 4-3782
Runā vāciski
(617)

Zobārsts
Dr. D. J. MARTEN
160 BLOOR ST., W., TORONTO
tel. KI 2103, RA 0018
pieņem no 10—12 un 3—6
Runā vāciski
(616)

Kanadas tiesnesis nepazīst žēlastību

Kāda 8 gadus veca meitenīte gājusi pa ceļu uz skolu. Viņai garām braucis 22 g. v. Valters Villaerts, kurš to uzņēmis savā auto, aizvedis kādā nomaļā vietā un izvarojis. Pēc tam viņš meitenīti atstājis likteņa varā.

Lietu skatīja cauri 22. sept., Sarnijas tiesnesis Barlovs, kurš pieņēma vainīgajam cietuma sodu uz visu mūžu.

Bargo spriedumu tiesnesis motivēja šādi: līdzīgi noziegumi Ontario nedrīkst notikt, tāpēc īsāks soda laiks nesasniegtu mērķi. Šai gadījumā sods jāizcieš vainīgajam ne tikai lai labotos, bet arī lai tas būtu par mācību citiem.

LATVIEŠU ZIEDOJUMS KOREJAI

„Lutheran News Bulletin" ievietots cildinātājs raksts par latviešu draudzi Senatobijā, Mississipi. Šī draudze nodevusi 500 mārciņas drēbju nosūtīšanai Korejas bēgļiem. Draudzes locekļi ir paši bijuši bēgļi un tāpēc saprot bēgļu stāvokli arī citur. Vairāk kā 100 draudzes locekļi ir ziedojuši asinis karavīriem Korejā. Atzīmējot 14. jūnija deportācijas, draudze pag. gadā izsūtījusi 800 vēstules citām luterāņu draudzēm, vēršot uzmanību uz komūnisma briesmām. Šogad izsūtīto vēstuļu skaits jau sasniedzis 1.400. Daudzas Amerikas luterāņu draudzes atsaukušās šim brīdinājumam un aizlūgušas par 14. jūnijā aizvestiem.

Draudze nodibinājusies pirms 3 gadiem; un to vada māc. Kirsons. Draudzē ir 392 locekļi, un tā ir pirmā latviešu draudze, kas ieguvusi savu baznīcu. Draudze ar saviem spēkiem pārbūvējusi šo baznīcu, paceldama tās vērtību no 3.500 dol. uz 10.000 dol.

LATVIEŠU ZVEJNIEKIEM JĀTURAS KRASTU TUVUMĀ

Pēc tam, kad pieciem latviešu zvejniekiem izdevās aizbēgt uz Zviedriju, komūnisti izdevuši jaunus noteikumus par zveju jūrā, nosakot, ka zvejniekiem jāturas krastu tuvumā un tie vairs nevar izbraukt tālu jūrā. Šo rīcību komūnisti pamato ar līdz šim vēl nedzirdēto mācību, ka labākās un lielākās zivis uzturoties krastu tuvumā.

MEKLĒ MANTINIEKUS

Latvijas sūtniecība Londonā, 87 Eaton Place, London, S. W. 1., aicina pieteikties vai pieteikt tos, kas tiesīgi uz sekojošo mirušo pilsoņu mantu —

Latvijs pilsoņi 1) Aleksandrs Ivankalns, dz. 29. 6. 1912., Pēterpilī, m. 22. 7. 1952., Anglijā; 2) Herberts Zeibots, dz. 18. 6. 1914. Cēsīs, m. 11. 9. 1952., Anglijā.

Anglijas pilsonis Frederick Schmidt, dz. 21. 12. 1887. Liepājā, m. 8. 7. 1952., Anglijā.

DZĪVE UN DARBS I. NIAGARAS MAZPULKĀ

Uldis Treijers stājies pie savas tomātu ražas novākšanas.

Bieži ir dzirdēts un lasīts, ka mūsu jaunatne trimdā strauji uzsūc sevī vietējās svešās paražas un tikumus, tā atsvešinoties no latviskā. Ka šis ieskats ir maldīgs, to rāda Niagara. Šejienes jaunieši vienoti latviešu skolā un mazpulkā aug un veido sevi latviskā garā un tikumos, nemot dzīvu dalību visos mūsu sabiedriski — kultūrālos pasākumos. To pierādījuši — 18. novembris, Kalpaka piemiņas vakars, Līgo svētki un citi sarīkojumi.

Mazpulku ideju pamatā — darbs latviešu tikums — gaišas domas un prāts, skaidra sirds un laba veselība — dzīves panākumu atslēga.

Lai rādītu sabiedrībai, ko jaunieši veikuši, Niagaras mazpulks 11. oktobrī rīko darba skati un reizē arī Karoga svētkus. Karogu mazpulkam dāvina Latviešu agronomu biedrība Kanadā, līdz ar to kļūstot par mazpulku „krusttēvu." Tā ir dziļi nozīmīga un jauka tradīcija, nākusi no dzimtenes. Kādreiz brīvajā Latvijā ikvienam mazpulkam bija savs „krusttēvs." Tie bija vai nu aizsargu nodaļas, armijas vienības, vietējās saimnieciskās vai sabiedriski kultūrālās organizācijas vai tml.

Niagaras jaunieši ir priecīgi nodibināt draudzību ar latviešu agronomiem Kanadā un attaisnot dāvāto uzticību savās turpmākajās dzīves un darba gaitās.

Ko redzēsim 11. oktobra darba skatē? Vispirms dārzkopības ražojumus, jo ikvienam mazpulka dalībniekam pag. vasarā ir bijis savs lauciņš. Bez tam būs izstādīti zēnu un meiteņu rokdarbi, amatniecības izstrādājumi, senču pētīšanas rezultāti un daudz kas cits. Arī dzīvnieki, jo vairāki mazpulku dalībnieki čakli kopj un audzē trušus. To skaits sniedzas jau vairāk desmitos. Svētku apmeklētāji — interesenti varēšot šos dzīvniekus arī nopirkt, bet kam naudas mazāk, ja laime smaidīs, pāri gaušu iegūs pat par 1 centu!

Ko vēl pastāstīt?... Būtu daudz kas sakāms, bet lai nu paliek, jo tas būs redzams uz vietas. Visi mūsu jaunatnes draugi un labvēļi — posieties uz Niagaras mazpulka svētkiem! Uz redzēšanos 11. oktobrī Niagarā!

N. T.

MEKLĒ M. DĀLDERI

Kārlis Desainis, Polizeischule, Bl. B. (14a) Heidenheim/Brenz, Germany, meklē 1902. gada 21. oktobrī Rīgā dzimušo Matildi Dālderi, kas ar Vispasaules Luterāņu Baznīcas Federācijas starpniecību ieceļojusi ASV. Meklētājs lūdz latviešu organizācijas ASV un visus latviešus būt viņam izpalīdzīgam A. Dālderes sameklēšanā un adreses paziņošanā.

SLAVENĪBA SUŅU PASAULĒ

Slavenais vācu vilku sugas suns Ulk Preusenblut tagad nonācis Oslo. Savā laikā Ulku nopirka Zviedrija, un tas atradās armijas suņu skolā. Ulks cēlies no Lex Preusenblut, kas ir viena no lielākām slavenībām suņu pasaulē. Par viņu pirms dažiem gadiem samaksāja 36.000 dolaru.

Solījums bērzu birztalinā

23. septembrī, Toronto gaidām un liegaidām bija „liela diena." No gaidām uz lielgaidām pārgāja piecas gaidas, dodot lielgaidu solījumu. Tās bija: Velta Švanka, Inta Upeslāce, Natālija Ieveniece, Gunta Stiebriņa un Astra Bite. Solījumu pieņēma vienības pr-ce A. Heniša ar lielgaidu vad. V. Slavieti. Pēc tam sekoja ugunskurs, kas noslēdzās ar mūsu Tautas lūgšanu.

Pulkstenis ir 12. Klusums. Pēkšņi atskan rūkoņa, un bērzu birztaliņu ielenc vieglās mašīnas, mētādamas staru kūļus uz visām pusēm. Ciemos atbraukusi „krustmāte," TLB ar priekšnieku J. Popeli un Dāmu komitejas pr-ci A. Lediņu. Viesi visas gaidas aizvizināja mājās vieglajās mašīnās. -iņš

SKOLU VADĪTĀJU, SKOLOTĀJU UN VECĀKU IEVĒRĪBAI!

Amerikas Latviešu Apvienības Kultūras biroja izdevumā tikko iznācis Jaunatnes pūrs, I daļa, H. Kreicera un A. Kurmja sastādīta latviešu daiļliterātūras izlase skolai un mājai (ASV — 5. un 6. klasei), 224 lapp. Cena $1.80, pieskaitot 5 proc. pārsūtīšanas izdevumus.

Vēl dabūjamas Latviešu skolu programmas ASV. Saturā: ticības mācība ev. lutertic. un baptistiem, latviešu valoda, tautas dziesmas, Latvijas vēsture un ģeogrāfija; 47 lpp. Cena $1.—. Sagatavošanā Jaunatnes pūrs, II daļa. Pieprasīt, pievienojot samaksu, uz sekojošu vārdu un adresi: American Latvian Association, Inc. 3220 17th Street, N. W. Washington 10, D. C.

Vai būs Kanadas latviešu filma?

Visu lielo ideju rašanās un to reālizēšana parasti ir sākusies dažu entuziastu fantazijā, kas, nerēķinoties ne ar kādām grūtībām, bet ziedojot nodomātam mērķim visus savus spēkus, beidzot to arī sasniedz.

Šāds entuziastu pulciņš pirms kāda pusgada Montreālā ir stājies pie latviešu filmas radīšanas, protams tādas, kāda tā nu mūsu trimdas apstākļos būtu iespējama.

Ideja tiešām ir ļoti apsveicama, jo mūsu dzīve rit tālāk, bez kā to iemūžinātu filmu lente kā vēsturisku materiālu mūsu nākošām paaudzēm. Un ne jau mūsu dzīves chronika vien ir galvenā. Latviskā gara uzturēšanai nepieciešams mums ir mūsu teātris, kas gan velk savu dzīvīgu lielākos latviešu centros, bet tālākos zemes stūros to vai nu neredz nemaz, vai ļoti slikti izpildījumā. Tagad nodoms ir filmēt katru labi sagatavotu latviešu teātra izrādi, lai tad tā pēc tam apceļotu filmu lentā visu Kanadu, Sav. Valstis, Eiropu un Austrāliju un tādā veidā nokļūtu katrā pasaules stūrī, kur vien mīt latvieši.

Montreālas latviešu filmas, kuras oficiālais nosaukums ir Kanadas latviešu filma, idejiskais vadītājs, technisko darbu veicējs un pa daļai financētājs ir Viktors Petrušēvics. Viņš jau nometņu laikos Vācijā ir apguvis Hamburgā attiecīgu technisko izglītību, strādājis tā laika vācu studijās kā technis-

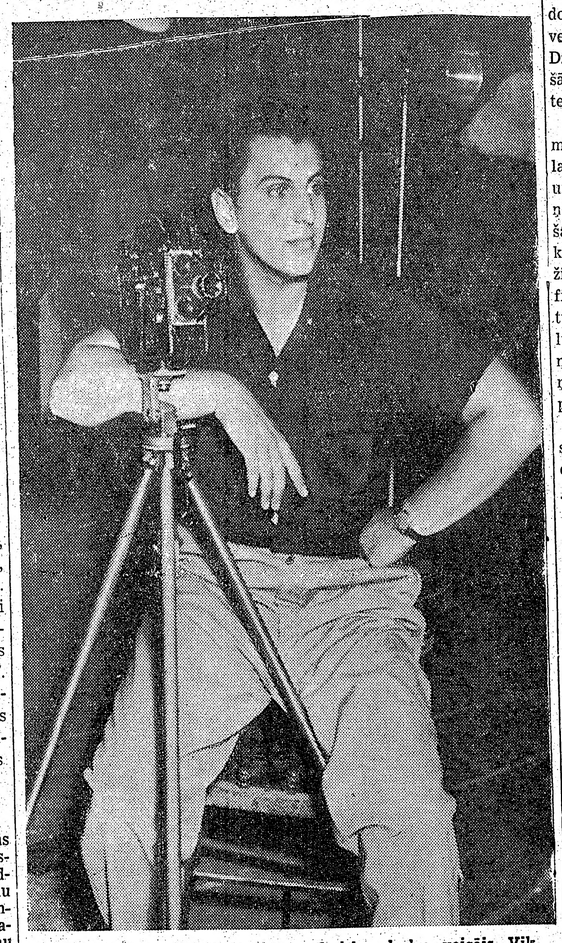

Filmas idejiskais vaditājs un technisko darbu veicējs Viktors Petrušēvics.

kais darbinieks un tagad var likt lietā pieredzi un zināšanas. Arī skatuve un tēlošana viņam nav svešas, jo Latvijā tas ir skolojies balets studijās un arī vēl tagad, ārpus sava darba filmā, pelna maizi kā dejotājs uz Montreālas mazajām skatuvēm. Par režisori un tēlotāju darbojas Laima Lapensone, pazīstamā vijolnieka G. Lapensona dzīves biedre, kura arī nāk no mūsu drāmas mākslinieku jaunākās paaudzes, skolojusies Latvijā un Anglijā, pēdējā uzstājoties arī kā solo dejotāja. V. Petrušēvica labā roka techniskajās lietās un arī tēlošanā ir jaunais, apdāvinātais Montreālas latviešu teātra aktieris Edvins Skapsts.

Kā sevišķi izcils panākums latviešu filmai ir jāmin mūsu ievērojamās aktrises Irmas Graudiņas-Klinklāvas piedalīšanās, kas apstiprina pasākuma māksliniecisko nopietnību un ir pietiekama garantija, ka filma nenogrims seklā diletantismā. Vēl tēlotājos piedalās Dzirda Purviņa, Gunārs Vērenieks

Filmas režisore un tēlotāja Laima Lapinsone

u. c., bet dekorātīvo ietērpu filmām dod Latvijas mākslas akadēmijas vecākā kursa absolvente Velta Dzirne. Sākuma ansamblis patiešām ir savervēts labākais, kāds nu te uz vietas atrodams.

Bet, kas tad ir pavēikts šais 6 mēnešos? Vispirms ir samontēta latviešu dzīves chronika Montreālā un Toronto, kuŗā izcilu vietu ieņem mūsu sūtņa K. Zariņa viesošanās Kanadā. Tālāk ir uzņemta kāda īsa komēdija, un pašreiz režisors un techniskie darbinieki grib filmā rādīt attiecīgi aranžētus skatus pēc Leonida Breikša Latviešu lūgšanas. Visas šīs trīs filmas domātas rādīt uz reizi, un tās aizņems apm. 2 stundas. Pirmizrāde paredzēta 18. novembra svētkos.

Visa šī pasākuma financiālā puse gulstas uz pašu iniciātoru pleciem. Dārgās aparatūras iegādei tie ir ziedojuši paši savus ietaupījumus, un paši tagad samaksā arī filmu ražošanas izdevumus. Tēlotāji un techniskie darbinieki visu šo milzu darbu veic tikai svētdienās un vakaros, bieži izmantojot pat vēlas nakts stundas. Tas tiešām ir apbrīnošanas cienīgs ideālisms.

Tādēļ ar interesi gaidīsim Kanadas latviešu filmas pirmo debiju. Ja tā attaisnos cerēto, tad būtu jāpieliek kā organizācijām, tā arī atsevišķām personām roka šī lielā pasākuma tālākai izveidošanai, pabalstot ar labiem padomiem, idejām un materiāliem līdzekļiem. Varētu lūgt arī mūsu sūtņus sniegt Kanadas latviešu filmai savu iespējamo kā materiālo, tā morālo pabalstu, jo tas ir darbs, kuŗa perspektīvas patiešām sniedzas tālā mūsu tautas nākotnē. **O. Kr.**

Latviešu bērni varēs atpūsties Holandē

7. septembrī Ohmstedes latviešu mākajam darbības posmam jau nometnē bija pulcējusies Vācijas Ziemeļrietumu apgabala Jaunekļu un Jauno Sieviešu Kristīgās Savienības valde, lai nospraustu vadlīnijas nākošajam darbības posmam.

Vispasaules YMCAs/YWCAs palīgdienestam Vācijā likvidējoties, latviešu JKS, caur starptautisko YMCAs/YWCAs apvienību Vācijā, pievienojas vācu kristīgo jauniešu kustībai. Atskatoties uz pagājušo darbības posmu jākonstatē, ka organizācijai Vācijā jau izveidojušās savas tradicijas un, pilnīgi nostājoties uz nacionālās bāzes, tā kristīgas saprašanās garā radusi patiesus draugus un domu biedrus citu tautu un konfesiju starpā. Tā turpmāk saņemti ielūgumi 40 latviešu bērnu novietošanai Holandē Ziemsvētku un vasaras brīvdienās. Ielūgumi pienākuši arī no Francijas.

Sēdes darbības gaitā, pārbaudot nodaļu piesūtītos ziņojumus, noskaidrojās, ka vecās valdes pilnvaras tiek pagarinātas uz vienu gadu. Vācijas Ziemeļrietumu apgabala latviešu JKS jaunā valde konstruējās sekojoši: pr-dis R. Obrams, vicepr-dis Kinstlers, vicepr-de E. Hāznere, kasieris V. Upelsleja, sekretārs A. Dzelzskalns, locekles H. Ludriksone un I. Bērziņa, un latviešu nacionālais sekretārs A. Ludriksons.

-ds

SPORTS

SPORTA KALENDĀRS

4. okt., pl. 12 Hamiltonā Deltas Secondary skolas vingrotavā basketbolā zibenturnīrs Spartas techniskā vadībā.

4. okt., plkst. 15 Bīča stadionā, Toronto, TLSK rīko pirmās dienas sacensības desmitcīņā.

5. okt., plkst. 16 Bīča stadionā otrās dienas sacensības desmitcīņā.

11. okt., plkst. 14 Bīča stadionā Toronto TLSK vieglatlētikas sezonas noslēguma sacensības ar somu, igauņu un lietuviešu sportistu piedalīšanos.

PAZIŅOJUMS

Sportisti, kas vēlas piedalīties 1952. g. Ziemeļamerikas kontinenta latviešu individuālās meistarsacīkstēs paukošanā ar zobenu, kas notiks Toronto 25. okt., LSAK Paukošanas nozares vadībā, tiek lūgti pieteikties pie E. Heniša, 174 High Park Ave, Toronto.

LASK Paukošanas nozare

Jānis Daliņš tālajā Austrālijā, nu jau pietuvojies savam piektajam gadu desmitam. Kādreizējais mūsu sporta varonis tagad, protams, vairs nesoļo, audzina savus dēlus, un klusi, sevi neatgādinādams, vēro sporta notikumus no tālienes. Klusēšana radot aizmirstību, un, cik divaini arī tas būtu, rodas jau cilvēki, kuŗi aizmirst Jāņa vienreizīgos panākumus mūsu sporta vēsturē, viņa daudzos pasaules rekordus, Eiropas meistartitulu, Ol. medaļu. Tie sakās atraduši citu latviešu sporta Nr. 1. — ar vairāk uzvarām, balvām un medaļām jau pirms „Daliņlaikmeta."

Vai tad tiešām Jānis Āre savās „Daliņkājās" Gaujmalas jaunsaimnieka vietā būtu domājis kādu citu? Vai tiešām balvu istaba Valmieras Daliņos neizteica nekā un vai Jānis nebija tas, kurš pilsētā ar 8000 iedzīvotāju pulcēja 9.000 skatītāju?

Citu latviešu sportistu Nr. 1 mums neatrast!

MONTREĀLAS STARPT. YMCAs KANADAS MEISTARS SIEVIEŠU VOLEJBOLĀ

Sestdien skatītāju pārpildītajā YMCAs vingrotavā notika finālspēles sieviešu volejbolā.

Pēc izlozes kā pirmās sacentās Kvēbekas apgabala meistarvienība Montreālas starptautiskā YMCA ar TLSK.

TLSK sešnieks pirmajā setā guva 15:7 uzvaru. Otrā setā spēle piederēja Montreālas YMCAi, kas ar asām un vīriešķīgām gremdēm panāca 11:3 vadību. TLSK, cīnoties par katru bumbu, gan guva rezultāta izlīdzinājumu 13:13, bet cīņā par pēdējiem diviem punktiem pārāka bija YMCA, güstot — 15:13 uzvaru.

Nākošā spēlē TLSK uzvrēja Ontario meistaru Toronto YMCAs vienību ar 15:7 un 15:5 rezultātu.

Arī Montreālas YMCA it vienlīdzīgā spēlē panāca 15:12 un 15:10 uzvaru par Ontario meistaru.

Pēc noteikumiem katrai vienībai ar katru bija jāspēlē 3 seti, un katrs uzvarēts sets deva 1 punktu.

Tā viena seta spēlei vēlreiz nācās sastapties Montreālas YMCAi ar TLSK. Abas vienības, kas katra bija guvusi 3 uzvarētus un 1 zaudētu setu, apzinājās, ka šis sets izšķirs Kanadas meistara titulu sieviešu volejbolā 1952. gadam.

Izšķirīgā seta sākums piederēja TLSK, kas panāca 5:0, 8:2 un 12:3 pārsvaru. Pie rezultāta 12:3 visu laiku labi spēlējošais TLSK sešnieks sabruka, ko izmantoja Montreālas YMCAs vienība, ātri atgūstot punktu pēc punkta un beidzot laimīgu 16:14 uzvaru.

Vēl TLSK un Montreālas YMCAi turnīrā bija jāspēlē katrai viens sets ar Toronto YWCAs vienību. Te pārsteigumu nebija, un TLSK guva 15:9, bet montreālietes 15:7 uzvaru.

Tā Kanadas 1952. gada sieviešu volejbola meistares godu un TLSK ceļojošo balvu izcīnīja Montreālas starpt. YMCAs vienība ar 5:1 uzvaru un 83:71 punktu attiecību.

Otrā vietā TLSK ar 4:2 seta uzvaru 87:59 punktiem. Pēdējā vietā Toronto YWCA ar 0:6 un 50:90 punktu attiecību.

Kanadas 1952. gada meistarvienībā Montreālas starpt. YMCA spēlēja Jansone, Grīnberga, Brauna, Lukstiņa, B. Lasmane, E. Lasmane un Pinka. Visas vienības spēlētājas, atskaitot igaunieti Braunu, bija latvietes. Brauna meistarvienībā bija labākā spēlētāja, kas labi darbojās laukumā un sevišķi izcēlās ar savām lieliskajām gremdēm. Ļoti labi gremdēja arī abas pārējās Montreālas gremdētājas Jansone un Lasmane, gan ar nekustīgumu grēkojot saspēlē. Kustīgas bija Montreālas cēlājas, kas uz saviem pleciem iznesa spēli laukumā. Pats lielākais montreāliešu stiprums ir nenervozēšana spēlē, ticība saviem spēkiem un prasme grūtos brīžos gūt uzvaru.

Labi spēlēja TLSK, kas kustīguma saspēles un technikas ziņā bija labākā vienība turnīrā, bet tai trūka tādu asumu gremdēs, kādi bija Kanadas meistarvienībai, un šai turnīrā trūka arī nedaudz laimes.

Vienībā spēlēja: Āmdine, Kirša, Kāpostiņa, Zālmane, Lazda un Zviedre.

Ontario meistarvienība Toronto YWCA (igaunietes), kas vienmēr ir spēlējusi labu volejbolu, atstāja maz trenētas vienības iespaidu.

PIECCĪŅA UN STAFETES

Saulainajā mēdēļā septembra svētdienas pēcpusdienā Beach stadionā TLSK rīkoja sacensības pieccīņā un stafetēs.

Pieccīņā piedalījās A. Bergvalds, A. Mackars un Rozentāls. Labākos panākumus guva Bergvalds, sasniedzot 2057 punktus. A. Mackars ieguva 1638, bet Rozentāls 1393 punktus.

Tehniskie rezultāti:

Šķēps — Bergvalds 48,70; Rozentāls 41,21; Mackars 33,16.

200 m — Mackars 26,2; Bergvalds 26,5; Rozentāls 27,8.

Disks — Bergvalds 40,71; Mackars 29,47; Rozentāls 28,96.

1500 m — Mackars 5:12,6; Bergvalds 5:15,1; trešais Rozentāls.

Tāllēkšana — Mackars 5,79; Rozentāls 5,57; Bergvalds 5,43.

4 x 100 m un zviedru 400-300-200-100) stafetēs TLSK četrinieks sasniedza jaunus Kanadas latviešu rekordus.

4 x 100 m Brasliņš, Tannis, Teteris un Skrastiņš veica 48,2 sek., labojot arī līdz šim TLSK piederošo Kanadas latviešu rekordu par 1,3 sek. Atzīmējams, ka 48,2 sek. ir šīgada labākais sasniegums visā trimdā.

Zviedru stafeti Teteris, Brasliņš, Skrastiņš un Tannis noskrēja 2:12,8 minūtēs, labojot Kirkland Lake sporta kopai piederošo Kanadas latviešu rekordu 2:20.3.

Stafetes skrējiena dalībnieki pēc sacensībām vienojās vēl šogad mēģināt labot jaunos rekordus.

SPORTA KOMITEJA ASV AUSTRUMOS

21. sept. sanāksmē Nujorkā nodibināja ASV austrumu piekrastes latviešu sporta komiteju. Tās uzdevums ir aktivizēt un vadīt sporta dzīvi austrumu piekrastē.

Komitejā par locekļiem izraudzīja T. Aldzeri, E. Groskopfu (abi Nujorkā) U. Kiksi (Bostonā), atstājot vienu brīvu, vietu Filadelfijas pārstāvim. Priekšsēža amatu uzņēmās T. Aldzeris un sekretārs — E. Groskopfs.

Pie komitejas darbosies arī Z. Kaktiņš kā paukotāju lietu kārtotājs.

Komitejas adrese: T. Aldzeris, 1060 Ocean Ave, Brooklyn 26, N. Y.

PĀRMAIŅAS FILADELFIJAS LFK SASTĀVĀ

FLFK sastāvā šogad vairāk neredzēs spēlējam teicamā vārtsarga Vītolu, kas pārgājis profesionālos un turpmāk spēlēs — „Phila Nations". Arī uzbrukumā nebūs Freimanis un Konopaševics kas gājuši to pašu ceļu. Freimanis spēlēs kopā ar Vītolu vienā komandā, bet Konopaševics kādā no Nujorkas virslīgas vienībām.

Šo triju sportistu pārieŗana profesionālos ir smags zaudējums FLFK, tomēr treneris Celmraugs cer līdz meistarības sākumam sagatavot aizvietojiem pietiekami spēcīgus aizstājējus.

*

Sprintere J. Dērmane sacīkstēs Sietlā skrējusi 60 m 8.6 sekundēs, paliekot 0.3 sek aiz sava 1948. g. labākā sasnieguma. Trimdas šīgada labāko sasnieguma zviedru stafetē (400-300-200-100) spējuši Sietlas skrējēji — Upenieks, brāļi Pētersoni, Švarcs — 2:12,2.

*

TLSK pieccīņas un stafešu sacīkstēs 28. septembrī Bīča laukumā reālizējās divi jauni Kanadas latviešu labākie sasniegumi. 4 x 100 — stafeti TLSK vienība — Brasliņš, Tannis, Teteris un Skrastiņš distanci veica 48,2 sek., kas ir šīgada labākais laiks trimdā.

Zviedru stafetē Teteris, Brasliņš, Skrastiņš un Tannis ar 2:12,8 sek. palika tikai 0,8 sek. aiz trimdas labākā sasnieguma, ko 1947. g. spējuši Pinebergas U.S. skrējēji — Celms, Vaivars, Dreifogelis un Bernāts. Teteris sava ceļa posmu veica apm. 23,5 sek., bet Brasliņam nācās skriet neveselam.

Pieccīņā uzvarēja A. Bergvalds — 2057 p. (tāllēkš. 5,43, šķēpā 48,70, 200 m — 26.5, diskā — 40,-71. 1500 m — 5:15,1). Otrā vietā ierindojās Mackars ar 1638 p., bet 3. v. A. Rozentāls ar 4 disciplīnās iegūtiem 1393 punktiem.

Ārpus konkurences Bergvalds meta disku 41,81.

*

Lietū un vētrā risinājās Anglijas latviešu pieccīņas meistarsacīkstes pag. svētdienā Leitonā. No 6 startējošiem sacensību beidza tikai viens — tālavietis Indulis Šmits, ar viņa spējām vāju 1830 p. kopsummu. Atsevišķās disciplīnās Š. spēja: tāll. — 5.28, šķēps — 44,74. 200 m — 26.9. disks — 33,55 un 1500 m — 4:58,8. Laika apstākļu dēļ nevarēja notikt paredzētā meistarības izcīņa vesera mešanā un 5.000 m skrējienā.

Techniskie rezultāti:

Tāllēkšanā — Pikelis 6,15, Feldmanis 5,81, Priede 5,39.

Trīssoļlēkšanā — Brencītis 11.99.

Lodē — Puksts 13,26, Laudobelis 13,18, Priede 12,53.

Disks — Laudobelis 37,40, Priede 36,40, Šmits 33,55.

Šķēps — Šmits 45,14, Priede — 41,32.

200 — Feldmanis 24,6, Pikelis 25,0, Uztups 25,1.

1500 — Mundeciems 4:40,5, Uztups 4:54,8, Šmits 4:58,8.

5. oktobrī, šķiet, reālizēsies vieglatlētu seniora Voldemara Priedes sapnis sarīkot latviešu sacīkstes skaistajā Godeivas stadionā, Koventrijā. Tad arī šogad vēlā sāktā Anglijas latviešu vieglatlētikas sezona būs noslēgusies.

*

Šīgada labāko trimdas sasniegumu lodes grūšanā nesen angļu sacīkstēs spējis Antons Puksts — 14,61, bet Fricis Laudobelis apaļo dzelzs bumbu grūdis 13,23 tālu. Herberts Brencītis — 1947. g. Lutonā atkārtoti lēcis 1,725 un tāllēkšanā sasniedzis 6.075. Šmits metis šķēpu 47,42.

SEDZMENS BEIDZOT UZVARĒTS

Pasaules labākais amatieru tenisists Sedžmens sacīkšu turnejā ASV beidzot piedzīvojis savu pirmo zaudējumu pēc ilgāka laika. Sīksto austrālieti pieveicis amerikānis Viktors Seiksass (Vic Seixas) neinteresantā, kļūdām bagātā 3 setu partijā — 6:4, 6:4, 6:4.

*

No Toronto spēcīgākā vieglatlētu kluba TTFC trenera pienākumiem atteicies kluba dibinātājs un Toronto vieglatlētu dvēsele Loids Persifals. Nespēdama atrast citu treneri, kluba vadība paziņojusi, ka „sarkanie velni" nākošā sezonā startēšot no citiem klubiem, gan arī kā neorganizētie, jo TTFC savu darbību izbeidzis.

*

Luksemburģietis Bartels — Olimpisko spēļu uzvarētājs 1500 m skrējienā, pēc olimpiādes sacīkšu turnejas skrējis savu speciāldistanci 14 reizes, vienmēr izcīnot uzvaru. Uzvarēto vidū ir arī viņa sīvākie konkurenti — vācietis Ligs, amerikānis Mekmilens un citi pasaules labākie vidusdistančnieki.

Pad. Savienības brunoto spēku stiprums

Pirmā rindā no kr.: M. Grīnberga, B. Lasmane un I. Pinka. Otrā rindā no kr.: E. Lasmane, V. Janscne, O. Brēma un M. Lukstiņa.

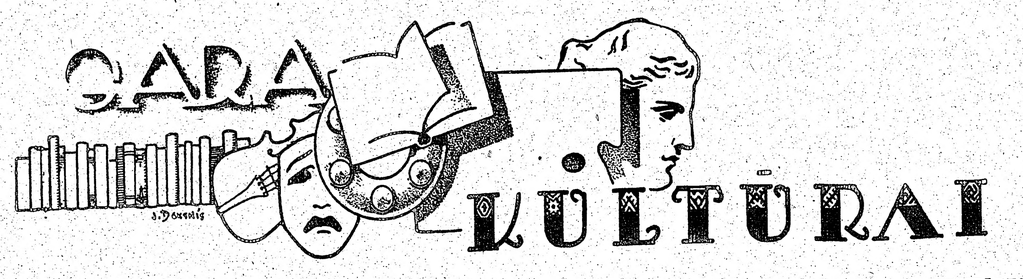

Audzināšana ritma un mūzikas izjūtā

Toronto darbojas Irmas Kajakas-Ķeniņas ritmikas un plastikas skola, kas nule kā atsākusi jau 3. darba gadu. Stundas notiek ik sestdienas Toronto latviešu sabiedriskās dzīves centrā — sv. Andreja baznīcā.

Apmeklējot studiju pašā karstākā darba laikā, sestdienā, kad starp 2—5 pp. ris nodarbības 3 dažādās grupās, manām patīkamu rosību, artistisku disciplīnu. Ir gan pavisam mazi bērni (skolā pieņemot audzēkņus jau ar 5. g., (gan arī vecākas audzēknes ar jau tīri labi izkoptu dejiski — plastisku stāju.

Enerģiskā skolas vadītāja pati vada visas mācības, gan rādīdama dažādos soļus, ritmus un plastikās kustības, vecākajām audzēknēm iestudējot arī dejas, gan pavadīdama uz klavierēm (jo viņa ir arī teicama improvizātore).

I. Kajaka-Ķeniņa Latvijā bija labi pazīstama plastiskā žanra dejas māksliniece. Pēc A. Ašmanes ritmo-plastikas skolas absolvēšanas, viņa strādā tur par asistenti un dodas papildināties uz Šveici pie slavenā viņa vārdā nosauktās metodes dibinātāja Žaka Dalkroza, Ženēvā. Šīs metodes slava jau pārstaigājusi visu pasauli, un tās izpratne, saka Haralds Kreicbergs, tagad Ņujorkā, nepieciešama katram dejas mākslinieka, ķermeniski-mūzikālā līdzsvara attīstīšanai. Žaks Dalkrozs, kas ir arī ievērojams šveicietis komponists, ar savu metodi izraisīja gandrīz vai revolūciju. Tagad tā pieņemta un atzīta visur un domāta it sevišķi bērnu audzināšanā mūzikā un kustībās plastiskā ķermeņa līdzsvara iegūšanai. Arī tīri dejiskā plāksnē, mūzika vairs nav, kā, piem., klasiskajā dejā līdzeklis vien dažādo soļu un kustību organizēšanai, bet pati dejas esence, tīstais saturs un noteicošais elements. Tas prasa arī lielu mūzikālās dzirdes izkopšanu, ritma pārvaldīšanu. Patīkami zināt, ka arī Toronto latviešu sabiedrības bērniem iespējama attīstība šo slaveno audzināšanas metožu garā.

Skolas vadītāja I. Kajaka-Ķeniņa beigusi arī LU Fiziskās audzināšanas institūtu, darbojusies ģimnazijās kā vingrošanas skolotāja. Daudzus gaduš tā strādājusi Latvijas teātros par plastikas konsultanti: Daugavpils, Jelgavas un beidzot Rīgas Dailes teātrī, kuŗā tā līdz pašai Latvijas atstāšanai 1944. gadā, iecerēja visu lielo uzvedumu dejisko divertismentu saturu un kustības.

Lai labas sekmes skolai un audzēkņiem mūsu lielākās un mazākās jaunatnes audzināšanā ritma un plastiskās dailes pilnīgā izkopšanā.

V.

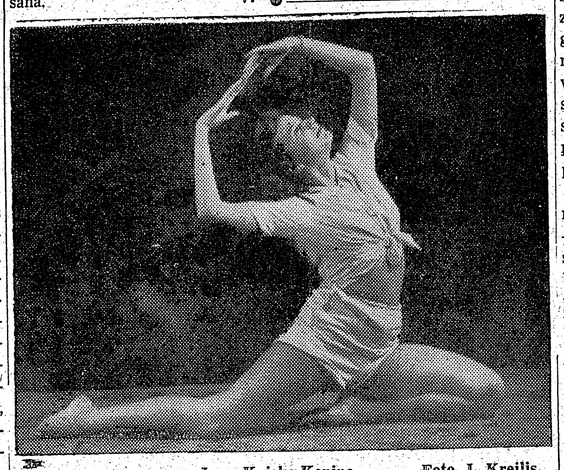

Irma Kajaka-Ķeniņa Foto J. Kreilis

LIETUVIEŠI IZDOS SAVU ENCIKLOPĒDIJU

Lietuvieši uzsākuši priekšdarbus „Encyclopaedia Lithuanica" izdošanai. Tas būs mūsu enciklopēdijai līdzīgs izdevums, un tas aptvers 20 grāmatas. Pirmā grāmata iznāks nākošā pavasarī Ņujorkā.

Veronika Strēlerte

NAKTS DEBESĪS

Stari debesīs meklē
Naidnieku vēzienos šmaugos,
Tavas dvēseles peklē
Asiem skaţieniem raugos.

Notveŗ lidoni stari,
Dziļi kas miglājos bēdzis,
Vai tu man noslēpt vari,
Ko savā tumsā tu slēdzis?

Spalgi skan šāviņu dārdi
Gaišā debesu pusē —
Visi glāsti un vārdi
Pusnakts stingumā klusē.

Liepājā, 1945. g.

ZENTA MAURIŅA VESTEROSĀ

21. septembrī Vesterosas un apkārtnes latviešu kolonijai, kā vienai no pirmajām Zviedrijā, bija retā laime savā vidū sveikt mūsu jau Eiropas mērogā lielo rakstnieci un domātāju Zentu Mauriņu.

Vesterosas visu latviešu organizāciju kopīgi rīkotā Zentas Mauriņas vakarā viešņa runāja par tematu: Sāpju noslēpums.

Šim gadījumam mājīgi un gaumīgi iekārtotā sarīkojuma zālē lika atcerēties tos senos laikus dzimtenē, kad nebija tādas pilsētas, kur viņa nebūtu runājusi, gan studentu organizācijās, aizsargu mītnēs, gan Tautas universitātē un studentiem augstskolā, bet vispilnīgāko izpausmi šis viņas īpatnējais talants atrada viņas literātūras studijās.

Runājot par sāpju noslēpuma izpratni, Zenta Mauriņa to apskata kā cēlušos no divām saknēm: no grieķiskās, kas savu augstāko izpratni atrod traģēdijās, un kristīgās, kas savu augstāko piepildījumu atrod svētumā. Savu runu Z. Mauriņa illustrēja bagātīgiem piemēriem no Eiropas kultūras vēstures un noslēdza ar domu, ka par tik, cik mēs jūtam bijību svētā un traģiskā priekšā, par tik esam eiropieši. Par šo pašu tematu, gan citā variācijā, Zenta Mauriņa runājusi arī savā šīgada Vācijas turnejā, un viņas apgaroto, spraigo runu atreferēt īsā avīzes rakstā nav iespējams, tā tuvākā nākotnē iznāks atsevišķā grāmatā, kas savā ziņā veidos Sirds mozaikas kāpinājumu vai otro daļu, proti, izteiktas autores intimākās atziņas par mīlestību, nāvi, dzīves jēgu un pēdējiem reliģiskiem jautājumiem.

Vakara beigās Mauriņa nolasīja nodaļu no sava jaunā romāna Francēska, un to noklausoties radās doma, ka šīs grāmatas galvenā problēma ir: cilvēks, kas visu zaudējis, var atrast ceļu uz sevi pašu, uz līdzcilvēku un Dievu. Citiem vārdiem: savai izpostītajai dzīvei atrast iekšēju attaisnojumu.

Vakars noslēdzās ar kafijas galdu, kur viešņa dalījās kopējās pārrunās un tautas dziesmās ar apmeklētājiem. Zenta Mauriņa kā liela personība ar savu patieso sirsnību un vienkāršību atstāja dziļu un paliekamu iespaidu.

Zenta Mauriņa savu honorāru, un arī organizācijas tīro vakara atlikumu ziedoja Invalīdu Namam Vācijā.

J. Kļaviņš

KAUŅAS UNIVERSITĀTES 30 GADU ATCERE

Tanī pašā laikā, kad mēs atzīmējām savas universitātes dibināšanu 33. gada dienu, lietuviešu akadēmiskā saime pulcējās 28. septembrī Ņujorkā, lai atzīmētu Kauņas Universitātes dibināšanas 30. gada dienu.

Mākslas izstāde Toronto

LNAK Kultūras dienu ietvaros no 21. līdz 28. septembrim Torontō, DV namā bija atklāta tēlotājas mākslas izstāde. Bez Kanadā dzīvojošiem latviešu māksliniekiem bija pārstāvēti arī citi no Toronto privātajām kollekcijām. Tie izstādi tīkami papildināja, dodot iespēju redzēt kopā tos, ko citāi šķir laiks un telpa. Varēja arī salīdzināt vecāko un jaunāko mākslinieku darbus.

Izstādē pavisam piedalījās 17 mākslinieki ar 46 darbiem, 5 no tiem Kanadā dzīvojošie: Roberts Bērziņš, Jānis Deksnis, Augusts Kopmanis, Hugo Mercs un Arnolds Nulītis.

Runājot par Kanadā dzīvojošiem māksliniekiem, gribētos teikt, ka izstādes smagumu iznesa Nulītis, dodams tai 9 darbus. Datējumi liek secināt par garāku laika posmu, kuŗā tie gleznoti. Tāpat redzams, ka mākslinieks ir ne tikai gleznojis, bet ka viņu nodarbina arī zināmas problēmas, kuŗas ir radījis pārdzīvotais laiks (temātikā) un mūžīgais meklētājs (virzienā). Teiktais vislabāk konstatējams, salīdzinot Kluso dabu (28), Bārtieti (20) un Rucavieti (21), kur problēmas lokālākas, ar Pēc zaudētām cīņām (23) un Svešā pilsētā (24), bet visspilgtāk tas redzams gleznā Vakars (22), kur uz tumšos toņos ieturēta fona iezīmējas dzeltenīga figūra, bezasinīga modelējumā un asketiska zīmējumā. Asais kontrasts, kā krāsās, tā apdarē nekliedz, bet apsūdz. Liekas, tas tieši ir tas, ko mākslinieks gribējis panākt.

Labi pārstāvēta tēlniecība. Šeit atzinīgi vārdi sakāmi par mūsu abiem tēlniekiem Kopmani un Mercu un jau tāpēc vien, ka tēlniecība prasa zināmus priekšnosacījumus. Daudz interesanta dod tas, ka darbi veidoti dažādos materiālos un šiem materiāliem piemērotās technikās, kā ģipsā, dedzinātā mālā, kokā un varā.

Kopmanis izstādījis 11 darbu. Labi un ar izjūtu veidots dziedoņa J. Niedras portrets (10) un Spīdola (9) ģipss. Tāpat pārdomāti Daina (13) un Māte ar bērnu (14) dedzināts māls. Izstādītie darbi liecina par talantu un neatlaidību, kas liek cerēt nākotnē sagaidīt vēl vairāk.

Mercam 4 darbi, no kuŗiem ļoti ekspresīvs Minka (17) patinēts ģipss.

Ar 6 grafikām izstādās Deksnis. Darbi rūpīgi nostrādāti.

Un 2 darbi Bērziņam.

Privātās kollekcijas devušas izstādei visvairāk vidējās paaudzes mākslinieku darbu. Te pārstāvēti pazīstami vārdi, kā: Ernests Ābele, Ainava (29); Veronika Janelsiņa, Ģimetne (30); Jūlijs Jēgers, Māte ar bērnu (31); Jānis Kalmīte, Puķes (32) un Rija (33); Kārlis Melbārdis, Gaujas leja (34); Skaidrīte Sodums, Ģimetne (35); Niklāvs Strunke, Kas tie tādi, kas dziedāja (36); Jānis Zvirbulis, Velas žāvēšana (37) un 2 darbi vēl ārpus kataloga; Atis Grunde, Mejtenes ģimetne (38); Fridrichs Milts, Lībekas ainava (39) un vēl ārpus kataloga Marija Induse—Muceniece 2 grafikas un Jānis Induss 3 gleznas.

Uzskaitītie darbi pārsvarā radušies trimdas laikmetā, un tāpēc kopvērtējumā varētu teikt, ka latviešu mākslinieks trimdā strādā un ir palicis uzticīgs latviešu mākslas tradīcijām.

Daudz atzinības par izstādes izkārtošanu pienākās mākslinieka Nulītim.

Izstāde bija labi apmeklēta, un tautiešos vērojama par to liela interese. Tāpēc būtu vēlams apzināt, vēl vairāk privātu gleznu īpašniekus, lai kollekcija nākošā izstādē būtu pilnīgāka. Tā ir vienīgā iespēja pamest skatu pagātnē, rast salīdzinājumus un vērtējumus, un savākt dažādu mākslinieku darbus kopā. Mūsu mūzeju mums pagaidām trimdā nav.

Beigās rodas vēl jautājums: — kur bija palikuši mūsu dailamatnieki? Kultūras dienu ietvaros tie labi iederētos.

Ed. Dzenis.

Tie, kuŗus dievi mīl, aiziet ātri. OSKARU NORĪTI PIEMINOT

Tie, kuŗus dievi mīl, aiziet ātri — tāds liktenis ir bijis neskaitāmiem māksliniekiem, gan zem mūsu tautas, gan visas pasaules zvaigžņājiem. Liekas, kāda neizdzēšama, gruzdīga kvēle, kāds mūžīgs nemiers, kāda baismīga vēlēšanās sevi sadedzināt ir likusi tiem dzīvot, strādāt un līksmoties pāri saviem spēkiem, negausīgiem malkiem tveŗot visu, ko sniedz šī brīnumainā pasaule.

Ar tādām slāpēm, šķiet, pasaulē nācis bija arī Oskars Norītis (1909. — 1943.), kas savu īso, bet intensīvo dzīvi centās piepildīt no gaismas līdz gaismai, netaupīdams sevi ne dienu darbā, ne nakti dzīrās, Kaut Oskars Norītis aizgāja tik agri, nesasniegdams vēl pat īsti savas mākslas un sūtības brieduma gadus, tomēr viņa vārds palicis, ierakstīts latviešu glezniecības gaitās ar neizdzēšamu spožumu. Ar savu virtuozo zīmējumu Norītis pieskaitāms mūsu visizcilāko grafiķu saimei, un ja šodien pārskatām Norīša atstāto darbu klāstu, tad jābrīnās, ar kādu apbrīnojamu veiksmi un dievu dotu iejūtu viņš it kā rotaļādamies apguvis visas technikas, kādās vien izmēģinājis roku. Norīša smalkjūtīgās litografijas, viņa virtuozie spalvas zīmējumi, teicamie kokgrebumi un arī nedaudzie eļļas gleznojumi — viss liecina par vienreizīga talanta, gaišredzīga mākslinieka klātieni.

Mūsu grāmatniecība, kas tik kopši atplauka Latvijas brīvvalsts pēdējos gados, nav iedomājama bez Norīša klātienes. Viņa grafiskie ietērpi, illustrācijas un vāki, īpaši Zelta Ābeles izdevumos, ir jau mākslas darbi paši par sevi, kas vienmēr smalkjūtīgi un harmoniski papildinājuši rakstnieka vai dzejnieka domu. Tieši šai illustrātīvā plāksnē jāapbrīno Norīša apskaužamā intuicija un gaišredzīgā iejušanās dažādos laikmetos un stilos — vienalga, vai tās būtu litografijas Puškina Pīķa dāmai, Vaildа Salomei, vai arī kokgrebumi Kuprina Sulamitei, tikpat smalkjūtīgi viņš illustrējis arī Straumēnus, Kaķīša dzirnaviņas, darinājis portretus un zīmējis grāmatām vākus.

Tikpat vispusīgs un netveŗams, vienmēr jauns un mainīgs kā savos darbos, Norītis bija arī dzīvē, draugu pulkā, un kas reiz ar viņu bijis kopā darbā vai priekos, tas to neaizmirsīs nekad.

Šogad, sakarā ar Norīša 10. gadu nāves dienu 13. oktobrī apgādā Zelta Ābele Zviedrijā izdos Norīša monografiju, mākslinieka piemiņas godināšanai. Izdevējs Mikelis Goppers, kas bija arī nelaika tuvs draugs, ir lūdzis visus Norīša cienītājus veicināt šī darba tapšanu, un, kaut monografija jau drīz parādīsies grāmatu galdos, vēl nav par vēlu ar ziedojumiem atbalstīt Zelta Ābeles pasākumu, kas prasa no izdevēja lielus materiālus upuŗus. Visas latviešu organizācijas tādēļ aicinātas ziedot kādu atlikumu no saviem sarīkojumiem Norīša monografijas izdošanai. Naudu var iemaksāt Latvijas Amerikā red. ar piezīmi „Oskaram Norītim."

I. V.

O. Norītis — dzejnieka Andreja Johansona portrets

Pāvils Klāns

ROMĀNS — REPORTĀŽA

8. turpinājums

Erika skatiens īsā mirklī apskrēja Mikus Peniķa vaibstus — tā pati platā, izteiktiem vaigu kauliem seja, tie paši glīti sasukātie, kā pelni pelēkie mati, tās pašas nedaudz tumšākās uzacis un zilās, laipnās un reizē nopietnās acis — tikai drusku vairāk rievu pierē un zem plakstiem. Citādi tas pats senais, sirsnīgais, krietnais zēns.

„Kareivi Peniķi!" Eriks iespieda rokas sānos un izslēja zodu. „Kāds velns jūs dienas laikā trenkā pa svešiem novietojumiem? Brīvsolī taisāties, vai? Ievelciet vēderu, kad priekšniecība ar jums runā, galvu augstāk! Zodu uz priekšu. Plecus taisni. Tā!"

Viņi reizē sāka smieties.

„Cik ilgi neesam redzējušies? Gadu? Divus? Tu izskaties tāds kā pa spārniem dabūjis! Kur? Pie Opočkas? Gurnā?"

Tie bija jautājumi, ko Mikus Peniķis visus uz reizi nemaz nepaguva atbildēt. Viņš daudz ko gribēja zināt arī par Eriku, bet pēkšņās tikšanās straujums ne vienam, ne otram neļāva izrunāt līdz galam visu sakāmo.

„Kā tu uzzināji, ka esmu Rīgā?" Eriks raudzījās Mikus saulē saviebtajā sejā.

„Robežpārejas birojā," Mikus atteica. „„Labi, ka tevi vēl sastapu, domāju — tu būsi laidies tūliņ jau projām. Jocīgi tie vācu ierēdņi — iedomājies, ko viņi man saka: vai tad latviešus jau pārņēmusi pānika, ka visi tā steidzas pāri robežām? Tikko jau vienu apliecību izsniedzām — vai tad nav vienkāršāk kārtot izbraukšanu caur evakuācijas iestādēm? Viņi parādīja man tavu pieprasījumu. Vai es tevi pazīstot? Tu bieži braukājot šurp un turp. Ak, skaudība!"

Erika seja drusku apmācās. Pagājušās nakts netikšme no jauna atgriezās viņā. Vācu iestādēs viņš bija pazīstams kā nelabojams latviešu šovinists, kāds viņš īstenībā nemaz nebija. Bet atstāt iespaidu, ka nesolidarizējas ar vācu politiku un rīcību Latvijā — tas bija izdevīgi un ievērojami cēla viņa prestižu, īpaši arī vēl tādēļ, ka viņš korespondēja dažiem ārzemju laikrakstiem. Eriks labi apzinājās, ka viņa prestižs būs pagalam tajā brīdī, kad viņš noliecsies vācu interešu priekšā. Bet satiksme ar citiem ārzemju žurnālistiem un šī visiem un visur zināmā draudzība ar Žaninu — tā bija atstājusi savas pēdas, un Eriks ne vienu reizi vien jutās novērots, — viņu vērtēja, viņu atzina, un tomēr — neuzticējās viņam. Ārzemnieks ārzemnieku vidū — tas nevarēja būt nekas labs.

„Ko tu darīji robežpārejas birojā?" viņš tieši un nopietni jautāja, izbeigdams iepriekšējo vieglprātīgo sarunu toni.

„Es rīt no rīta lidoju uz Berlīni," Mikus ievilka elpu. „Esmu ģenerāļa kurjērs."

„Pie kā?"

„Rozenberga."

„Eriks savilka uzacis.

„Vai tev ir drusku laika?"

„Ļoti daudz."

„Ienāc parunāsimies."

Viņi aizspraucās gaŗām automobilim un ienira šķūniša puskrēslā, kur atsēdās uz tukšām alus kastēm.

„Vai tu proti turēt muti?" Eriks jautāja — vairāk formas nekā šaubu dēļ, un, saņēmis Mikus apstiprinošo atbildi nicīgi savilktās apakšlūpas veidā, īsos vārdos izstāstīja viņam savu uzdevumu.

„Un kādēļ tu man visu to stāsti?" jautāja lietišķi Mikus, kuŗā atgriezās visa kaŗa laikā ieaugušā nopietnība un aukstasinība, kad runa bija par svarīgām, izšķirīgām lietām.

Eriks uzmeta viņam īsu, nopietnu skatienu, atliecās atpakaļ, atbalstīdams muguru pret dēļu sienu, un klusēja, Mikus pacietīgi gaidīja, kamēr draugs būs izdomājis. Tas vilkās dažas sekundes. No ielas skanēja auto taures, blakus pagalmā skaļi dziedāja gailis. Bet arī šim vienkāršajam mirklim piemita kaut kas no tās nervozās atmosfairas, ar ko Rīga un tās ļaudis slimoja īpaši kopš tās dienas, kad ienaidnieks iedrāzās Zemgalē.

„Kāpēc?" Eriks, tāpat nepakustēdamies un stīvi savā priekšā lūkodamies, pēkšņi teica. „Man vajadzīga tava palīdzība."

„To jau varēja nojaust," Mikus pabalstīja ar kurpes purnu zāģa skaidu. „Tu gribi bruņotu apsardzību? Ar mašīnpistolēm, vai lauku virtuvi — un tā?" Eriks drusku aplaizīja augšlūpu ar mēles galu.

„Tu paņemsi kaseti un noriskēsi manā vietā," viņš uzreiz izmeta.

„Va' velnu," Mikus bez kāda uzsvara balsī piebilda. Tad viņi kādu brīdi klusēja, viens otru neuzlūkodami.

„Tev taču nav baiļes," Mikus it kā starp citu pēc laiciņa teica.

„Nē. Zvērēt man negribas principa pēc. Bet viņi pārāk labi mani pazīst. Un, kā pats piedzīvoji, laikam interesējas un uzmana mani vairāk, nekā es to domāju. Nav nekādas vajadzības doties tīšu prātu rokās. Uz robežas taču mani pamatīgi pārmeklēs. Tu esi vienīgā izeja. Un tā lieta ir pārāk svarīga, lai atliktu."

„Un ja nu es atsakos?"

Eriks bezkaunīgi iesmējās. Mikus neizbrīnījās — viņš pazina Eriku arī tādu.

„To tu nemaz nevari, — jeb vai es tevi nepazīstu," Eriks sacīja. „Priekš kā tad tu kāvies? Kādēļ ļāvi izārdīt savu gurnu, taisni tajā vietā, uz kuŗas tev jāsēd? Kāda tad vispār jēga ne tikai kaŗot, bet vispār — pat runāt par „Latviju — daiļu, nacionālu, spēcīgu" — kā bija rakstīts Brīvās Zemes galvā? Ja ir sākums, jābūt arī turpinājumam — katram tādā veidā, kā nu iznāk. Vai jāpamet viss. Un tūliņ."

„Tu esi dedzīgs patriots," Mikus tikko pavīpsnādams piemiedza acis. Kaut kas šajā mirklī viņu dīvaini aizkustināja — pirmoreiz viņš dzirdējā mūžam lietišķo, mūžam praktiskās rūpēs aizņemto Eriku runājam par nacionālām lietām — tik vienkārši un bez patosa turklāt. Viņš nešaubījās par Erika drošsirdību. Viņš arī ticēja, ka lieta ir pietiekami svarīga, lai izmēģinātu visus līdzekļus un tomēr galu galā uzdevumu veiktu. Tikai viens viņu drusku pārsteidza — šis autoritātes tonis, šī absolūtā paļāvība uz saviem vārdiem un drošība par vēlamo iznākumu. Kopš Mikus komandēja rotu, viņš bija ieradis klausīt tikai savam pulkvedim, ko gandrīz vai dievināja. Un pēkšņi šis žurnālists, šis spalvas kāta bruņinieks... Nē, viņš nokaunējās un noskurināja plecus, itin kā netīkamās domas nokratīdams.

„Es neesmu nekāda jaunkundze," viņš skaļi teica.

„Neizskatās vis," Eriks apstiprināja. Patiesībā Mikus ne mirkli nebija šaubījies, ka priekšlikumu pieņems. Viņam patika kutelīgas situācijas. Bez tam viņš bija viens no tiem, kas dienestam latviešu leģionā pieteicās brīvprātīgi. Pašā sākumā. Bet tagad viņš tikai drusku izlikās — izskata pēc. Īstenībā viņš pats sevi sajuta kā puika, kas viegli paļāvies kārdinājumam. Un kaut gan ierosinājums labi saskanēja ar viņa ļoti stiprajām dzimtenes mīlestības jūtām — viņš tomēr jutās it kā izrauts no sava vienmērīgā, rāmā apcerē ievirzītā noskaņojuma, kas svārstījās starp apvaldītu rezignāciju un spītīgu, patstāvīgu uzņēmību. Šī lieta bija jāsagremo. Bet nu vairs nebija laika.

„Dod šurp to mēslu," viņš teica Erikam, kas arvien vēl sēdēja, galvu pret sienu atbalstījis un žagara galu košļādams.

„Nelien laukā no šejienes," uzrunātais atteica dzīvi. „Es tūliņ būšu lejā."

Viņš nometa zemē montiera cimdus, ko visu laiku bija paturējis uz ceļiem, un atstāja Miku vienu. Dzīvoklī viņš apmainīja dokumentus, ievietoja kasetē tos, ko naktī bija pārrakstījis, bet oriģinālus ielika vienkāršā vēstules aploksnē un iebāza to kabatā. Pēc dažām minūtēm viņš atkal bija lejā.

Mikus ar interesi apgrozīja melno priekšmetu rokā.

„Un tas, tu saki, ir galvas vērts?" viņš pacēla skatienu uz Eriku.

„Cenu nosaka Gestapo," žurnālists drusku nepacietīgi izmeta. „Bāz to tagad kabatā. Un taisies kā tieci. Lidmašīna attiet deviņos no rīta. Ap diviem dienā tu būsi Berlīnē. Es tevi sagaidīšu Tempelhofas lidlaukā."

„Iespējams, ka mani Kēnigsbergā izsēdina," Mikus piesita ar pirkstu kasetei.

„Neiespējami," Eriks pašūpoja galvu. „Tu neizskaties ne pēc spekulanta ne spiega. Tavs godīgums tev ierakstīts ģīmī. Bez tam tev ir lieliska pase — tā vēstule Rozenbergam."

(Turpinājums sekos)

V. PALMA

Sniedzam pakalpojumus latviešu valodā
MĀJU PIRKŠANAS — PĀRDOŠANAS lietās.

Tel. mājās — RI 3670

Lūdzam zvanīt no pl. 6 pp. līdz 12 vakarā un rītos no plkst. 6 līdz 8.

Piedāvājam:

MĀJAS TORONTO

VISDAŽĀDĀKOS PILSĒTAS RAJONOS PLAŠA IZVĒLE: DZĪVOJAMĀS MĀJAS, RŪPNIECĪBAS UZĒMUMUS, VEIKALUS UTT.

LAUKU ĪPAŠUMUS

TORONTO TUVĀKĀ UN TĀLĀKĀ APKĀRTNĒ. NESAISTOŠA LAUKU MĀJU, APBŪVES GABALU APSKATE IK SVĒTDIENAS, JA DARĪJUMUS IZDARA MŪSU KANTORĪ, PALĪDZAM

AIZDEVUMU SAGĀDĒ

NEKUSTAMU ĪPAŠUMU PIRKŠANAS IEMAKSĀM PAR 3% G.

UZ DIVIEM GADIEM

M. J. CAMPBELL & Co

REAL ESTATE

Members of Toronto Real Estate Board

219 DANFORTH AVE, TORONTO, TEL. KANTORI HA 1192

TORONTO LATVIEŠU NACIONĀLAIS TEĀTRIS

rāda sestdien, 11. oktobrī, plkst. 7.30 vakarā, sv. Andreja baznīcas sarīkojumu zālē

3. reizi EM. SKUJENIEKA komēdiju 4 cēlienos

DIRIĢENTS.

Režisore MILDA BĒRZIŅA, dekorātors B. VILNIS, apgaismotājs DŽ. UDROVSKIS

Ieejas biļetes $1.50 un $1.00, skolēniem puscena, dabūjamas Lotus puķu veikalā un R. Pavasara konditorejā

Vietas numurētas! (606)

I. NIAGARAS MAZPULKA

KAROGA SVĒTKI

š. g. 11. oktobrī, Niagara Falls, Ont.

Pl. 17.00 Svētku dievkalpojums ar karoga iesvētīšanu Pāvila baznīcā.

Pl. 18.30 Darba skate. Ungāru zālē, 2196 Stanley Ave

Pl. 19.00 Svētku akts. Priekšnesumos piedalās Niagaras vīru koris, mazpulka tautas deju ansamblis, u. c.

NOSLĒGUMĀ TĒJAS GALDS, DEJAS UN ROTAĻAS

Ieeja pieaugušiem $1.25 (iesk. tēju), bērniem un skolu jaunatnei brīva (602)

Apmeklēt lūdz Mazpulka vadība

KRIEVU MĒBEĻU VEIKALS

CANADA FURNITURE CO.

587 QUEEN E., Tel. EM 6-3894, Toronto

Bagātā izvēlē:

DZĪVOKĻA, BIROJA UN SAIMNIECĪBAS MĒBELES UN PIEDERUMI.

IEPĒRKOTIES MĒBELES, ŅEMAM PRETI VECĀS, TĀS ATTIECĪGI NOCENOJOT.

IZDEVĪGI NOMAKSAS NOTEIKUMI

PĒRKOT MĀJU!

Ja Jūs esat nodomājuši pirkt māju, es varu piedāvāt savu godīgu pakalpojumu un padomu izvēlēties rajonu, palīdzēt izkārtot kreditu, lai būtu drošs, ka Jūs nemaksāsit vairāk par tirgus vērtību; paskaidroju arī dažus sīkumus Jūsu pašu valodā

Es dzīvoju Toronto jau veselus 25 gadus

A. GARBENS

MENARY AND SON REAL ESTATE

431 Roncesvalles Ave, Toronto

Tel. LL 1112 Vakaros HY 1543

MONTREĀLA

LABOJU:

televizijas aparātus,
radio aparātus,
patafonus

un pats ierodos pēc labojamiem priekšmetiem un nogādāju tos atpakaļ

G. SMILGA

2076 MERCIER AVE

Zvanīt no 9—5 vak. TU 3792

Service Department (541)

FRANK VASS, B.A.

ADVOKĀTS — NOTĀRS

455 Spadina Ave, Apt., 403

COLLEGE un Spadina ielu stūrī

Tel. birojā — KI 4989,
dzīvoklī — MI 9352

AR TIKAI $10.00 IEMAKSU

Jūs varat iegūt jaunu un modernu

RAKSTĀMMAŠĪNU

ar vai bez latviešu taustiņu iekārtas

ALEKSANDRS KĀNBERGS

598 Sherbourne St., Toronto.

Tel.: RA 7149 (204)

ERNEST RIDOUT REAL ESTATE LIMITED

MĀJAS, VEIKALI UZNĒMUMI, FARMAS

PĀRDOŠANĀ TORONTO UN ĀRPUSĒ

MĀJU APDROŠINĀŠANA, MORTGAGE NAUDAS AIZDEVUMI, DZĪVĪBAS UN AUTO APDROŠINĀŠANA, LĪGUMU SLĒGŠANAS NOTEIKUMI U. C. IZZIŅAS UN PASKAIDROJUMUS PAR ŠĀDIEM DARĪJUMIEM KATRĀ LAIKĀ SNIEDZ:

ARNOLDS BĒRZIŅŠ
Birojā tel. PR 5761
1172 Bay St., TORONTO
Tel. mājās: EM 4-8614

VALDIS TUKLERIS
Tel. 94121
913 Main St., E. HAMILTON

Birojs atvērts ik dienas līdz pl. 10 vak., arī sestdienās un svētdienās

ERNEST RIDOUT REAL ESTATE, Ltd., REALTORS

LIELĀKAIS NEKUSTAMO ĪPAŠUMU BIROJS KANADĀ

SEKOJIET IK DIENAS SLUDINĀJUMIEM VIETĒJOS LAIKRAKSTOS

DRĒBNIEKS

praktizējis Rīgā, Berlīnē, Stokholmā, pieņem pasūtinājumus KUNGU UN DĀMU APĢĒRBIEM

J. GRĪSLIS

188 Davenport Rd., Toronto

Tel. MI 5295 (461)

Pieņemu vecākus un slimus cilvēkus VESELĪBAS UZLABOŠANAI

Ļoti labas telpas, uzturs un māsu uzraudzība.

Pieteikties

Toronto, tel.: MI 7270 (480)

VAJADZĪGAS

ŠUVĒJAS AR PIEREDZI

sieviešu blūžu un sporta apģērbu šūšanai

McINTOSH SPORTSWEAR

266 King St., W., Toronto (548)

Immigrantiem ar lidmašīnu LONDONA — MONTREĀLA braukšanas maksa tikai $224. Kuģu kartes uz Kanadu un citur var dabūt katrā laikā. Informācija par brīvu

AIR & OCEAN TRAVEL SERVICE

3 Adelaide St. E, Toronto

Tel. EM 3-5522 (619)

Nekustamu īpašumu birojs meklē AĢENTU

Izdevība iegūt ļoti labu atalgoju mu; jābūt personīgai mašīnai un jāprot laipni apieties ar cilvēkiem. Mēs maksājam 70% komisiju.

Pieteikties pie

Arthur Kivinen, 38 Lawrence Ave, W., Toronto.

Tel.: MO 5464

VAJADZĪGAS SIEVIETES

pie elektriskām šujammašīnām

Labs atalgojums

87 FRONT ST, E. TORONTO (607)

PIEDĀVĀ:

DUFFERIN-ARMSTRONG APKĀRTNĒ

8 istabu atsevišķa ķieģeļu māja ar modernu virtuvi, 2 saules istabām, lielu dārzu un 2 stāvu garāžas ēku; garāžā vieta 3 automašīnām, otrs stāvs virs garāžas piemērots amatniekiem darbnīcas ierīkošanai. Mājas pilna cena $12.900.00

S. LOCĀNS

Izpilda dažādus transporta darbus vakaros un sestdienās

LL 9053, Toronto

MEKLĒJU sievieti, līdz 38 g. v. mājas darbiem, dzīvot uz vietas. Ļoti labs atalgojums. Toronto. Tel. OR 7572. (608)

MEKLĒJU kādu, kas uzrauga bērnu pa dienu centra rajonā. Toronto. Tel. TR 1835. (597)

Meklēju VISVALDI GAUDIŅU. Bijis iesaukts leģionā, kapitulācijas laikā atradās Vācijā.

Paziņot Margr. Vanags, 79 Bold St. Hamilton, Ont. (605)

IZDODAMAS divas nemēbelētas istabas ar garāžas iespējām. Tel. — RI 5165, Toronto. (618)

IZDODAMI dažādi nemēbelēti dzīvokļi 216 Greenwood Ave, Toronto. Apskatīt sākot ar svētdienu 5. oktobri.

IZDODAMS neliels saulains dzīvoklis un vieninieka mēbelēta istaba ar vārīšanas iespējām. Tel. HA 4343, Toronto. (600)

DANFORTH—GREENWOOD rajonā izdodamas divas nemēbelētas istabas un veranda, arī garāža pēc vajadzības. Diviem vai trijiem pieaugušiem. Toronto, tel. GE 3616. (604)

IZDODAMS dzīvoklis, divas glīti mēbelētas istabas, ar ērtām vārīšanas iespējām. Toronto. Tel — HA 4501. (561)

IZDODAMAS saulainas mēbelētas istabas ar virtuves un ledusskapja lietošanu. Zvanīt, Toronto, tel. GE 0756. (536)

IZDODAMA mēbelēta istaba ar virtuvi pārim vai diviem vieniniekiem Bloor — Yonge rajonā. Toronto, tel. PR 4596. (620)

IZDODAMA glīti mēbelēta istaba ar virtuves lietošanu. Pastāvīgi silts ūdens. Pēc vēlēšanās garāža. Klusā ielā, jaunā mājā. Tel. — GL 7493. Zvanīt pēc sešiem vakarā. Toronto. (622)

MĒBELĒTA istaba izdodama vienai personai. Zvanīt Toronto — RA 4607. (588)

MĒBELĒTA istaba ar virtuves lietošanu izdodama 92 Queen St., E, Ieeja no Mutual St., Toronto. (587)

IZDODAMA mēbelēta istaba kungam. Zvanīt pēc 6 vakarā. Toronto MI 6398. (623)

IZDODAMA istaba ar vai bez mēbelēm, ar virtuves lietošanu vieniniekiem vai precētam pārim. Tel. ME 0602, Toronto. (595) (595)

IZDODAMA gaiša mēbelēta istaba vieniniekam ar vārīšanas iespējām. Toronto, tel. RI 4069. Zvanīt pēc pl. 5 vakarā. (596)

IZDODAMA mēbelēta istaba ar virtuves lietošanu vienai personai labā rajonā. Zvanīt PR 1027, Toronto. (611)

IZDODAMA mēbelēta istaba ar vārīšanas iespējām, 188 Davenport Rd., Toronto, tel. MI 5295. (594)

IZDODAMA liela mēbelēta istaba pie Gerrard un Broadview, Toronto. Tel. RI 4586,. (598)

IZDODAMA viena istaba diviem pieaugušiem un viena vieniniekam ar vārīšanas iespējām. Zvanīt Toronto EM 4-8614. (615)

BAZNICAS ZIŅAS

Nujorkas latviešu draudzes dievkalpojums Betlemes baznīcā, 5. oktobrī pl. 3 p. p. Māc. R. Zariņš.

Portā Vašingtonā, L. I., Pestītāja b-cā dievkalpojums 5. okt. pl. 2 dienā. Māc. P. Treus.

Čikāgas latviešu ev.-luš. Clanas draudzes Pļaujas svētku dievkalpojums ar jaunatnes iesvēti svētdien, 5. okt., pl. 11 draudzes baznīcā, 1550 W. Ferdinand St. Vijoles solo brīvm. Žanis Dumpis, ērģeles Eduards Ramats. Pēc dievkalpojuma draudzes Sieviešu b-ba aicina visus apakšējā zālē pie Pļaujas svētku azaida. Svētdienas skola pl. 10 r. mācītāja mājā visiem bērniem tautskolas vecumā, ar pilnu programmu.

Nākošā draudzes mēneša sapulce 2. nov. Māc. A. Rautenšilds.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Archibīskapa pārstāvis A.Skrodelis ((99 Herkimer Str. Hamilton, Ont. t. 70136). **Wellandā**, 5. okt. pl. 1 pp. dievkalp. Kvekeru b-cā.

Māc. E. Pavasars (1139 Cannon Str. E. Hamilton, Ont. t. 93410). **Hamiltonā**, 5. okt., pl. 4 p. p. dievkalp.r Trīsvienības b-cā (18 Victoria Ave So.).

Māc. V. Šēfers (659 Piccadilly St. Londonā, Ont.)

St. Katarinās, 5. okt. pl. 3 pp: Pļaujas sv. dievkalp. Kristus b-cā.

Niagarā, 11. okt. pl. 5 p. p. Pļaujas sv. dievkalp. Pāvila b-cā.

Londonā, 12. okt. pl. 4 p. p. Pļaujas sv dievkalp. Trīsvienības b-cā.

St. Katarinās, 19. okt. pl. 3 p. p. dievkalp. Kristus b cā.

Londonā, 26 okt. pl. 4 p. p. dievkalp. Trīsvienības b-cā.

Niagarā, 6. septembrī salaudlāts Tālivaldis Rūsis ar Elgu Krūmiņu.

Māc. A. Briedis (17—8th Str. Noranda, Q t

Norandā, 5. okt. pl. 4 p. p. Pļaujas svētku dievkalp. United b-cā.

Māc. A. Lūsis (50 Dewson Str. Toronto, Ont. t. LO 2510) **Toronto Sv. Jāņa latv. draudze** (baznīca 274 Concord Ave)

Pļaujas svētku dievkalpojums Sv. Trīsvienības baznīcā (619 Sherbourne Str., Bloor ielas krustojumā) **svētdien, 5. oktobrī**, pl. 12,30. Dziedās „Dainas" koris, dir. E. Freimanes vadībā. Pēc dievkalpojuma Draudzes vakars ar mūzikāli vokālu programmu.

Jaunceltā Sv. Trīsvienības baznīcā Sv. Jāņa latviešu draudzes dievkalpojumi turpmāk notiks katra mēneša pirmā un trešā svētdienā, pl. 12-tos.

Dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā (274 Consord Ave) svētdien, 12. oktobrī, pl. 2,30 pp. Svētdienas skola.

Dievkalpojums **Sv. Trīsvienības** baznīcā, svētdien 19 oktobrī, pl. 12-tos. Pēc dievkalpojuma draudzes pilnsapulce baznīcas sanāksmju telpās.

Ticības Atjaunošanas svētku dievkalpojums **Sv. Trīsvienības** baznīcā svētdien, 2. novembrī, pl. 12-tos.

Sestdien, 11. oktobrī, pl. 7.30 vakarā Sv. Jāņa draudzes Bēru fonda dalībnieku kopsapulce Sv. Trīsvienības baznīcas sanāksmju telpās (619 Sherbourne Str.). Dienas kārtībā fonda valdes vēlēšanas, revizijas kom. vēlēšanas, pārskats par fonda līdzšinējo darbību un citi jautājumi.

Svētdien, 19. oktobrī pēc dievkalpojuma draudzes loceklu pilnsapulce Sv. Trīsvienības baznīcā (619 Sherbourne Str.). Dienas kārtībā — palīgmācītāja pieņemšana Sv. Jāņa ev. lut. draudzei un dažādi jautājumi.

Māc. A. Čops (118 Isabella St. Toronto, Ont., tel. MI 1873; bazn. PR 1563) **Toronto Sv. Andreja b-cā** (Carlton un Jarvis ielu stūrī)

5. okt., pl. 4 pp. Pļaujas sv: dievkalpojums. Pēc dievkalpojuma draudzes vakars ar tējas galdu un latviešu misionāra E. Zingera priekšlasījumu par dzīvi Indijā. Klavieru priekšnesumus sniegs jaunākās paaudzes latviešu pianiste V. Leinvēbere.

Draudzē nodibināts jaukts koris, garīgu dziesmu un mūzikas kopšanai, komp. T. Ķeniņa vadībā. Dziedātāji lūgti pieteikties pie mācītāja.

Māc. A. Gaudiņš (2105 Marlowe Ave, NDC, Que, tel. EL 3422). **Montreālā** 5. okt. pl. 4 pp. Pļaujas svētku dievkalp. Redeemer b cā) 285 Clarke Ave Westmount).

Māc. K. Avotiņš (1091 W 8th Ave, Vancouver 9, B. C.)

Vankuverā, 12. okt. pl. 5 p. p. Pļaujas sv. dievkalp.

Archibīskapa pārst. A. Skrodelis

Māc. Art. Voitkus Hamiltonā, Pāvila ev.-lut. draudzē dievkalpojums svētdien, 5. okt., plkst. 17.30. Svētdienas skola jaunākai grupai plkst. 10.00.

Māc. F. H. Ruperts, Otavā, Pļaujas svētku dievkalp. 5. oktobrī, pl. 14.30, sv. Pētera baznīcā. Pēc dievkalpojuma dr. dāmu komitejas rīkotais bazārs.

Sadberijā, Pļaujas svētku dievkalpojums, 12. oktobrī, Kristus baznīcā, 185 Regent St., N.

TORONTO BAPTISTU draudzes dievkalpojums svētdien, 5. okt., pl. 17 Walmer Road bapt. b cas telpās. Piektdienas vakarā, pl. 20 Lūgšanas sapulce. Māc. J. Lukašs no Sao Paulo, Brazilijas.

Bruno Puriņš

Member of the Toronto Real Estate Board

Piedāvā bagātīgā izvēlē nekustamus īpašumus Toronto un plašā apkārtnē, kā arī sagādā naudas aizdevumus un apdrošināšanas polises

MĀJU PĒRKOT PĀRBAUDIET MŪSU pārdodamo māju sarakstu

Zemas iemaksas. Izdevīgi nomaksas termiņi.

JOHN PENTURN & SON

Member of the Toronto Real Estate Board

848 EGLINTON AVE, W.

Tel. birojā: RE 0383, RU 1-0883. Tel. mājās (B. Puriņš) ME 2790

High Park rajonā 8 istabu dubultķieģeļu māja ar cieta koka grīdām, eļļas apkuri un dārzu, ļoti labā stāvoklī. PILNA CENA $13.000, iemaksa $3.000. — Izdodamas mēbelētas istabas centra rajonā.

S. HEIFETZ, NOTARY PUBLIC

143 Queen St., W., Toronto, tel. EM 6-6451

Vecākais ceļojumu un notariāta birojs Kanadā — 35 gadu pieredze. Pieredze immigrantu lietu kārtošanā, notariālu dokumentu, Kanadas pavalstniecības, vīzu un dokumentu tulkojumu lietas. Runā krieviski, vāciski, latviski (234)

ULDIS ĀBOLIŅŠ

Toronto, tel. LO 8172, zvanīt no 5—7 vakarā

PĀRSTĀV AUTOMATISKAS

EĻĻAS APKURES UZŅĒMUMU

IZSNIEDZ AIZDEVUMUS

Krājumā silta gaisa vai ūdens ierīču pazīstamāko firmu ražojumi

GARNEY & Co

Toronto, 15 Barton Ave.

Tel. ME 2554

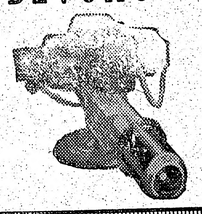

«LATVIJAS AMERIKĀ» pārstāvji:

Visas DV apvienības, nodaļas un kopas ASV un Kanadā.

2. ASV:

A. Lācis, 1800 E. 18th St., Brooklyn 29, N. Y. Tel.: DEway 9-8280.

A. Augstums, 1634 N. Str., Lincoln, Nebr.

M. Blukis, c/o Mr. Knopfle, 634 Boehlke St., Saginaw, Mich.

Ed. Dobelis, 123, First St. S. E. Waverly, Iowa.

O. Dižis, latviešu grāmatnīca, R. 2, Waverly, Ohio.

P. Rubovics, Quaker Lane, Hyde Park, New York.

Arvīds Eglītis, 2405, 22nd St., East Minneapolis, Minn.

K. Irbenieks, 4937 Mead Ave, Cleveland 27, Ohio.

J. Kājiņš, 600 Tremont St., Boston, Mass.

Rūd. Krafts, Zion Lutheran Church Dalton, Minn.

R. Krūkļītis, Latviešu grāmatnīca, 1109 E. Grand River Ave, East Lansing, Mich.

Jānis Lazdiņš 3710 N. Meridian St., Apt. 224, Indianapolis 8, Ind.

Jānis Miķelsons, 67, Marcella St. Boston — Roxbury 19, Mass.

A. Ozoliņa, 1635 N. Orchard St., Chicago, Ill.

A. Punka, 1417, Park Road N.W Apt. 4, Washington 10, D.C.

J. Pauciņš, 2116 North Capitol St. Wash, D. C.

V. Puriņš, 1043 Baldwin S. E., Grand Rapids, Mich.

J. Runiķis, 6228 20th Ave, N.E., Seattle 5, Wash.

Julijs Sakne, grāmatu un laikrakstu apgāds, 537 James Str., Syracuse, N. Y.

J. Sobojevskis, 2711 „W." St. Lincoln, Nebraska.

G. Šmita grāmatnīca, 19 Prospect St., Poughkeepsie, N. Y.

J. Upesleja, 2518 N. 12th Str., Milwaukee 6, Wiskonsin.

Miss Biruta Ziemiņa, 926 W. Lovell St., Kalamazoo, Mich.

T. Tērauds, c/o Mr. H. Hamilton 7151 Euclid Rd. Cincinati 27, Ohio.

Rev. J. Turks, 1251, W. Lowell St. Kalamazoo, Mich.

Jāņa Zabaka grāmatnīca, 1216 Bonita Ave, Berkaley 9 California.

3. KANADĀ:

P. Avotiņš, 854, Bathust Str., Toronto. Tel.: KE 3884.

I. Batraks, P. O. Box 1699 Sta. C. Toronto 9, On.

A. Cauka, Latviešu grāmatnīca, 1140 Richmond Str., London, Ont. Tāl. 2-3644 W.

Mr. J. Celms, 849 Mc Rae St., Niagara Falls, Ont.

„Daugavas Vanagu" grāmatnīcā 123 Huron St., Toronto, Ont.

V. Dreifelds, grāmatnīca, 91 Poplar Ave, Kirkland Lake, Ont.

Oļģerts Gebauers, 37 Strathcona Ave, So, Hamilton, Ont.

E. Jurševskis, 698 York St., Hamilton, Ont.

A. Kānbergs, Rakstu un darbu pakalpojumu birojā, 598 Sherbourne St., Toronto. Tel.: RA 7149.

Vilis Kaļiņš, 21 Denison Rd. West, Weston, Ont. Tel. CHerry 1-2069

Mr. V. Kārkliņš, grāmatnīca, 127 Regent Str., N. Sudbury, Ont.

A. Kalniņš, Muskoka Sanatorium P/O Muskoka, Ont.

V. Kopels, 609 Yong Str., Art Handicraft, Toronto, Tel. PR 4598

Marta Kuncēns, 47, Beulah Ave, Hamilton, Ont.

Arturs Kivlīts, Hurdman's Bridge, Box 164, Ottawa, Ont.

L. Lidums 27 Wiley St., St. Catharines, Ont.

Puķu veikals „Lotus", 854 Bathurst St. Toronto, Tel. KE 3884.

K. Skuja, 20 William St., W. Waterloo, Ont.

Mrs. Leonija Ozolkalne, 468 E. 6th Ave., Vancouver, B.C.

V. Ziedīņš, Latviešu grāmatnīca, 92 Morse St., Toronto, Ont.

Otto Zilkalns, 6745 Cote St., Lac Rd. Apt. 3. Montreal.

3. Vācijā

Andrejs Ozoliņš, Apgāds un grāmatnīca, (24b) Eutin/Holst., Reitberg—Kaserne.

Mr. V. Pomelnieks, „DV grāmatnīca", Wilhelmsburg, B 1—8. 14a Ulm/Donau.

Abonēšanas maksa: 1 mēn.: DM. 4.- 3 mēn.: DM 11.-

4. Anglijā

Daugavas Vanagu Fonda grāmatnīca, 72 Queensborough Terrace London W2

Abonēšanas maksa: 1 mēnesis 7/- 3 mēneši 20/-

5. Francijā:

Madame K. Birzniece, 31 rue de Seine, Paris 6.

Abon. maksa. 1 mēn. 600 franki 3 mēn. 1000 franki

6. Dānijā:

Mr. K. Reitmanis, Box 222, Kopenhavn, Danmark.

Abon. maksa: 1 mēn.: 4.50 D. Kr.

7. Zviedrijā:

Information, Karlsviksgatan, 1, 1, Stokholm 12, Box 12134, Sweden.

Abon. maksa: 1 mēn. 4 Zv. Kr

8. Austrālijā:

DV Sidneyas nodaļa, Mr. E. Liekājis, 35 Robb St., Revesby, NSW.

Abon. maksa: 1 mēn. 8 šilingi.

Mr. E. Liepiņš, 6 Booreea ST. Lidcombe, Sydney, N. S.

Mr. A. Priedītis, grāmatnīca „Rīga", 74 Judd St., Moridalo, Sydney.

9. Venecuelā:

Mr. J. Henkuzens, Urban. Michelenal S.— 14, Valencia.

Abon. maksa: trimsiris 15.40 bol.

Laikrakstam „LATVIJA AMERIKA"

123 HURON ST. TORONTO, ONT., CANADA

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu Latvija Amerikā ..... līdz ..... uz ..... mēnešiem uz šādu adresi:

Mr, Mrs, Miss .....

.....

Pievienoju money orderi, čeku vai skaidrā naudā $.....

..... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai

(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts .....

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanags, 123 Huron St., Toronto, Ont.

IRMAS KAJAK-ĶENIŅAS
RITMIKAS UN PLASTIKAS SKOLA TORONTO
(FRANČU PROFESORA JAQUES — DALCROZE METODE)

Skola darbu atsākusi 20. sept. sv. Andreja b-cā (Carlton-Jarvis). Mācības notiek ik sestdienas 3 vecumā grupās, no plkst. 2—5 pp. Jaunākā ritmikas grupā uzņem zēnus un meitenes, sākot ar 5. g.

AUDZĒKŅUS VAR PIETEIKT MĀCĪBU LAIKĀ SESTDIENĀS NO PL. 2—5 pp. VAI PĀRĒJĀ LAIKĀ PA TĀLRUNI — HA 3202

PIRMS IEGĀDĀJATIES MĒBELES
PĀRLIECINIETIES PAR CENĀM, KVALITĀTI UN MAKSĀŠANAS NOTEIKUMIEM (PĀRDODAM BEZ IEMAKSAS UZ NOMAKSAS TERMIŅIEM)

T. EATON Co

COLLEGE IELAS 4. STĀVĀ

PRASIET PĒC NIKOLAJA MEDNIS SALES Nr. 34

INF. PA TEL.: TR 1133, VAI MĀJĀ HY 5175 Toronto.

GRĀMATAS
LAIKRAKSTI, LATVISKI ĀDAS IZSTRĀDĀJUMI, ROTAS, AUDUMI, SKAŅU PLATES UN RAKSTĀMMAŠĪNAS

Pieprasīt katalogu!

P. AVOTIŅŠ

854 BATHURST ST., TORONTO

TEL. KE 0621

Lotus puķu namā II. stāvā

(582)

IGAUŅU MAIZNĪCA „KOIT"
HAMILTONĀ, 29 CASE St., tel. 7-2683 un 5-0804

PIEDĀVĀ SVAIGU EIROPAS KVALITĀTES RUPJU, BALTU KVIEŠU UN SALDSKĀBU MAIZI, KIĶAVAS, ŠPROTES UN DAŽĀDAS DESU ŠĶIRNES

PIEGĀDĀ MĀJĀS

Īpašnieki F. PODER un P. LEPIK

Amerikāņu un visu eiropiešu receptes apstrādā augsti kvalificēti eiropiešu un kanadiešu reģistrētie farmaceiti, speciālisti

Mēs pagatavojam un izsūtām medikamentus uz visām pasaules malām. Sainīšus aizjūras zemēm iesaiņojam sevišķi rūpīgi un pareizi noadresējam.

Mēs sedzam nodotiem pasūtinājumiem visus pasta izdevumus, maksājam nepieciešamās muitas nodevas, kā arī kārtīgi izpildām vajadzīgos muitas deklarāciju papīrus.

Mūsu krājumā atrodas visādas zāļu tējas, Celsija termometri un arī visi Eiropas medicīniskie preparāti.

IEVĒROJIET MŪSU CENAS:

STREPTOMYCIN — $0.75 gramā, AKNU PREPARATS $7.00 par 10 injekcijām, PENICILLIN — $3.95 par 10 injekcijām, 3 milj. vienības.

Mēs sedzam pasta izdevumus par sūtījumiem uz visām pasaules malām

Tagad RIMOFON ir dabūjams — un mēs izsūtām uz jebkuru pasaules malu.

Mūsu aptieka ir vienīgais šāda veida veikals Amerikā, līdzīgi jūsu dzimtenes aptiekai, tikai medicīnas bikses, elastīgās zeķes, visāda veida jostas ir izgatavotas pēc noteikta mēra.

Mēs piemērojam un izpildām brilļu receptes.

VISLABĀKĀ VĒRTĪBĀ — VISLABĀKAIS PAKALPOJUMS

STARKMAN CHEMISTS

Kanadas lielākā aptieka

463 BLOOR St., W, TORONTO, ONT.

JAUNUMS! ATKLĀTS JAUNS MĒBEĻU VEIKALS

Bagāta, daudzpusīga, mājas un kantora mēbeļu izvēle. Dažāda veida elektriskie aparāti mājas vajadzībām Sakarā ar atklāšanu speciāli pazeminātas cenas Ienāciet un pārliecinieties! Runājam krieviski

BURLACOFF'S FURNITURE

619 QUEEN ST. W. TORONTO, Ont.,

Tel. WA 6812 «496»

MONTREĀLIEŠI!

Pērciet mēbeles 4554 HUTCHISON Ave pie Mont Royal un Park Ave stūra. Tel. GR 1088

PAŠREIZ KRĀJUMĀ ZILOŅKAULA KRĀSAS GUĻAMISTABA, 10 PRIEKŠMETU, GALDI AR STIKLA VIRSMĀM, „DEVENPORT" DĪVANI JAUNI, 1 MAZLIETOTS. RIEKSTA KOKA ĒDAMISTABA, 9 PRIEKŠM. PULĒTS VIESISTABAS GALDS.

Runā: latviski, vāciski, krieviski, poliski, franciski, angliski

Lētas cenas. Polstē jaunas un lietotas mēbeles. Garantēts darbs (621)

PIEPRASIET JAUNĀKO CENRĀDI.

R. Krūklīša grāmatnīca,

1109 E. Gr. River Ave.,

East Lansing, Mich. USA.

DĀMU FRIZIERE

VIJA KRĒMANIS

PIEŅEM

THE NEW KAY THOMSON BEAUTY SALON'Ā

1556A Danforth Ave

Tel. GL 1474 — darbā

GL 1056 — mājās

Toronto (614)

1.500 LATVIEŠU SKAUTU CIŅA AP TRIESTU

Latviešu skautu priekšnieks ASV Bruno Šmits, nosūtot vēstījumu uz Latviju, paskaidroja, ka brīvajā pasaulē ir apm. 1.500 latviešu skautu. Spēcīgākā latviešu skautu organizācija ir Austrālijā, bet arī ASV latviešu skauti attīsta lielu aktīvitāti. Pēdējā laikā nākušas klāt daudzas jaunas vienības. Grūtākā problēma ir tā sauc. vientuļie skauti, ar kuriem uztur sakarus saraksts ceļā. Skauti piešķir lielu vērību zēnu audzināšanai latviskā garā. Amerikāņu skautu organizācija izrāda latviešiem lielu labvēlību.

NEPARASTA SIRDS OPERĀCIJA

Minneapolē universitātes slimnīcā izdarīta pirmoreiz sirds operācija, iepriekš pazeminot ķermeņa temperātūru. Operācija izdarīta kādai 5 gadus vecai meitenītei, kura jau no dzimšanas slimo ar sirds defektu. Meitenītei bija sirds starpsienā mazs caurumiņš, kas kavēja normālu asins cirkulāciju, radot vienas sirds daļas pārpūli un palielināšanos. Pirms operācijas meitenītes ķermeņa temperātūra tika pazemināta no 98,6 līdz 81 gr. Tā rādās iespēja apturēt asins cirkulāciju uz 5 ar pus min.

Līdz ar temperātūras pazemināšanos palēninājās arī pulss no 120 uz 70, un skābekļa vajadzība ķermenī pamazinājās par 50 proc.

Operācija izdarīja slavenais chirurgs prof. Levis kopā ar 2 asistentiem. Vispirms tika apturēta asins cirkulācija, noslēdzot vēnas, un tad atvērtā sirds un aizsūts caurumiņš sirds starpsienā. Pēc operācijas meitenīte ievietota siltā ūdenī peldē (114 gr.), kur viss ķermenis atguva normālo temperātūru pēc 40 minūtēm. Operēto atlaida mājās no slimnīcas pēc 11 dienām. Ārsti uzskata operāciju par labi izdevušos.

Montreāliešu ievērībai!

FOTO STUDIJA

OSKARS ASMENIS

1248 Mackay St., Apt. 1

Montreal, P. Q. Pilsētas centrā

Tel. WE 5543.

Fotografēšana sarīkojumos. Grupu un kāzu uzņēmumi. Portrejas. Foto pasēm. Foto—amatieri, nododiet savas filmas attīstīšanai, kopējumiem vai palielinājumiem.

Mūsu draugs

ALFREDS REMTERIS

Aizgājis mūžīgā mierā Sudbury, Kanadā

Vieglas smiltis,
Tev, Zemgales zemes arāj.

(610)

Tevi mīļā atmiņā paturēs

Petmaņa ģimene

IEVĒRĪBAI! (556)

Veicu pasūtinājumus un labojumus

LATVISKĀM ROTAS LIETĀM

arī pēc piesūtīta zīmējuma un uz nomaksu

O. GRIĶIS, Muskoka Sanatorium, P. O. Grevenhorst, Ont.

AUTO VADĪŠANAS KURSI BALTIC

OPERĀTORA UN ŠOFERA LICENCĒM

A. MASINGS

565 Logan Ave, Toronto, tel. HA 1688, zvanīt pēc pl. 9 vak.

MĀJAS, FARMAS, VEIKALUS lielā izvēlē visos rajonos piedāvā

LAURENTIDE REALTIES Co, Montreal

Pārstāvis O. KRĀDZIŅŠ, 1414 Fort St,

Montreal, Que. Tel. GL 2158 «361»

Vai vēlaties pirkt vai pārdot kādu namu?

Ļaujiet palīdzēt Jums! Mūsu rīcībā pārdošanai ir simtiem namu šajā pilsētā, daudzi uz atvieglotiem iemaksas noteikumiem

ANTONS J. PASTARS

982½ YONGE ST., TEL. MI 7338

BIROJĀ — tel. KE 5821

PĀRSTĀV ARTHUR H. KIVINEN

MEMBER OF TORONTO REAL ESTATE BOARD

725 Dovercourt Rd, Real Estate

(249) 38 Lawrence Ave W. Toronto, tel. MO 5464

Apliecība, kas jūs padara par brīvu pilsoni brīvā zemē

Diena, kad jūs kļūsit par Kanadas pilsoni, būs lielākā diena jūsu dzīvē šinī vienlīdzības un visu iespēju jaunā zemē. Jo jūs kļūstat par pilsoni brīvības zemē. Jums ir dotas tiesības ticēt, kam jūs gribat... domāt, runāt un rīkoties brīvi, bez bailēm... ar vajadzīgo jūsu līdzpilsoņu tiesību ievērošanu. Un šī brīvība ir ne tikai uz visu jūsu mūžu, bet to kā dārgu mantojumu var nodot bērniem un bērnu bērniem.

Jā, pilsonības tiesībām ir īpaša vērtība Kanadā: Bet ar tās daudzām priekšrocībām saistās arī daudzi pienākumi... būdams pats labs pilsonis un mācot saviem bērniem būt labiem piloņiem... jūs varat atbalstīt savas jaunās zemes lielumu un nodrošināt savu ģimeni pat nākošajās paaudzēs.

AIZVIEN PĒRC LABĀKO — PĒRC VESTONA RAŽOJUMUS

Tāpat kā labu jaužu no daudzām zemēm sajaukums ir devis augstvērtīgus Kanadas pilsoņus, daudzu labu sastāvdaļu sajaukums dod Vestona produktu augsto kvalitāti. Tāpēc vairāk kā 65 gadus Vestons ir baudījis pastāvīgi pieaugošu uzticību un labvēlību no viena Kanadas krasta līdz otram.

Weston's

GEORGE WESTON LIMITED ... CANADA

FL-3

KOFERRAKSTĀMMAŠĪNAS

MĒS VARAM JŪS APGĀDĀT AR KATRAS KONSTRUKCIJAS KOFERRAKSTĀMMAŠĪNĀM JŪSU PAŠU VALODĀ

Iespējams uz nomaksu

Thomas & Corney

88 ADELAIDE ST.W.

TORONTO, ONT.

(364)

Latvijas amata meistara

J. KREIĻA

FOTO DARBNĪCA

izdara uzņēmumus iepriekš pieteiktus pa tālruni

PIEŅEM REMONTĀ

FOTO APARĀTUS

FILMAS ATTĪSTA UN KOPĒ

TEL. GE 0756

445 PAPE Ave, TORONTO

Jūs labāk izskatīsities, ja mēteļus, uzvalkus un kostīmus pasūtināsit pie īgauņu dāmu un kungu drēbniekmeistara

A. PUSS,

81Pleasant Blvd (St. Clair un Yonge ielu stūrī) Toronto, tel. RA 1457

Jauni angļu drēbju rudens paraugi (573)

FOTOLABORĀTORIJA

J. BIRNIS

Attīsta jūsu filmas, plates, kopē un palielina

RŪPĪGS DARBS!

3 HURNDALE AVE, GE 8120

Toronto (955)

Meklēju prof. J. CIZARĒVIČA Diferenciālrēķinu un integrālrēķinu grāmatu

Piedāvājumus sūtīt — Toronto 42 Arundel Ave,

L. STEINHOLDAM (592)